

Πάσχα στην Αθήνα

Στις πιο όμορφες εκκλησίες για τον Επιτάφιο
και μετά για φαγητό σε κοντινά στέκια

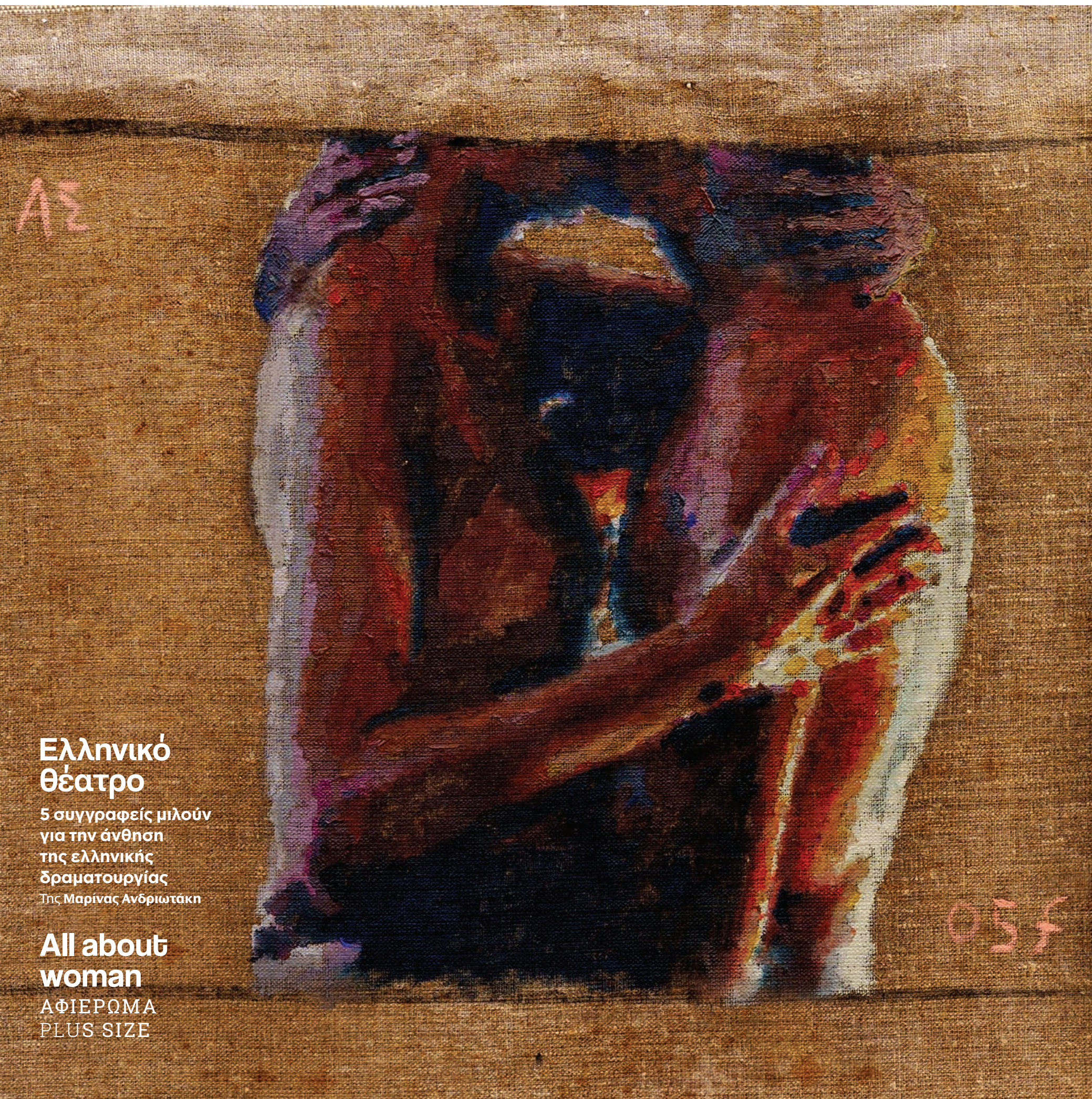
Της Ελένης Ψυχούλη

Ελληνικό θέατρο

5 συγγραφείς μιλούν
για την άνθηση
της ελληνικής
δραματουργίας
Της Μαρίνας Ανδριωτάκη

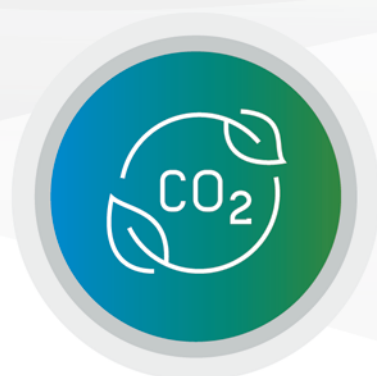
All about woman

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
PLUS SIZE

ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ

ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΟΣΑ ΠΑΝΕ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ

Βιωσιμότητα

Μείωση των εκπομπών ρύπων
άνω του 26% σε έναν χρόνο
Εφαρμογή των κριτηρίων ESG
και των Στόχων Βιώσιμης
Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Ενεργειακή Ασφάλεια

Με το ανταγωνιστικό
χαρτοφυλάκιο προμήθειας
φυσικού αερίου
εγγυόμαστε την ενεργειακή
ασφάλεια της χώρας

ΑΠΕ

Ισχύς άνω των 700 MW
σε όλη τη χώρα,
με στόχο το 1 GW
Ανάπτυξη πράσινων καυσίμων
(υδρογόνο, βιομεθάνιο)

Αγωγός IGB

Δυναμικότητα
3 δισεκατομμύρια m³
φυσικού αερίου ετησίως

Τερματικός LNG Αλεξανδρούπολης

Χωρητικότητα
153.500 m³ LNG
Δυναμικότητα
5,5 δισεκατομμύρια m³
τον χρόνο

Ηλεκτροπαραγωγή με φυσικό αέριο

Μονάδα Αλεξανδρούπολης
ισχύος 840 MW προς
αντικατάσταση 3 ρυπογόνων
λιγνιτικών μονάδων
Μονάδα Αλβανίας
ισχύος 174 MW

Διεθνής Δραστηριοποίηση και Εξωστρέφεια

Παρουσία σε όλες τις
βασικές περιφερειακές αγορές
φυσικού αερίου και
ηλεκτρικής ενέργειας
και συνεχής αύξηση
των εξαγωγών

FISIKON

Πανελλαδικό δίκτυο
32 πρατηρίων
με CNG/FISIKON
και προώθηση
της αεριοκίνησης

choose

Είμαστε πίσω από τη δυναμική μεταμόρφωση της ΔΕΠΑ Εμπορίας σε μία σύγχρονη ολοκληρωμένη εταιρεία ενέργειας, με υψηλή καθετοποίηση. Χάρη στον μακρόπνοο σχεδιασμό, τις στοχευμένες επενδύσεις και τις στρατηγικές συνεργασίες, αντιμετωπίσαμε με επιτυχία τις προκλήσεις της ενεργειακής κρίσης και θωρακίσαμε την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Στηρίζουμε την ελληνική οικονομία εξασφαλίζοντας ενεργειακή επάρκεια και προσιτές τιμές για τις επιχειρήσεις και τις βιομηχανίες της χώρας. Είμαστε πίσω από το πράσινο σχέδιο που μας πάει στο μέλλον, με επενδύσεις σε ηλεκτροπαραγωγή από φυσικό αέριο, ΑΠΕ και πράσινα καύσιμα.

Κ Ρ Α Τ Α Μ Ε Τ Η Ζ Ω Η Ε Ν Ε Ρ Γ Η

Ένα αρνάκι που λεγόταν Μπέκος

Μέρες που είναι, γίνεται μάχη για έναν αμνό σε καλή τιμή. Θυμήθηκα λοιπόν ένα Πάσχα διαφορετικό, τότε που είχα ένα ζωντανό αρνάκι, τον **Μπέκο**. Διαβάστε πώς το αγαπημένο μου αρνάκι, από εκεί που έτρεχε χαρούμενο και γελαστό, βρέθηκε την Κυριακή του Πάσχα σουβλιστό!

Του ΓΙΩΡΓΟΥ Θ. ΠΑΥΡΙΑΝΟΥ

Πριν από πολλά χρόνια, χειμώνας του 1968 στην Πάτρα, ήρθε μια μέρα ο πατέρας μου στο σπίτι με ένα αρνάκι τόσο ήσυχο και όμορφο, σαν να ήταν ψεύτικο. Μας είπε ότι το είχε κερδίσει σε έναν διαγωνισμό. Η μάνα μου, μόλις το είδε, έβαλε τις φωνές: «Τι μου έφερες εδώ αυτό το αρνί; Θα γεμίξει κακαράντζες όλη την αυλή!» του λέει νευρισμένη. Εμείς όμως, που ήμασταν παιδιά, ξετρελαθήκαμε, η αδελφή μου η Χρυσάνθη, μάλιστα, του έβγαλε και όνομα: Μπέκος! Αυτός που κάνει μπες.

Τον λατρεύαμε τον Μπέκο, τον είχαμε σαν κατοικίδιο, σαν σκύλο, σαν γάτα, κάτι τέτοιο. Κάθε μέρα τού φορούσαμε ένα δερμάτινο λουρί, από μια παλιά ζώνη του πατέρα μου, και τον βγάλαμε βόλτα. Οι γείτονες μας έβλεπαν κι έκαναν τον σταυρό τους, αλλά εμείς δεν δίνουμε σημασία, πηγαίναμε σε κάτι χωράφια εκεί κοντά στη γειτονιά μας, τον αφήναμε ελεύθερο, έβσκε το χορταράκι του, έτρεχε σαν τρελό εδώ κι εκεί, παίζαμε κι εμείς μαζί του και μετά γυρίζαμε σπίτι. Η Χρυσάνθη τον χτένιζε, του έδινε νερό με το μπιμπερό και ύστερα αυτό το άτιμο πήγαινε σε μια γωνιά της αυλής, σταύρωνε τα ποδαράκια του και ανακάραζε τα χορταράκια που είχε φάει. Κοιμόταν εκεί μέχρι το επόμενο πρωί, που μας ξυπνούσε με τα βελάσματά του. Όσο για τις κακαράντζες, η μάνα μου ήταν ενθουσιασμένη, τις μάζευε με το φαράσι και τις έριχνε στα λουλούδια για λίπασμα. Και τα λουλούδια είχαν γίνει διπλάσια! Κάθε βράδυ ζούσα το «Μικρό σπίτι στο λιβάδι»: «Καληνύχτα, μαμά! Καληνύχτα, μπαμπά! Καληνύχτα, Χρυσάνθη! Καληνύχτα, Ντίνα (η μικρή μου αδελφούλα)! Καληνύχτα, Μπέκο!»

Όμως, όταν πλησίαζε το Πάσχα του 1968, το θέμα «Μπέκος» τέθηκε επί τάπητος, ή μάλλον επί της τραπέζης. Στην αρχή με μισόλογα, μετά ξεκάθαρα, οι γονείς μās ανακοίνωσαν πως ο Μπέκος θα σουβλιζόταν την Κυριακή του Πάσχα! Έγινε ο κακός χαμός! Τους απειλήσαμε πως, αν πείραζαν τον Μπέκο, θα φεύγαμε απ' το σπίτι, θα κόβαμε τις φλέβες μας, θα πέφταμε από το μπαλκόνι και άλλα τέτοια δραματικά. Μας είδαν τόσο αποφασισμένους, που φοβήθηκαν. «Καλά, καλά, μην κάνετε έτσι!» μας λέει ταραγμένη η μανούλα. «Κρατήστε τον Μπέκο κι εμείς θα πάμε να αγοράσουμε ένα κατσίκι από το κασάπικο του θείου Μήτσου. Αλλά του χρόνου...» Δεν τελείωσε τη φράση της, ούτε κι εμείς ζητήσαμε διευκρινίσεις. Το μόνο που μας ενδιέφερε εκείνη τη στιγμή ήταν να σωθεί το αρνάκι μας. Έτσι, ο Μπέκος πήρε αναβολή για την ψν-σταριά, αλλά σίγουρα θα είδε το κατσίκι που είχαν αγοράσει οι γονείς μου να κάνει φούρλες στη σουβλά. Ποιος ξέρει τι μαύρες σκέψεις περνούσαν από το αρνίσιο μυαλουδάκι του!

Για έναν χρόνο ακόμα, ζήσαμε μαζί του σαν να ήταν το τέταρτο αδελφάκι μας: Εγώ, η Χρυσάνθη, η Ντίνα και ο Μπέκος! Τον χειμώνα πηγαίναμε εμείς και του μαζεύαμε χορταράκι, τα βράδια τον σκεπάζαμε με μια παλιά κουβέρτα για να μην κρυώνει, του δίναμε να πίνει ζεστό γάλα με το μπιμπερό, είχε γίνει τετράπαχος από την περιποίηση, αρνάκι άσπρο και παχύ.

Όμως παντού υπάρχουν κακοί άνθρωποι. Και μην ξεχνάμε πως ήταν και χούντα. Ένας κακός γείτονας ειδοποίησε την αστυνομία ότι ο κομμουνιστής Θεόδωρος Παυριανός έτρεφε ένα αρνί στην αυλή του, που ήταν εστία μικροβίων για όλη τη γειτονιά. Ήρθε ένας μπάτσος, έκανε έρευνα, είδε πως όλα ήταν πεντακάθαρα. «Δεν θα σου κάνω αναφορά», λέει του πατέρα μου, «αλλά το Πάσχα θα μου φυλάξεις έναν μεζέ!»

Ήρθε η άνοιξη και, ξαφνικά, μια βδομάδα πριν απ' το Πάσχα, η μανούλα έφερε έναν γύφτο, ο οποίος με πολλή τέχνη κούρεψε τον Μπέκο, όπως κουρεύουν τα σκυλιά, μάζεψε το μαλλί, το έβαλε σ' ένα τσουβάλι και της το έδωσε. «Να το πας να το ξάσεις, να το κάνεις ένα παπλωματάκι για τα παιδιά» της είπε. Και μετά πιο σιγά: «Πότε να έρθω;». «Μεγά-

λο Σάββατο, μετά την πρώτη Ανάσταση», του είπε βιαστικά η μανούλα και τον έδωσε άρον άρον. Κοίταξε τον Μπέκο. Ήταν αστείος και τραγικός συγχρόνως μετά το κούρεμα. Με κοίταξε με τα βουρκωμένα ματάκια του κι ένα σπαρτακτικό «Μπεεεε!», σαν αποχαιρετισμός, έσκισε τον αέρα. Είχε καταλάβει τι τον περίμενε.

Από δω και πέρα, επειδή η ιστορία γίνεται splatter, συνιστώ στους ευαίσθητους αναγνώστες να σταματήσουν το διάβασμα.

Μεγάλο Σάββατο πρωί, πήγαμε με τη μανούλα στην εκκλησία για την πρώτη Ανάσταση. Ο Θεός να με συγχωρήσει, αλλά, όταν άκουγα στη λειτουργία «ο Αμνός του Θεού», το μυαλό μου πήγαινε στον Μπέκο. Κι όταν γυρίσαμε σπίτι, βρήκαμε τον γύφτο να τροχίζει ένα μαχαίρι και τον πατέρα μου να δένει τα πόδια του Μπέκου. Ο γύφτος τον έσφαξε εκεί, μπροστά μας. Η Χρυσάνθη λιποθύμησε, εγώ έκλαιγα, η Ντίνα κοίταζε απορημένη, η μανούλα πήρε το λάστιχο κι άρχισε να ξεπλένει τα αίματα. Και, σαν να μην έφτανε αυτό, μετά τη σφαγή, ο γύφτος μās ράντισε με το αίμα του αρνιού, για να φύγει, λέει, το κακό.

Μετά έκανε μια τομή στο ποδαράκι του Μπέκου, έχωσε ένα καλάμι κι άρχισε να φουσάει δυνατά. Αν δεν το είχα δει, δεν θα το πίστευα, αλλά σε χρόνο dt, η προβιά ξεκόλλησε από τη σάρκα, το δέρμα φούσκωσε και ο Μπέκος μας έγινε σαν μπαλόνι! Σαν αερόστατο έτοιμο να πετάξει! Ο γύφτος τον έγδαρε γρήγορα γρήγορα, έκανε όλα τα απδιαστικά με τα εντόσθια, πήρε την προβιά κι έφυγε. Κι έμεινε ο Μπέκος μοναχός, γυμνός, ματωμένος, κρεμασμένος από ένα τσιγκέλι. Ο αμνός του Θεού, ο αίρων την λαιμαργία του κόσμου.

Την Κυριακή του Πάσχα, ο πατέρας μου, που ήταν μερακλής μ' αυτά, σουβλισε με επιδεξιότητα τον Μπέκο, άναψε τη φωτιά και τον έβαλε να ψήνεται. Εμείς τα παιδιά, αφού δηλώσαμε ότι δεν επρόκειτο να φάμε ούτε μπουκιά, κλειστήκαμε στο δωμάτιό μας και δεν βγαίναμε με τίποτα. Από έξω ερχόταν η τσίκνα ενός αρνιού που ψηνόταν, και ξέραμε ποιο αρνί ήταν αυτό. Ήταν ο Μπέκος μας, που είχαμε ζήσει μαζί 2 χρόνια σαν αδελφία και που τώρα έκανε πιρουέτες πάνω από τα κάρβουνα, καρφωμένος σε μια σουβλά. Ωστόσο, είχε φτάσει μεσημέρι και μας είχε κόψει η πείνα. Κάποια στιγμή χτύπησε την πόρτα η μανούλα. Μπήκε μέσα δόθεν στενοχωρημένη: «Ήρθαν από την αστυνομία και μας πήραν το αρνί! Είπαν πως είναι παράνομο, γιατί δεν έχει σφραγίδες από το Υγειονομικό. Πάει ο Μπέκος, μας τον έφαγε η χούντα!» είπε κι αναστέναξε με προσποιητή λύπη. «Και τώρα τι θα φάμε;» ρώτησε η Χρυσάνθη. «Ευτυχώς μας έστειλε ο θείος ο Μήτσος ένα άλλο αρνί και σε λίγο θα είναι έτοιμο. Ελάτε έξω να φάτε, ο Μπέκος δεν υπάρχει πια!»

Η ιδέα της μανούλας ήταν καταπληκτική. Ο Μπέκος εξαφανίστηκε σαν την Ιφιγένεια, ανελήφθη εις τους ουρανούς, και στη θέση του ψηνόταν τώρα ένα άλλο αρνάκι, που ούτε το είχαμε συναντήσει ποτέ, ούτε είχαμε παίξει μαζί του, ούτε καν το όνομά του δεν ξέραμε! Άρα μπορούσαμε να το φάμε χωρίς τύψεις. «Τους κερατάδες! Μας παίρνουν τα δικά μας αρνιά, για να μας πλασάρουν τα δικά τους, με τις σφραγίδες!» είπε δόθεν εκνευρισμένος ο πατέρας μου, τρώγοντας με απόλαυση τον Μπέκο που δεν ήταν ο Μπέκος. «Πάντως αυτό που μας έστειλε ο θείος ο Μήτσος είναι λουκούμι, έτσι παιδιά;» ρώτησε η μανούλα. Συμφωνήσαμε και οι τρεις και ξεκοκαλίσσαμε τον Μπέκο που δεν ήταν ο Μπέκος και ήπιαμε και τραγουδήσαμε εκείνο το Πάσχα του 1969. Κι εγώ κατάλαβα μια για πάντα πως, αν είσαι αρνί, όσο και να σε προσέχουν, όσο και να σε περιποιούνται, όσο και να σε αγαπάνε, η μοίρα σου είναι στο τέλος να καταλήξεις στη σουβλά!

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Αυτή την εβδομάδα το σχεδιάζει ο **Άγγελος Σπάρταλης** (1973). Είναι ζωγράφος και κινηματογραφιστής. Μεγάλωσε στην Κρήτη και στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας. Είναι απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Μηχανολογία - Αεροναυπηγική). Έχει αποσπάσει, μεταξύ άλλων, το Βραβείο Καινοτομίας και Ψηφιακών Εφέ της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου (2014) και τον Χρυσό Ψηφιακό Αλέξανδρο, μαζί με το Βραβείο Κοινού του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (2008). Το 2014, η Titanium Yiyagiannos Gallery του αφιέρωσε το περίπτερό της στη φουάρ ART-ATHINA, όπου παρουσιάστηκε η έκθεσή του «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται», σε επιμέλεια Μάνου Στεφανίδη, και το 2015 το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Κρήτης συνδιοργάνωσε με τον Δήμο Αγίου Νικολάου Κρήτης την έκθεσή του «Η απολογία του Σωκράτη στο Kaufbeuren», σε επιμέλεια Μαρίας Μαραγκού. Ζει στα Εξάρχεια και στον Άγιο Νικόλαο Κρήτης. Από το 2021 εκπροσωπείται από τη SIANTI gallery όπου και εκθέτει τα έργα του.

Η «woke» στροφή του μάρκετινγκ τελικά ενίσχυσε την άκρα Δεξιά;

Της ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΜΠΡΟΥΝΤΖΑΚΗ

Οι στρατηγικές μάρκετινγκ μπορεί καμιά φορά να μας τη σπάνε, να μας αφήνουν αδιάφορους ή με ένα «πώς το σκέφτηκαν αυτό!» να κρέμεται απ' τα χείλη μας. Μπορεί να είναι ένας κλάδος που κατηγορούμε γιατί αισθανόμαστε ότι μας εξαπατά. Όμως το μάρκετινγκ –κι αν μη θέλει κά- νεις να παραδεχτεί ότι το έχουμε ανάγκη– ανέκαθεν υπήρξε απαραίτητο: γεφυρώνει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του κόσμου με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που μπορούν να τις ικανοποιήσουν.

Αρχικά το μήνυμα ήταν απλό: προβολή χαρακτηριστικών και απτών ω- φελειών των προϊόντων. Στην πορεία, καθώς η καταναλωτική κοινωνία εξελισσόταν, περάσαμε σε πιο συμβολικά οφέλη, που αφορούσαν περισ- σότερο την ταυτότητα του ατόμου και τον τρόπο ζωής. Τελικά φτάσαμε να «πουλάμε» αξίες – μια ιδεολογική στροφή που κορυφώθηκε την περι- οδο 2015-2022, στην εποχή του λεγόμενου «σκοπού του brand» (brand purpose).

Εκεί κάπου χάθηκε το νήμα. Τα brands δεν ήθελαν πλέον απλώς να αγα- πούνται – απαιτούσαν υποστήριξη. Δεν παρουσιάζονταν ως επιχειρήσεις, αλλά ως κινήματα. Στέκεσαι με τη Nike απέναντι στον ρατσισμό; Υποστηρί- ζεις τη Hellmann's στη μάχη κατά της σπατάλης τροφίμων; Ή είσαι παλιάν- θρωπος;

Μέσα από τη μετατροπή της κατανάλωσης σε ηθική δήλωση, καλλιεργήθη- κε η αυταπάτη πως μπορούμε να διορθώσουμε τα κοινωνικά προβλήματα με τις αγορές μας. Οι μάρκες παρουσιάστηκαν ως οι ήρωες της κοινωνικής αλλαγής – κερδοφόροι πρωταγωνιστές της προόδου.

Κι όμως, μια δεκαετία αργότερα, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια δυστο- πική ανατροπή. Σε κάθε τομέα –από το περιβάλλον και τα δικαιώματα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, μέχρι τη σωματική αυτονομία των γυναικών και την πολυπολιτισμικότητα– μοιάζουμε να πλησιάζουμε επικίνδυνα ιδεολογίες που νομίζαμε πως είχαμε νικήσει το 1945.

Κάθε εβδομάδα παρακολουθούμε νέα για εταιρείες που «προσαρμόζο- νται» στη νέα εποχή: είτε περιορίζουν τις δράσεις τους σε θέματα διαφορε- τικότητας και βιωσιμότητας (DEI, ESG) είτε τις εγκαταλείπουν εντελώς.

Πώς φτάσαμε εδώ;

Είναι εύκολο να ρίξουμε το φταίξιμο στους Τραμπ, στους Τέιτ και σε διάφορους θορυβώδεις podcasters. Πιο δύσκολο είναι να εξετάσουμε τις συνθήκες που τους ανέδειξαν – και τη δική μας συνενοχή, ιδίως μέσα από τον επαγγελματικό-δημιουργικό κόσμο.

Η αντίφαση της εποχής του brand purpose γίνεται κραυγαλέα, αν τη δούμε μέσα από τα μάτια του μέσου πολίτη. Κάποτε η κοινωνική πρόοδος συμβάδιζε με την οικονομική. Τώρα προ- σφέρεται ως υποκατάστατό της.

Για σχεδόν μία δεκαετία, καταναλωτές και εργαζόμενοι βλέ- πουν πολυεθνικές να διακηρύσσουν μεγαλόστομα την αφο- σίωσή τους στην κοινωνική δικαιοσύνη, την ώρα που συμβάλ- λουν όσο λίγοι στην επιδείνωση του βιοτικού επιπέδου της Δύσης με το μήνυμα «Αγόρασε κι άλλο!». Η επικοινωνία των εταιρειών γίνεται όλο και πιο αυστηρή, γεμάτη ενοχές ή απλώς αποπροσανατολιστική. Και πολλές φορές καλούνται οι ίδιοι οι καταναλω- τές να επωμιστούν το κόστος της «μετάβασης» – πληρώνοντας περισσό- τερο για προϊόντα κατώτερης ποιότητας (όπως οι χάρτινες σακούλες, που σκίζουν στην πρώτη χρήση).

Αυτή ακριβώς η αντίφαση ήταν το όπλο της ακροδεξιάς. Η οικειοποίηση και η εργαλειοποίηση της λέξης «woke» τροφοδοτήθηκε από την αφήγηση πως η αριστερή ιδεολογία έχει διεισδύσει στις κορυφές των εταιρειών. Αυ- τή η σύνδεση έχει επιτρέψει στους νέους δεξιούς να αυτοπαρουσιάζονται ως «αντισυστημικοί», με αποτέλεσμα πολλοί νέοι άνθρωποι να στρέφονται σήμερα προς αυταρχικά ή εθνικιστικά πολιτικά σχήματα.

Σε μια παράξενη αντιστροφή της πραγματικότητας, έχει καταλήξει να θε- ωρείται «runk» η υπεράσπιση των ίδιων δομών εξουσίας που κυριαρχούν στην κοινωνία εδώ και αιώνες. Με λίγα λόγια, το woke εργαλειοποιήθηκε σε τέτοιο βαθμό από τα brands, που ιδεολογικά ρευστές ομάδες «γκώσανε», οι διαφημίσεις δεν τους αφορούσαν πλέον, καθώς δεν ήταν καθολικές αλλά επικριτικές, τους έβαλαν στην άκρη κρίνοντάς τους ως ανήθικους επειδή δεν συμφωνούσαν με την ιδεολογία που πουλούσε το κάθε brand. Και δεν είναι δύσκολο να εξαγριώσεις έναν άνθρωπο που τρέφεται από τον λαϊκισμό χωρίς να κάνεις αυτό που λέμε «δεύτερες σκέψεις».

Όχι, η επανάσταση δεν θα πάει καλύτερα με Pepsi

Ή πώς το brand purpose έγινε αισθητική βιτρίνα και τελικά άφησε χώρο στην ακροδεξιά

Το πιο θλιβερό στην εξέλιξη των πραγμάτων είναι ότι όλα ξεκίνησαν με τις καλύτερες των προθέσεων. Η εποχή του brand purpose ήταν, στην ουσία της, μια προσπάθεια των ανθρώπων του μάρκετινγκ να συμβιβάσουν τον ρόλο τους με την επιθυμία να συμβάλουν σε κάτι θετικό, ακόμα και μέσα στο πλαίσιο του εταιρικού παιχνιδιού.

Αντ' αυτού, εξελίχθηκε σε άλλη μια διδακτική ιστορία για το πώς ο καπιταλισμός έχει την έμφυτη ικανότητα να απορροφά την κριτική που δέχεται και να την επα- νασυσκευάζει ως αισθητική – ένα προϊόν στο ράφι του σούπερ μάρκετ δηλαδή. Από τη σημερινή οπτική, η αντίδραση που προκλήθηκε μοιάζει σχεδόν ανα- πόφευκτη. Αν οι προοδευτικές αξίες μπορούν τόσο εύκολα να εμπορευμα- τοποιηθούν ώστε να γίνουν εργαλείο πώλησης μαγιονέζας, τότε γιατί να μην αντιμετωπίζονται με την ίδια ελαφρότητα με την οποία αλλάζουμε προτιμήσεις στα καρυκεύματα;

Το παρόν άρθρο δεν έχει σκοπό να στοχοποιήσει άτομα. Όλοι ζούμε μέσα σ' αυτό το σύστημα. Και το να βιοπορίζεσαι σημαίνει με κάποιον τρόπο ότι συμμετέχεις σ' αυτό. Ωστόσο, ειδικά όσοι εργαζόμαστε στο πεδίο της επικοινωνίας και του branding, έχουμε καθήκον να αναμετρηθούμε με τις συνέπειες: με το πώς μετέ- τρεψαν τον ακτιβισμό σε στρατηγική περιεχομένου, πώς καπηλεύτηκαν κοινω- νικά κινήματα για να τα εγκαταλείψουν με την πρώτη μεταστροφή του ανέμου. Η ευθύνη μας πλέον είναι να αναιρέσουμε το μάθημα που –άθελά τους ίσως– έ- δωσαν στους καταναλωτές αυτή τη δεκαετία: η δομική αλλαγή δεν επιτυγχάνε- ται μέσα από τις καταναλωτικές μας επιλογές. Θέλει δουλειά.

Οι ακροδεξιές ομάδες χρησιμοποιούν την εμφάνιση της εταιρικής «woke» ρητορικής για να στηρίζουν την αφήγησή τους περί μιας διεφθαρμένης και α- πομακρυσμένης από την πραγματικότητα ελίτ που, με τη χρήση πολιτικά ορθών δηλώσεων, προσπαθεί να χειραγωγήσει την κοινή γνώμη. Το ίδιο το «woke» branding, όταν παρουσιάζεται με φαινομενική έλλειψη ουσιαστικών αλλαγών ή ακολουθεί ένα μοτίβο επιφανειακής ακτιβιστικής ρητορικής, γίνεται εύχρηστο εργαλείο για την πρόκληση πολιτισμικών και πολιτικών αντιπαραθέσεων. Με τη διάδοση τέτοιων μηνυμάτων στα κοινωνικά δίκτυα, παράγονται αποσπάσμα- τα που συχνά χρησιμοποιούνται ως αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη μιας φαινομενικά τεχνητής και εμπορικά κινητοποιημένης προοδευτικής τάσης.

Αυτός ο διχαστικός τρόπος επικοινωνίας ενισχύει το «εμείς έναντι αυτών», που είναι χαρακτηριστικό των κοινωνικών κινημάτων. Η αντίληψη ότι οι μεγάλες εταιρείες υιοθετούν τους προοδευτικούς στόχους μόνο ως στρατηγική μάσκα για να προσελκύσουν κατανα- λωτές, τροφοδοτεί την ιδέα ότι οι πραγματικές ανησυχίες των απλών ανθρώπων παραγνωρίζονται από μίαν απομακρυσμένη προοδευτι- κή ελίτ. Η συνεπακόλουθη πολιτισμική διχόνοια μπορεί να οδηγήσει σε μαζική στροφή προς πολιτικούς υποψηφίους που υπόσχονται να «ανακτήσουν» παραδοσιακές αξίες και να εναντιωθούν σε ό,τι αντι- λαμβάνονται ως υπερβολική επιρροή της πολιτικής ορθότητας.

Η στρατηγική αυτή, ακόμα κι όταν ξεκινά ως μια προσπάθεια προ- βολής εταιρικής ευθύνης, καταλήγει να γεφυρώνει ένα πεδίο μάχης μεταξύ αυ-θεντικών κοινωνικών αλλαγών και επιφανειακών, εμπορικά κινητοποιημένων μηνυμάτων. Έτσι, το ίδιο το branding, που είχε ως στόχο την ενημέρωση και την προώθηση κοινωνικών αξιών, μετατρέπεται σε εργαλείο για την ενίσχυση και ανανέωση πολιτικών και πολιτισμικών αντιπαραθέσεων σε μίαν εποχή όπου ο δημόσιος διάλογος έχει μετατραπεί σε πεδίο μάχης μεταξύ παραδοσιακών και προοδευτικών αξιών.

Αλλά οφείλουμε να αναγνωρίσουμε το όριο. Πού τελειώνει η δημιουργία εντυ- πώσεων και πού ξεκινά η ουσιαστική πρόοδος: στους ανθρώπους που οργανώ- νονται από τη βάση, στους πολιτικούς αγώνες, στη θεσμική μεταρρύθμιση. Η αποχώρηση των brands από το προσκήνιο του «ακτιβισμού» ίσως ανοίξει χώρο για πιο αυθεντικές πράξεις αντίστασης.

Κι αν δεν είμαστε διατεθειμένοι να θυσιάσουμε το κέρδος για αυτές τις αξίες, τότε ίσως η πιο ριζοσπαστική μας πράξη είναι η ταπεινότητα: να χρησιμοποιού- με την επιρροή μας με περισσότερη συνείδηση και φροντίδα. Κι όσο τα γράφω αυτά γελώ, γιατί τα brands δεν ενδιαφέρονται πραγματικά για την καλύτερευση των συνθηκών διαβίωσης καμίας κοινωνικής ομάδας παρά της δικής τους. Γιατί –ας είμαστε ειλικρινείς– η επανάσταση δεν θα πάει καλύτερα με Pepsi. ■

Τα brands δεν ήθελαν πλέον απλώς να αγα- πούνται – απαιτού- σαν υποστήριξη. Δεν παρουσιάζονταν ως επιχειρήσεις, αλλά ως κινήματα.

GO FOR MORE

Υπέροχο
το νέο σας
καλοφόρετο! +3.200

Οι αγορές σου γίνονται πόντοι
και οι πόντοι γίνονται ευρώ!

Αυτή είναι
η επιβράβευση Σήμερα.

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Τράπεζα Σήμερα

nbg.gr

Ξένες ιδιωτικές πρωτοβουλίες στην εκπαίδευση

Του ΛΕΩΝΙΔΑ ΚΑΣΤΑΝΑ

Η ξένη ιδιωτική πρωτοβουλία επενδύει στην ελληνική εκπαίδευση. Τόσο στη βασική όσο και στην ανώτατη. Γιατί; Μα διότι προσδοκά κέρδη. Βλέπει το ενδιαφέρον της ελληνικής οικογένειας για υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές υπηρεσίες και ανταποκρίνεται. Διότι, ως γνωστόν, λεφτά υπάρχουν. Ειδικά όταν πρόκειται να προσφέρουν εφόδια υψηλής προστιθέμενης αξίας στα παιδιά μας. Για να σταδιοδρομήσουν αξιοπρεπώς τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Ειδικά σε μια εποχή που το παγκόσμιο εκπαιδευτικό σύστημα αλλάζει και απογειώνεται, ενώ το εγχώριο δημόσιο καρκινοβατεί. Προχωρά ασθμαίνοντας, προαναγγέλλει μεταρρυθμίσεις τις οποίες αναβάλλει, ή δεν τολμά να εκσυγχρονιστεί, φοβούμενο τις οπισθέλκουσες συντεχνίες. Σε ένα τέτοιο παθολογικό περιβάλλον οι ξένες πρωτοβουλίες είναι φυσικά καλοδεχούμενες. Υπό προϋποθέσεις.

Ας ξεκινήσουμε από τη σχολική ιδιωτική εκπαίδευση. Στην οποία η ζήτηση αυξήθηκε κατά 20,5% από το 2019 μέχρι το 2023, ενώ αναμένεται η αύξηση αυτή να συνεχιστεί με ρυθμό 3% ετησίως μέχρι το 2026 (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ). Ιστορικά ιδιωτικά σχολεία όπως η Σχολή Μωραΐτη, τα Εκπαιδευτήρια Κωστέα – Γεϊτονα, η Ελληνογερμανική Αγωγή, τα Εκπαιδευτήρια Δούκα και ο «Πλάτων» αγοράζονται ή συμπράττουν με διεθνή fund παγκόσμιας εμβέλειας και δικτύωσης, αλλάζοντας πραγματικά κατηγορία. Όταν η παραδοσιακή ελληνική ιδιωτική πρωτοβουλία φτάνει στα όριά της, τότε οι ξένες επενδύσεις έχουν τον λόγο.

Οι επενδύσεις αυτές θα οδηγήσουν στην ίδρυση νέων σχολείων, θα αναβαθμίσουν τις κτιριακές υποδομές και τα εργαστήρια και θα βελτιώσουν την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Θα εισαγάγουν στην ελληνική πραγματικότητα ποικιλόμορφες εκπαιδευτικές πρακτικές, που έχουν ήδη δοκιμαστεί σε παγκόσμιο περιβάλλον και βελτιώνονται καθημερινά. Διότι εφαρμόζονται και προσαρμόζονται σε χώρες με τελείως διαφορετικές κουλτούρες και κρίνονται από το αποτέλεσμα. Που είναι όχι απλώς θετικό, αλλά πραγματικά επαναστατικό σε μια εποχή που η τεχνητή νοημοσύνη και οι ψηφιακές δεξιότητες κάνουν θαύματα αλλάζοντας τον παγκόσμιο εκπαιδευτικό χάρτη. Αρκεί φυσικά να μην προσαρμοστούν στην ελληνική αβελτηρία, να μη μείνουν στα προσχήματα, να μην προσδώσουν απλώς μια διεθνή πατίνα, αλλά να αλλάξουν την εκπαιδευτική αντίληψη εκ βάθρων. Εδώ παίζεται ένα στοίχημα που πρέπει να κερδηθεί.

Το ρεύμα διεθνοποίησης έχει βάσιμες ελπίδες να επηρεάσει και τη δημόσια σχολική εκπαίδευση. Διότι μπορεί να συνδεθεί με μια σειρά μεταρρυθμίσεων που ήδη τρέχουν ή αναμένονται στο ελληνικό σχολείο: τη διεύρυνση των πρότυπων και πειραματικών, τη δυνατότητα επιλογής του IB σε αυτά, τα 22 Ωνάσια σχολεία, τα νέα προγράμματα σπουδών, την εισαγωγή του πολλαπλού βιβλίου, που είναι σχεδόν έτοιμο, το ψηφιακό φροντιστήριο, το πλούσιο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και φυσικά τη μητέρα όλων των μαχών, την αλλαγή του τρόπου πρόσβασης στα ΑΕΙ μέσω του Εθνικού Απολυτηρίου. Διότι, αν δεν προχωρήσει το ΕΑ, όλα τα υπόλοιπα που αναφέραμε θα μείνουν περίπου κενό γράμμα για τη μεγάλη πλειονότητα των παιδιών μας, που επιλέγει το δημόσιο σχολείο. Το εγχείρημα της διεθνοποίησης είναι απαραίτητο και μπορεί να απογειώσει τόσο το ιδιωτικό όσο και το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα. Αρκεί να βοηθήσει και η ελληνική Πολιτεία.

Από κοντά έρχονται και οι μεταρρυθμίσεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Οι συνεργασίες ελληνικών ΑΕΙ με ευρωπαϊκά και αμερικανικά πανεπιστήμια, οι επισκέπτες καθηγητές και ερευνητές από ξένα ΑΕΙ, οι διευκολύνσεις για ίδρυση ξενόγλωσσων αλλά και κοινών προγραμμάτων με ξένα ΑΕΙ, τα παραρτήματα ελληνικών ΑΕΙ εκτός Ελλάδος και τα κοινά ερευνητικά κέντρα με πανεπιστήμια της αλλοδαπής. Και φυσικά η ίδρυση των μη κρατικών πανεπιστημίων, μια πραγματική επανάσταση για τα ελληνικά δεδομένα που πρέπει να την πιστώσουμε στον προηγούμενο υπουργό Παιδείας, Κυριάκο Πιερρακάκη.

Διότι το παράθυρο στο μέλλον που άνοιξε η πρόσφατη αλλαγή στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο δεν έγινε για να νομιμοποιήσει τα ιδιωτικά κολέγια, όπως λέγεται, αλλά για να αλλάξει τον πανεπιστημιακό χάρτη της πατρίδας μας. Να τον εκσυγχρονίσει, να τον αναβαθμίσει και να τον εμπλουτίσει. Οι ποιοτικές προϋποθέσεις και οι απαιτήσεις που θέτει ο νόμος για την αδειοδότηση και την ακαδημαϊκή αναγνώριση των παραρτημάτων ξένων ΑΕΙ είναι καθοριστικές και ξεπερνούν κατά πολύ τις δυνατότητες των κολεγίων που ήδη λειτουργούν στη χώρα μας. Συνεπώς τα ξένα πανεπιστήμια που θα έρθουν, αναλαμβάνουν σημαντικές υποχρεώσεις απέναντι στο ελληνικό κράτος και υποθέτω ότι και ο έλεγχος εφαρμογής θα είναι ανάλογος. Και γι' αυτό κάποια πανεπιστήμια που ήδη συνεργάζονται με εγχώρια κολέγια αρνήθηκαν να κάνουν αίτηση για να ενταχθούν στον νέο νόμο.

Καθώς διαμορφώνεται το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο και αφού ολοκληρωθεί η δικαστική διαδικασία και σταθεροποιηθεί το νομικό περιβάλλον, θα διαμορφωθούν νέες συνθήκες, που θα επιτρέψουν και σε περισσότερα και σημαντικότερα πανεπιστήμια να εισέλθουν στην ελληνική αγορά και να ιδρύσουν παραρτήματα. Φυσικά και οι εξελίξεις θα επηρεαστούν από τη ζήτηση, το δημογραφικό αλλά και την αναβάθμιση της στρατηγικής θέσης της Ελλάδας στο νοτιοανατολικό άκρο της Ενωμένης Ευρώπης. Ο στόχος είναι να μετασχηματιστεί η Ελλάδα σε ένα μεγάλο και αξιόπιστο εκπαιδευτικό κέντρο της Μεσογείου, που θα προσελκύει φοιτητές απ' όλο τον κόσμο, τη Δύση και την Ανατολή.

Και φυσικά το όλο εγχείρημα αρθρώνεται με την οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη της χώρας, τις εγχώριες και ξένες επενδύσεις, την αναβάθμιση της έρευνας, το ήπιο και γόνιμο γεωπολιτικό κλίμα, τις αλλαγές στην ελληνική νομοθεσία και την κινητοποίηση όχι μόνο του κέντρου αλλά και της περιφέρειας. Η ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων θα αναβαθμίσει συνολικά τον μη κρατικό τομέα της εκπαίδευσης, θα βελτιώσει αισθητά τα παντός είδους κολέγια, θα παραγάγει νέες νομοθετικές ρυθμίσεις στον τομέα των επαγγελματικών και ακαδημαϊκών

δικαιωμάτων των πτυχιούχων και θα συμπαρασύρει προς το θετικότερο και τα δημόσια πανεπιστήμια. Αρκεί να φροντίσει το κράτος με τις πολιτικές και τις νομοθετικές του πρωτοβουλίες αφενός να διευκολύνει τη λειτουργία τους, αφετέρου να ελέγχει και να αξιολογεί τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες τους. Και φυσικά να βοηθήσει τα δημόσια ελληνικά πανεπιστήμια ώστε να μπορούν να συναγωνιστούν τα ιδιωτικά. Με την αναγκαία χρηματοδότηση, αλλά και τη μεγαλύτερη αυτονομία.

Ο νέος ιστορικός κύκλος που άνοιξε το 2025 και αναμένεται να διευρυνθεί τόσο στη σχολική όσο και στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση αποτελεί μια πραγματική επανάσταση και περιμένουμε πολλά από αυτήν. Ας ελπίσουμε ότι αυτή η άνοιξη στα εκπαιδευτικά μας πράγματα δεν θα είναι χαμένη. Όπως τόσες άλλες... **Α**

Η συνωμ

Το μυθιστόρημα του

Αυτές τις ημέρες ξαναδιαβάζω το μυθιστόρημα του Φίλιπ Ροθ «Η συνωμοσία εναντίον της Αμερικής» που κυκλοφόρησε το 2004 (στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πόλις). Πρόκειται για το έργο μιας ιδιοφυΐας: αν και ο Φίλιπ Ροθ μοιράζεται με μερικούς άλλους —τον Ισαάκ Μπάσεβις Σίνγκερ, τον Τζον Άπνταϊκ, τον Ντον ΝτεΛίλο— τον μεταπολεμικό κανόνα της αμερικανικής λογοτεχνίας, ο ορίζοντάς του είναι ευρύτερος: στις σελίδες του πάλλεται η αμερικανική ζωή, το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της.

Το μυθιστόρημα παρουσιάζει μια φανταστική εκδοχή της αμερικανικής ιστορίας, ένα «what if...», κατά το οποίο ο διάσημος αεροπόρος Τσαρλς Λίντμπεργκ, ο «Λίντι», επικρατεί του Φράνκλιν Ρούσβελτ στις εκλογές του 1940 και γίνεται πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο Λίντμπεργκ, γνωστός για τις φιλοναζιστικές και αντισημιτικές του απόψεις, επιδιώκει πολιτική απομονωτισμού, «ειρήνης» στα μάτια των πολλών, και ταυτοχρόνως σταδιακής φασιστικοποίησης των ΗΠΑ. Το βιβλίο είναι σχεδόν αυτοβιογραφικό: την ιστορία αφηγείται ο Φίλιπ, ένα μικρό αγόρι από το Νιούαρκ του Νιου Τζέρζι, που παρακολουθεί πώς το κάθε μέλος της οικογένειάς του και της εβραϊκής κοινότητας της γειτονιάς του αντιμετωπίζει και διαχειρίζεται τον εκφοβισμό, τον διχασμό, τη βία και τον εκτοπισμό — την πολιτική ενόχληση που εξελίσσεται σε δικτατορία.

Αυτή την τεχνική της εναλλακτικής ιστορίας χρησιμοποίησε το 1935 ο Σινκλέρ Λιούις και ακολούθησαν, μεταξύ άλλων, ο Φίλιπ Κ. Ντικ με το «The Man in the High Castle» (1962) και ο Ρόμπερτ Χάρις με το «Fatherland» (1992). Στο μυθιστόρημά του Λιούις «It Can't Happen Here», ο Μπαζ Γουίντριπ, ένας δημαγωγός με φασιστικά χαρακτηριστικά, εκλέγεται πρόεδρος των ΗΠΑ και εγκαθιδρύει αυταρχικό καθεστώς, περιορίζοντας τις ελευθερίες, φυλακίζοντας αντιφρονούντες και ελέγχοντας τον Τύπο. Η αφήγηση επικεντρώνεται στον δημοσιογράφο Ντορίμους Τζέσαπ, που προσπαθεί να αντισταθεί: είναι ο μόνος που μένει πιστός στις δημοκρατικές αξίες: όλοι οι άλλοι είναι εφηνουχασμένοι. Στη δεκαετία του 1930, αν και σε τοπικό επίπεδο υπήρχαν κάμποσοι ακροδεξιοί δικτατορίσκοι, οι Αμερικανοί ένιωθαν πολύ μακριά από τις μορφές του ολοκληρωτισμού που αναπτύσσονταν στην Ευρώπη: ο ωκεανός, οι δημοκρατικοί θεσμοί και ο ίδιος ο Ρούσβελτ αποτελούσαν τις εγγυήσεις ότι δεν θα ολίσθαιναν στον

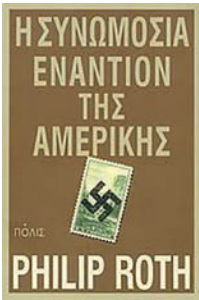
οσία εναντίον της Αμερικής

Φίλιπ Ροθ και οι προφητείες που τείνουν να εκπληρωθούν

Της ΣΩΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

φασισμό όπως οι Ευρωπαίοι. Όσο για τον κομμουνισμό, αν και ήταν αρκετά δημοφιλής στους κύκλους των διανοομένων και μερικών συνδικάτων, λίγοι τον θεωρούσαν πραγματική απειλή: έτσι, στο «It Can't Happen Here», ο Λιούις, που εκείνη την εποχή ήταν μέλος του Σοσιαλιστικού Κόμματος, προειδοποιούσε για το πώς ο φασισμός, όχι ο κομμουνισμός, μπορεί να ενδυθεί αμερικανικά εξωτερικά γνωρίσματα και να εδραιωθεί με δημοκρατικές διαδικασίες. Εβδομήντα χρόνια αργότερα, όταν ο Φίλιπ Ροθ χρησιμοποιεί αυτή την ιδέα της εναλλακτικής ιστορίας, το πολιτικό και κοινωνικό περιβάλλον είναι ριζικά διαφορετικό: πρόεδρος είναι ο Τζορτζ Γ. Μπους· αμερικανικά στρατεύματα έχουν εισβάλει στο Ιράκ με την (αβάσιμη) υποψία ότι ο Σαντάμ Χουσεΐν κατέχει όπλα μαζικής καταστροφής· στις φυλακές Άμπου Γράιμπ, κοντά στη Βαγδάτη, αποκαλύπτεται ότι Αμερικανοί στρατιώτες βασανίζουν Ιρακινούς κρατουμένους· ψηφίζεται ο λεγόμενος «Πατριωτικός Νόμος», που επιτρέπει, για λόγους εθνικής ασφαλείας, την επιτήρηση Αμερικανών πολιτών και αλλοδαπών· στις προεδρικές εκλογές του 2004 ο Τζορτζ Γ. Μπους επανεκλέγεται· το Facebook και η διαδικτυακή κουλτούρα αρχίζουν να επηρεάζουν την πολιτική και κοινωνική ζωή. Κανείς το 2004 δεν μπορούσε να προβλέψει ότι το χάος, από εργαλείο των επαναστατών, θα γινόταν στόχος των υπερσυντηρητικών.

Με το μυθιστόρημα «Η συνωμοσία εναντίον της Αμερικής» ο Ροθ αφηγείται το πώς, ως παιδί, θα ζούσε τον αντισημιτισμό αν στις δεκαετίες 1930-40 οι συμπατριώτες του είχαν υποκύψει στη λατρεία των ηρώων και των διανοητών. Μολονότι στην αληθινή ζωή το 1932 ο Ρούσβελτ εξελέγη με αντίπαλο τον Χέρμπερτ Χούβερ, το 1936 με αντίπαλο τον Άλφ Λάντον, το 1940 με αντίπαλο τον Γουέντελ Γουίλκι και το 1944 τον Τόμας Ντιούι, στο βιβλίο αντίπαλός του είναι ο ακαταμάχητος Τσαρλς Λίντμπεργκ, ο πρώτος άνθρωπος που πέταξε μόνος του, χωρίς στάση, πάνω από τον Ατλαντικό Ωκεανό, με το αεροσκάφος «Spirit of St. Louis», από τη Νέα Υόρκη στο Παρίσι. Στη συνέχεια, ο Λίντμπεργκ, ήδη σύμβολο του αμερικανικού τεχνολογικού θριάμβου και της τόλμης, συγκίνησε τα πλήθη λόγω μιας τραγωδίας: το 1932, απήχθη και δολοφονήθηκε ο γιος του, που ήταν ακόμα

μωρό. Στα χρόνια του 1930, ο Λίντμπεργκ έγινε ένθερμος οπαδός της ουδετερότητας των ΗΠΑ στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και ηγετική φυσιογνωμία της America First Committee, που αντιτασσόταν στην είσοδο των ΗΠΑ στον πόλεμο: ο Λίντι εξέφραζε φιλογερμανικές απόψεις, επισκέφτηκε μάλιστα τη ναζιστική Γερμανία και δέχτηκε μετάλλιο από τα χέρια του Χέρμαν Γκέρινγκ. Σε μια εναλλακτική ιστορία, αυτό το πρόσωπο, που συνδύαζε ηρωισμό, τραγωδία, περιπέτεια, glamour, αντισημιτισμό και πατριωτισμό, θα μπορούσε να κερδίσει την εμπιστοσύνη των Αμερικανών και να τους οδηγήσει σε μια εγχώρια μορφή φασισμού.

Το μυθιστόρημα δεν είναι άσκηση φαντασίας, αλλά προειδοποίηση για την εθελουφλία —την οποία ενσαρκώνουν ο ραβίνος Λάιονελ Μπένγκελ-σντορφ και η θεία Έβελιν— και για τις εγγενείς δυνατότητες εκτροπής της δημοκρατίας. Ο Φίλιπ Ροθ περιγράφει την επιβολή «ήπιων» αλλά συστηματικών μέτρων για τη δόθεν αφομοίωση των Εβραίων, παρότι ήδη είναι και νιό-θουν 100% Αμερικανοί πατριώτες. Ανάμεσα στα μέτρα συγκαταλέγεται το πρόγραμμα Just Folks, που στέλνει παιδιά εβραϊκών οικογενειών σε αγροτικές προτεσταντικές οικογένειες της ενδοχώρας με σκοπό να εξοικειωθούν με τον «αμερικανικό» τρόπο ζωής: αυτή η κοινωνική μηχανική διαρρηγνύει τις οικογενειακές σχέσεις προκαλώντας δυσπιστία, διχασμό και παράτολμες πράξεις· άνθρωπινες ζωές καταστρέφονται· ο

καβατζής αδελφός Άλβιν αφηγά τους νόμους, παίρνει μέρος στον πόλεμο και χάνει ένα πόδι. Ο Ροθ εξετάζει τις εσωτερικές συγκρούσεις στην αμερικανοεβραϊκή κοινότητα: ποιοι συνεργάζονται με τους αντισημίτες, ποιοι αντιστέκονται, ποιοι προσαρμόζονται —στην πραγματικότητα, τον ενδιαφέρει το πώς είμαστε ευάλωτοι στη δημαγωγία, στα ψέματα, στους ευσεβείς πόθους. Καθώς το βιβλίο εμποτίζει ο φόβος του μικρού Φίλιπ (η πρώτη φράση είναι «Ο φόβος κυριαρχεί σε αυτές τις αναμνήσεις, ο διαρκής φόβος») μπροστά σε όσα συμβαίνουν στην οικογένειά του, στη γειτονιά του, στην πόλη και στη χώρα του, μπορεί να διαβαστεί τόσο ως κριτική στις κοινωνίες που λαμβάνουν αποφάσεις με κριτήριο τον φόβο, όσο και ως προφητεία που τείνει να εκπληρωθεί. **A**

Έχει έρθει το τέλος της αυθεντίας;

Της ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗ

Υποθετικό σενάριο: τι θα συνέβαινε εάν σήμερα μια νέα πανδημία, εξίσου ή και περισσότερο σοβαρή από εκείνη του κορωνοϊού, χτυπούσε τον πλανήτη; Ακόμη και με τα πολύ λίγα χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από την προηγούμενη δοκιμασία υγειονομικής κρίσης, η εμπειρία θα ήταν πολύ διαφορετική. Η συλλογική συμμόρφωση με τα υγειονομικά πρωτόκολλα, τα μέτρα αποστασιοποίησης και καραντίνας, την ανάληψη της ατομικής ευθύνης για την προστασία συγγενικών και φιλικών προσώπων και, βέβαια, τον υποχρεωτικό εμβολιασμό, καθόλου δεδομένη δεν θα ήταν. Αντιθέτως, το πιο πιθανό είναι πως θα παρακολουθούσαμε μια μικρότερης ή μεγαλύτερης κλίμακας κοινωνική επανάσταση, από τη μερίδα εκείνη των πολιτών που θα έψαχναν απεγνωσμένα την «αλήθεια». Όχι, βεβαίως, την αλήθεια των συστημικών μέσων, των κυρίαρχων πολιτικών δρώντων και των επαγγελματιών υγείας, αλλά, μια άλλη «αλήθεια»: εκείνη που λίγοι ξέρουν, αλλά κρατούν κρυμμένη. Έτσι, εάν υπήρξε ένα κύμα αμφισβήτησης στα δύσκολα χρόνια της πανδημίας, στο υποθετικό μας σενάριο τα πράγματα θα ήταν πολύ χειρότερα. Η συγκεκριμένη μερίδα πολιτών δε θα την «πατούσε τόσο εύκολα» από το οργανωμένο και δολοπλόκο «σύστημα» αυτή τη φορά.

«Υπερβολικό» ενδεχομένως να χαρακτηρίσει κανείς το παραπάνω σενάριο. Πράγματι, ο φόβος που λειτουργεί αντανakλαστικά, ιδιαίτερα σε θέματα επιβίωσης, το πιο πιθανό είναι πως θα χαλινάγωνούσε ένα σημαντικό μέρος της κοινής γνώμης, που μπορεί να ήθελε να ενστερνιστεί τις παραπάνω αντιδραστικές στάσεις. Ακόμη κι έτσι, όμως, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι βιώνουμε μια κρίση απονομιμοποίησης της αυθεντίας, κάθε είδους, τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Και αν αυτή η κρίση δεν αντιμετωπιστεί εγκαίρως, τα αποτελέσματά της μπορεί να είναι τελείως απρόβλεπτα σε ένταση και κλίμακα.

Στην Αμερική, ο πρόεδρος Τραμπ αγνοεί τις προειδοποιήσεις περί κλιματικής κρίσης και ανάγκης ουσιαστικών πράσινων πολιτικών. Η οικονομική του πολιτική σε σχέση με τους δασμούς μοιάζει περισσότερο σαν ένα παιχνίδι «δοκιμής και λάθους», το οποίο ο Αμερικανός πρόεδρος έχει βασίσει πιο πολύ στην εκδικητική του διάθεση παρά σε έγκυρες μακροοικονομικές προβλέψεις και αναλύσεις. Ο ισχυρότερος άνδρας του δυτικού κόσμου, λοιπόν, προτάσσει και νομιμοποιεί την προσωπική κρίση, ακόμη και διαίσθηση, γυρνώντας πανηγυρικά την πλάτη σε οποιοδήποτε θεσμικό εργαλείο ελέγχου και αξιολόγησης του μηχανισμού λήψης αποφάσεων. Οι οπαδοί του όχι απλώς επικροτούν, αλλά θεωρούν ότι έχουμε μπει σε μια νέα εποχή, απαλλαγμένη από τα ψέματα και τη χειραγώγηση των «ελίτ». Το ότι ο ίδιος ο Τραμπ είναι γέννημα των ελίτ τούς είναι βεβαίως αδιάφορο.

Εάν μετακινηθούμε, τώρα, στην εγχώρια επικαιρότητα, η τραγωδία των Τεμπών έχει με-

ταλλαχθεί. Ξεκίνησε ως ένα γεγονός που συγκλόνισε και τραυμάτισε μια ολόκληρη χώρα, αναγκάζοντάς την να κοιταχτεί στον καθρέφτη των χρόνων παθογενειών της. Αντ' αυτού, εξελίχθηκε σε γήπεδο για ένα κομματικό παιχνίδι εντυπώσεων, στρέβλωσης και αναζήτησης ηθικών αυτουργών, με κίνητρα από δόλια έως μαφιόζικα. Κανείς δεν εμπιστεύεται κανέναν, όπως επιβεβαιώθηκε με βάση τις τελευταίες εξελίξεις στο πόρισμα του ΕΟΔΑΣΑ-ΑΜ. Αποδεικνύεται περίτρανα ότι στην Ελλάδα όχι απλώς δεν συμπαθούμε τις αυθεντίες, δεν είμαστε καν σε θέση να εξασφαλίσουμε την πιστότητά τους μέσα από θεσμικές διαδικασίες πιστοποίησης και αξιολόγησης. Το παλιό σλόγκαν «ό,τι δηλώσεις είσαι» προηγείται των κριτηρίων αξιολόγησης και ελέγχου που θα διασφάλιζαν ότι στο κρισιμότερο επιστημονικό πόρισμα των τελευταίων δεκαετιών στη χώρα θα υπήρχε βεβαιότητα για το ποιόν των συμμετεχόντων, από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο.

Απονομιμοποίηση της έννοιας «αυθεντία» και εδώ, λοιπόν. Δεν υπάρχει ιεραρχία στη βαρύτητα κάθε γνώμης ή, εάν υπάρχει, είναι ποσοτική και όχι ποιοτική – καθορίζεται από τον χρόνο αναπαραγωγής στα κιτρινωπά πάνελ «ενημερωτικών» εκπομπών, από τον αριθμό των κοινοποιήσεων και τη συνολική διακίνηση στη σφαίρα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, από την υιοθέτηση και οικειοποίηση των αφηγημάτων από ψηφιακούς και μη «opinion leaders», οι οποίοι θα ικανοποιήσουν το κοινό τους στο έπακρο, εξαλείφοντας κάθε ίχνος γνωστικής ασυμφωνίας, μέσω μιας δικής τους, μονοδιάστατης και απόλυτης «ετυμγορίας».

Στο έργο του σχετικά με τις θεωρίες συνωμοσίας, ο Γάλλος κοινωνιολόγος Ρεϊμόν Μπουντόν είχε μιλήσει για το φαινόμενο του «κοινωνιολογισμού»: το δόγμα σύμφωνα με το οποίο «οι δομές προηγούνται των ατόμων» ως κυρίαρχος ερμηνευτικός μηχανισμός. Το άτομο είναι παθητικό, οι κοινωνικές αιτίες το υπερβαίνουν και εφαρμόζονται σ' αυτό, με το ίδιο να καταλήγει ένα «παιχνίδι» στα χέρια δομών και θεσμών. Όπως παρατήρησε ο Γάλλος κοινωνιολόγος, όσοι ασπάζονται αυτό το δόγμα σκέψης, ένα ερώτημα θέτουν επίμονα στη συνέχεια: ποιοι ωφελούνται από τις δομές και τους θεσμούς; Ποιοι κινούν τα νήματα; Το βασικό σχήμα θεωριών συνωμοσίας, και κατά τον Πόπερ, έρχεται και επικαθορίζει την οπτική για το πώς λειτουργεί ένας ολόκληρος θεσμικός μηχανισμός, ο οποίος, στα μάτια των θιασωτών του δόγματος κοινωνιολογισμού, άγει και φέρει ολόκληρες κοινωνίες.

Φαίνεται πως, δυστυχώς, το παραπάνω δόγμα σκέψης δεν αφορά πλέον μεμονωμένες στιγμές και γεγονότα. Λειτουργεί ως ένας ευρύς ερμηνευτικός μηχανισμός, τον οποίο μερίδα της κοινωνίας ασπάζεται για ολοένα κρισιμότερα ζητήματα. Όσο δεν υπάρχει πειστικός αντίλογος κατάρριψης αυτού του σχήματος, τόσο αυτό θα παραγκωνίζει, όχι μόνο τις πραγματικές αυθεντίες, αλλά τελικά και την ίδια την αλήθεια. **A**

Ο Χούγκο Ντίξον δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις – δημοσιογράφος με μεγάλη διαδρομή σε σπουδαία ΜΜΕ. Πρώην αρχισυντάκτης των Financial Times, κατόπιν ηγήθηκε του Reuters Breakingviews. Ταυτόχρονα, ιδρυτής της πρωτοβουλίας κατά του Brexit «InFacts». Ένας στοχαστικός, καθαρός και απροκατάληπτος αναλυτής – στην Ελλάδα έγινε γνωστός μέσω των πολλών άρθρων του για την οικονομική κρίση.

Τον συνάντησα στους Δελφούς, στο πλαίσιο του 10ου Οικονομικού Φόρουμ, και μιλήσαμε για όλα: την επιστροφή Τραμπ, την Κίνα, την Ουκρανία, τον Μασκ, την Ευρώπη και την εν κινδύνω δημοκρατία. Είναι συγκρατημένα αισιόδοξος. «Δεν πίστευα ότι ο Τραμπ θα αναδιπλωθεί έτσι», λέει. Δύο 24ωρα νωρίτερα, ο Λευκός Οίκος είχε παγώσει τους υψηλούς δασμούς, πλην Κίνας.

Ο Ντίξον, με την τακτική αρθρογραφία του, χτυπούσε συνεχώς το καμπανάκι για τον Τραμπ: «Όχι ότι δεν είχα προειδοποιήσει τα τελευταία χρόνια ότι θα επιστρέψει. Το έλεγα ξανά και ξανά. Ανοσυχούσα βαθιά για το ότι θα διαλύσει την παγκόσμια τάξη ή ότι θα τραβήξει το χαλί κάτω από τα πόδια της Ουκρανίας. Όμως δεν είχα προβλέψει τόσο ακραίους δασμούς ούτε ότι θα κάνει τέτοια αναστροφή μετά. Αυτή η αναστροφή είναι μια καλή είδηση, γιατί υπονομεύει την αξιοπιστία του».

Τον ρωτάω αν θεωρεί συνειδητή στρατηγική την αναδίπλωση Τραμπ στους δασμούς, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής σχηματισμού συνασπισμού κατά της Κίνας. «Όχι βέβαια. Κανείς δεν το πίστευε, ούτε οι δικόι του. Οι αγορές πανικοβλήθηκαν. Η Fed φαινόταν ότι θα επέμβει. Η στροφή ήταν απελπισμένη, όχι

Χούγκο Ντίξον Ο Τραμπ δεν είναι πια τόσο τρομακτικός – αλλά ο

Του ΛΟΥΚΑ ΒΕΛΙΔΑΚΗ

στρατηγική. Επίσης, κάτι άλλο που θεωρώ σημαντικό είναι ότι συνειδητοποιήσε – ή μάλλον υποτίμησε εντελώς – το πώς θα αντιδρούσε η Κίνα. Τους χτύπησε. Αντεπιτέθηκαν. Τους ξαναχτύπησε. Ξανααντεπιτέθηκαν», σημειώνει και υπογραμμίζει τη διάχυτη αβεβαιότητα γύρω από την ισχύ του Τραμπ: «Δεν μοιάζει πια τόσο τρομακτικός. Έχει χάσει μέρος της δύναμής του. Η αναδίπλωση έπληξε την αξιοπιστία του διεθνώς».

Ο ίδιος πλέον εμφορείται με μια δόση αισιοδοξίας σε σύγκριση με την απαισιοδοξία του πριν. Τι είδους; «Λοιπόν, ο λόγος που είμαι αισιόδοξος είναι ότι πιστεύω πως ποτέ ξανά στην ιστορία δεν είχε τόσο ισχυρή εξουσία ένας τόσο κακός άνθρωπος, αλλά την τελευταία εβδομάδα έχει χάσει μεγάλο μέρος της εξουσίας και της επιρροής του».

Καθόμαστε στο σαλόνι του ξενοδοχείου Αμαλία, όπου διεξήχθη το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών. Τριγύρω μας έντονη βοή – διαρκής κίνηση. Και οι δύο βρισκόμαστε στο ενδιαμέσο συζητήσεων σε πάνελ: εκείνος συντονίζει, εγώ καλύπτω δημοσιογραφικώς. Έχουμε λίγα λεπτά στη διάθεσή μας. Τον ρωτάω για την Ουκρανία. «Είναι σαφές ότι η κατάσταση είναι επικίνδυνη. Όμως η ενασχόληση του Τραμπ με την Κίνα τού αποσπά την προσοχή. Ίσως να μην του απομένει χώρος να κάνει κάτι ακόμα χειρότερο με την Ουκρανία».

Εξηγώντας την προσέγγιση Τραμπ σε Πούτιν, ο Ντίξον εκτιμά ότι ο Αμερικανός πρόεδρος δεν ήθελε να τα βάλει ταυτόχρονα με κάθε χώρα στον κόσμο. Στο επιτελείο του Τραμπ «κάποιοι μιλούν για μια στρατηγική που αποκαλούν “αντίστροφος Νίξον” – δηλαδή, όπως ο Νίξον απομάκρυνε την Κίνα από τη Ρωσία, έ-

τσι και ο Τραμπ επιδιώκει να απομακρύνει τον Πούτιν από τον Σι Τζινπίνγκ». Ο Ντίξον είναι κατηγορηματικός: «Δεν το πιστεύω. Ο Πούτιν εξαρτάται σε εξαιρετικό βαθμό από την Κίνα και διατηρεί καλή σχέση με τον Σι Τζινπίνγκ, σε αντίθεση με τους σοβιετικούς ηγέτες της εποχής του Μάο. Επιπλέον, γνωρίζει ότι ο Τραμπ είναι ασταθής κι ότι ίσως να μην είναι στην εξουσία σε τρίαμισι χρόνια από τώρα. Γιατί να ποντάρεις στον Τραμπ; Γιατί να κόψεις τους δεσμούς σου με την Κίνα για να του κάνεις το χατίρι;».

Παρά την ανησυχία του για την Ουκρανία, ο Ντίξον εντοπίζει και λόγους συγκρατημένης αισιοδοξίας. «Η περασμένη εβδομάδα έφερε καλά νέα για την Ουκρανία με διάφορους τρόπους», επισημαίνει. «Το πιο σημαντικό είναι ότι η τιμή του πετρελαίου έπεσε δραματικά – κι αυτό είναι η βασική πηγή εσόδων της Ρωσίας. Σε λίγους μήνες η Μόσχα θα χρειαστεί ν’ αρχίσει περικοπές – ίσως ακόμα και στις στρατιωτικές δαπάνες». Ένας δεύτερος λόγος αισιοδοξίας είναι ότι «ο Τραμπ δεν θα επικεντρωθεί πλέον στην Ουκρανία».

Πώς βλέπει την αντίδραση της Ευρώπης; «Υπήρξε ένα τεράστιο ηλεκτροσόκ. Κατάλαβαν ότι δεν μπορούν να βασίζονται στην Αμερική. Αυτό που πρέπει να κάνουν – ίσως τελικά το κάνουν – είναι να ενωθούν περισσότερο, να ενισχύσουν την άμυνά τους και να μειώσουν την εξάρτησή τους από τις ΗΠΑ». Αν και παραδέχεται πως ίσως όλα αυτά έρθουν λίγο αργά και σε ανεπαρκή βαθμό, «όπως πάντα με την Ευρώπη», αφήνει ένα παράθυρο ελπί-

δας ανοικτό: «Αν και ίσως όχι αυτή τη φορά. Δεν μπορείς να χτίσεις στρατιωτική ισχύ σε λίγους μήνες, μπορείς όμως να κάνεις αρκετά μεγάλα βήματα αρκετά γρήγορα». Υπενθυμίζει ότι στη διάρκεια της πανδημίας υπήρξε τεράστιος κοινός δανεισμός σε επίπεδο ΕΕ και προσθέτει ότι χρειαζόμαστε μια μετάβαση. Αν και δηλώνει αντίθετος με «μαζικά αντίποινα σε δασμούς προς την Αμερική», διευκρινίζει: «Δεν νομίζω ότι θέλουμε να προκαλέσουμε τον Τραμπ. Είναι πολύ καλύτερο να μείνουμε έξω από τη σύγκρουση ΗΠΑ-Κίνας». Παράλληλα, τονίζει την ανάγκη να επιταχύνουμε την ενίσχυση της άμυνάς μας, όχι μόνο ως ΕΕ, αλλά σε συνεργασία και με το Ηνωμένο Βασίλειο.

Σε ερώτηση για την προοπτική επιστροφής στην ΕΕ, απαντά: «Βλέπω το Ηνωμένο Βασίλειο να έρχεται πολύ πιο κοντά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πρώτο βήμα θα είναι να δημιουργηθεί μια νέα, τολμηρή συμφωνία για την ασφάλεια. Και δεν εννοώ μόνο

την άμυνα. Εννοώ οικονομική ασφάλεια, ενεργειακή ασφάλεια, επισιτιστική ασφάλεια, ασφάλεια συνόρων, τεχνολογική ασφάλεια, ασφάλεια απέναντι στην κλιματική κρίση. Δεν θα πάρει πολύ χρόνο μέχρι να πούμε: Γιατί να μη ξαναμπούμε στην ΕΕ;».

Όπως επισημαίνει, το κοινό στο Ηνωμένο Βασίλειο είναι κατά του Τραμπ, κατά του Έλον Μασκ και πολύ υπέρ της Ουκρανίας. Αυτό έχει πλήξει την απήχηση του Νάιτζελ Φάρατζ, τον οποίο χαρακτηρίζει «εθνικιστή, φιλοτραμπικό και βασικό αρχιτέκτονα του Brexit». Επικαλούμενος τις τελευταίες δημοσκοπήσεις, σημειώ-

Ο Μάθιου Μπόιλ δεν είναι ένας ακόμη συντηρητικός ρεπόρτερ. Ως επικεφαλής του γραφείου του Breitbart News στην Ουάσινγκτον έχει πάρει πολλές συνεντεύξεις από τον πρόεδρο Τραμπ, περισσότερες απ’ ό,τι σχεδόν οποιοσδήποτε άλλος δημοσιογράφος – κάπου εκεί μαζί με τον Σον Χάνιτι, όπως λέει.

Μιλώντας μαζί του, έχεις την αίσθηση ότι ακούς την αντίληψη του Λευκού Οίκου. Η συνομιλία μας γίνεται λίγο μετά τη συμμετοχή του σε πάνελ στο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών, στο οποίο έθεσε την Κίνα στην κορυφή της λίστας των εχθρών των ΗΠΑ – είναι σαφές ότι δεν μεταφέρει απλώς απόψεις, αλλά την ίδια τη στρατηγική της αμερικανικής διοίκησης. Πολύς κόσμος επιδιώκει να τον προσεγγίσει – θέλει μια γεύση για το πώς σκέφτεται ο Λευκός Οίκος, ειδικά σε μία εποχή αβεβαιότητας. Ο Μάθιου Μπόιλ, ομολογουμένως, ήταν από τις πιο δημοφιλείς φιγούρες του Φόρουμ.

Κάνουμε τη συνέντευξη στα όρθια έξω απ’ τη μεγάλη αίθουσα στον προαύλιο χώρο της ξενοδοχειακής Αμαλία. Η μέρα είναι ανοιξιάτικη, στον ορίζοντα διαφαίνεται η Ιτέα και η θάλασσα. Ο Μπόιλ έχει ταχύ μα συγκροτημένο λόγο.

Αναπόφευκτα η συζήτηση ξεκινά από την Κίνα καθώς –λίγα λεπτά πριν από τη συζήτησή μας– το Πεκίνο είχε εκ νέου απαντήσει στους

Μάθιου Μπόιλ Ο αγαπημένος δημοσιογράφος του Τραμπ μιλάει

δασμούς του Τραμπ. «Η Κίνα είναι η μεγαλύτερη απειλή για τον ελεύθερο κόσμο», δηλώνει χωρίς περιστροφές. «Δεν είναι απλώς ένας αντίπαλος. Είναι ένα κομμουνιστικό καθεστώς που διεξάγει οικονομικό πόλεμο ενάντια όχι μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά σε ολόκληρο τον πλανήτη». Κατά τον ίδιο, «η στρατηγική του Πεκίνου εκτείνεται μέσα από την πρωτοβουλία Beltand Road και αποσκοπεί στον έλεγχο κρατών και υποδομών μέσω ύπουλων συμφωνιών που τα δεσμεύουν για δεκαετίες. Δεν είναι αυτός ο τρόπος της Δύσης. Εμείς πιστεύουμε στην ελευθερία, στη δημοκρατία, στην εθνική κυριαρχία», προσθέτει, τονίζοντας τις λέξεις. «Η Κίνα θέλει να κυριαρχήσει στον πλανήτη. Δεν το λέω μόνο εγώ. Το λέει ο πρόεδρος, οι άνθρωποι του, το λένε οι πράξεις τους».

Ο Τραμπ, σύμφωνα με τον Μπόιλ, έχει αντιληφθεί τη φύση αυτής της απειλής και λειτουργεί αποφασιστικά. «Η επιβολή των δασμών δεν ήταν τιμωρία, ήταν ένα ξυνητήρι. Ένα σήμα προς τον υπόλοιπο κόσμο ότι αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί. Κι όπως φαίνεται, ο κόσμος ξυπνά». Ο ίδιος απαριθμεί χώρες και ηγέτες που, όπως λέει,

ευθυγραμμίζονται με τη νέα κατεύθυνση της Ουάσινγκτον: από την Ινδία που βλέπει ευκαιρίες, μέχρι την ΕΕ που αναζητά νέες συμφωνίες. Ακόμα και η Ελλάδα, με την κομβική της θέση στο σχέδιο του Διαδρόμου ΙΜΕΚ, παίζει καίριο ρόλο, όπως εξηγεί. «Η Ελλάδα είναι η γέφυρα. Η γέφυρα ανάμεσα στην πολυπληθέστερη δημοκρατία του κόσμου και την πιο ισχυρή, την Αμερική. Δεν είναι τυχαίο αυτό. Έχει βάρος γεωπολιτικό και ιστορικό».

Η καταγγελία του για τη ζημία που έχει υποστεί η αμερικανική βιομηχανική βάση από την άνοδο της Κίνας είναι εικόνα αποκαλύψης: «Αν περάσεις από το Οχάιο, το Μίσιγκαν, την Πενσυλβάνια ή το Ουισκόνσιν, μοιάζει σαν να έχει πέσει πυρηνική βόμβα. Κλειστά εργοστάσια, πόλεις φαντάσματα. Εκεί όπου κάποτε δούλευαν δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι, τώρα υπάρχουν 1.500 θέσεις. Οι πολιτικοί άφησαν τις δουλειές να φεύγουν, τις βιομηχανίες να κλείνουν, και οι κοινόχρηστες διαλύθηκαν. Ο πρόεδρος το βλέπει αυτό. Έχει πάει εκεί. Μίλησε με αυτούς τους ανθρώπους. Και τώρα, επιτέλους, υπάρχει απάντηση».

Ρωτάω πόσο μακριά είναι έτοιμος να φτάσει ο Τραμπ. Ο Μπόιλ απαντά: «Όσο χρειαστεί». Και προσθέτει: «Αυτό που κάνει τώρα, θυμίζει τη ρητορική του Ρέικαν για την “αυτοκρατορία του κακού”. Ξύπνησε τον κόσμο τότε και κερδίσαμε τον Ψυχρό Πόλεμο. Τώρα ο Τραμπ κάνει το ίδιο με την Κίνα. Οι ομιλίες του τον τελευταίο καιρό είναι η δική του εκδοχή του “Evil Empire”. Είναι σήμα στην ανθρωπότητα ότι η εποχή της παθητικής ανοχής τελείωσε». Συμπληρώνει, ωστόσο, ότι ο Τραμπ δεν αποκλείει τη συνεννόηση: «Έχει δηλώσει ότι θέλει μια συμφωνία. Αλλά δεν μπορεί να είναι μια κενή συμφωνία, πρέπει να γυρίσει τον τροχό. Να σταματήσει ο οικονομικός πόλεμος και να δούμε πραγματικές κινήσεις από την άλλη πλευρά. Μπορεί να υπάρξει συμφωνία, ναι, αλλά όχι όπως πριν. Πρέπει να υπάρχει ουσία, και αυτό είναι το πρώτο μεγάλο βήμα. Θα ακολουθήσουν κι άλλα. Ο υπόλοιπος κόσμος το βλέπει κι ακολουθεί».

Η συζήτηση επεκτείνεται από τα γεωπολιτικά στα πιο προσωπικά χαρακτηριστικά του Αμερικανού προέδρου. Ο Μπόιλ τον περιγράφει ως «εξαιρετικά επιτυχημένο επιχειρηματία, με διεθνώς αναγνωρίσιμα ακίνητα και επενδύσεις, αλλά κυρίως ως κάποιον που «είναι, στην καρδιά του, άνθρωπος της εργατικής τάξης». «Ναι, είναι δισεκατομμυριούχος», λέει, «αλλά δεν ανήκει πραγματικά στην τάξη των δισεκατομμυριούχων. Έχει περισσότερα κοινά με έναν ταξιτζή από το Κουίνς ή με έναν οικο-

κίνδυνος παραμένει

νει: «Μόνο το 30% θεωρεί ότι το Brexit ήταν καλή ιδέα. Περίπου το 55% θέλει να επιστρέψουμε στην ΕΕ και τα δύο τρίτα επιθυμούν στενότερη σχέση με την Ευρώπη», και προσθέτει: Πέρασα πέντε χρόνια προσπαθώντας να σταματήσω το Brexit. Μετά τις εκλογές του 2019, με τη νίκη του Μπόρις Τζόνσον, πίστευα ότι δεν θα ξαναδούμε το θέμα πριν από το 2030. Τώρα ο Τραμπ το ξαναφέρει στο τραπέζι. Ευχαριστώ πολύ, Ντόναλντ! Να, λοιπόν, που υπάρχει μια αχτίδα φωτός μέσα στο σκοτάδι».

Για τον Μασκ, δηλώνει αιφνιδιασμένος: «Δεν είχα φανταστεί ότι θα κάνει όσα κάνει. Δεν μου άρεσε έτσι κι αλλιώς, αλλά δεν περίμενα την έκταση της επιρροής του». Παρά τα δημοσιεύματα ότι ίσως περιορίσει τη δραστηριότητά του ή ότι ο Τραμπ αποστασιοποιείται επειδή είναι τόσο αντιδημοφιλής, λέει πως θα προτιμούσε ο Μασκ να μείνει στον Λευκό Οίκο περισσότερο, «είναι τόσο τοξικός, που θα ενισχύσει την αντίδραση κατά του Τραμπ».

Χρησιμοποιεί τη γαλλική έκφραση «Le pire, le mieux» (όσο χειρότερα, τόσο καλύτερα) για να υπογραμμίσει πως η υπερβολική επιρροή Μασκ στον Τραμπ μπορεί να φέρει αντιδράσεις. Ωστόσο, προειδοποιεί: «Ο Μασκ έχει παίξει υπερβολικά το χαρτί του, αλλά ο κίνδυνος παραμένει μεγάλος: θα αξιοποιήσει την οικονομική του δύναμη για να αποκτήσει πολιτική εξουσία και μετά την πολιτική εξουσία για να ενισχύσει τα οικονομικά του συμφέροντα, δημιουργώντας έτσι έναν φαύλο κύκλο, όχι μόνο στις ΗΠΑ αλλά σε όλο τον κόσμο». Σε ερώτηση για τα κίνητρά του απαντά: «Δεν τον ξέρω προσωπικά, ούτε την ψυχολογία του, αλλά προφανώς έχει ιστορικό: λευκός Νοτιοαφρικανός. Νομίζω ότι πιστεύει ιδεολογικά σε αυτόν τον ακροδεξιό εθνικισμό. Και δεύτερον, αν μπω στη θέση τη δική του και του Τραμπ, και

οι δύο θέλουν εξουσία. Λατρεύουν την εξουσία. Η εξουσία είναι ένα εξαιρετικό αφροdisιακό – σε μεθάει, είναι καλύτερη και από τα ναρκωτικά. Η εξουσία είναι το κίνητρό τους».

Κλείνουμε με μια ερώτηση που κυριαρχεί στις διεθνείς συζητήσεις: Κινδυνεύει η αμερικανική δημοκρατία; «Ναι, σαφώς. Ο Τραμπ έχει δείξει σημάδια αυταρχισμού και θέλει τρίτη θητεία. Πιέζει τους δικαστές, απειλεί πανεπιστήμια, κι αν η οικονομία πάθει σοκ, με πληθωρισμό και ανεργία, τότε οι θεσμοί θα πιεστούν ακόμη περισσότερο». Ο Ντίξον δεν χάνει την ψυχραιμία του. «Υπάρχει αντίσταση. Δικαστές, πανεπιστήμια, κόσμος στους δρόμους. Η μάχη δεν έχει τελειώσει. Είμαι λίγο πιο αισιόδοξος ότι δεν θα πετύχει το πραξικόπημα».

Προειδοποιεί πως ύφεση και –σχεδόν σίγουρα– υψηλός πληθωρισμός έρχονται στις ΗΠΑ. Και ότι οι υποστηρικτές του Τραμπ δεν νοιάζονται για το χρηματιστήριο, αλλά για τις τιμές. «Οι τιμές των αυγών είναι 60% πάνω σε σχέση με πέρυσι». Παρά τις διαβεβαιώσεις Τραμπ, ο Ντίξον επιμένει: «Τα τιμολόγια 145% σε κινεζικά προϊόντα θα φέρουν αυξήσεις. Άλλα προϊόντα απ’ όλο τον κόσμο επίσης. Κι αυτό θα είναι εξαιρετικά αντιδημοφιλές».

«Οι πιθανότερες να σταματήσει ο Τραμπ είναι υψηλές, αλλά και οι πιθανότητες να προχωρήσει στο πραξικόπημα παραμένουν. Για μένα, το ποτήρι είναι περισσότερο μισογεμάτο παρά μισοάδειο. Μου αρέσει η φράση του Γκράμσι: “Να είμαστε απαισιόδοξοι στη σκέψη, αλλά αισιόδοξοι στη βούληση”. Πάντα ψάχνω τρόπους να βελτιώσω μια κακή κατάσταση. Τα πράγματα είναι άσχημα, αλλά το παιχνίδι δεν έχει τελειώσει. Κι όσα έγιναν την τελευταία εβδομάδα, παραδόξως, μου δίνουν περισσότερη ελπίδα». ●

για τα σχέδια του Λευκού Οίκου

δόμο από το Οχάιο, παρά με τα goldenboys της Wall Street ή τους μεγαλοεκδότες». Υπογραμμίζει ότι ο Τραμπ αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως εκπρόσωπο αυτών των ανθρώπων: «Ξέρει ότι έγινε πρόεδρος χάρη σε αυτούς. Και τώρα παρατηρούμε μια μεγάλη πολιτική αναδιάρθρωση. Οι εργατικοί ψηφοφόροι, που κάποτε ψήφιζαν Δημοκρατικούς, γίνονται η βάση του Τραμπ. Και αυτό μπορεί να διαρκέσει πέρα από τον ίδιο. Βλέπουμε σημάδια ότι η αλλαγή αυτή είναι βαθιά, ότι δεν είναι παροδική. Η ενέργεια που απελευθερώνεται είναι πραγματική».

Στα πιο παρεξηγημένα χαρακτηριστικά του Τραμπ ο Μπόιλ τοποθετεί την ικανότητά του να ακούει. «Έχει εξαιρετική αίσθηση του χιούμορ και είναι καλύτερος ακροατής απ’ όσο πιστεύει ο κόσμος. Ακούει συμβούλους, αλλά ακούει και απλούς ανθρώπους. Προσπαθεί να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν περισσότερες απόψεις». Σύμφωνα με τον Μπόιλ, αυτή η προσέγγιση αντικατοπτρίζεται και στο υπουργικό συμβούλιο. «Ίσως το πιο ισχυρό από την εποχή του Λίνκολν. Μια πραγματική “ομάδα” που ενισχύει τη δυναμική της διοίκησής του. Δεν φοβάται να έχει γύρω του ανθρώπους που διαφωνούν. Το ενθαρρύνει, θέλει σύγκρουση ιδεών».

Ρίχνω στη συζήτηση ένα όνομα: Ίλον Μασκ. «Πρόκειται για έναν εξαιρετικά ταλαντούχο άνθρωπο. Ένα από τα πολλά δυνατά μυαλά που συνεργάζονται με τον πρόεδρο αυτή τη στιγμή.

Θέλουν όλοι να βοηθήσουν τη χώρα, και αυτό λέει πολλά για τη στιγμή που ζούμε. Ο Τραμπ μαγνητίζει ανθρώπους επιτυχημένους, που θέλουν να βάλουν πλάτη. Όχι γιατί τους το ζητάει, αλλά γιατί τους εμπνέει».

Κλείνοντας, αναφέρω το «Four More Years» – το σύνθημα που φωνάζουν κατά καιρούς οπαδοί του Τραμπ, ζητώντας από τον πρόεδρο των ΗΠΑ να διεκδικήσει μία ακόμα θητεία, μολοντί αυτό απαγορεύεται ρητά από το αμερικανικό Σύνταγμα. Ο Μπόιλ γελά: «Το Σύνταγμά μας προβλέπει δύο θητείες. Δεν νομίζω ότι σχεδιάζουν ν’ αλλάξουν κάτι. Μιλάμε ακόμη για τις πρώτες εκατό μέρες της δεύτερης θητείας του Τραμπ. Όλοι –ο πρόεδρος και ο αντιπρόεδρος– εστιάζουν τώρα στην εφαρμογή της ατζέντας τους. Το μόνο που σκέφτονται είναι πώς να ξανακάνουν την Αμερική φάρο του κόσμου. Τίποτε άλλο. Όχι το 2028, πώς θα παραμείνουν στην εξουσία, αλλά πώς θα αλλάξουν την πορεία της χώρας οριστικά».

Ακούγοντάς τον, είναι σαν ν’ ακούς το πολιτικό υποσυνείδητο του προέδρου των ΗΠΑ. Ο Μάθιου Μπόιλ μοιάζει να ενσαρκώνει, με δημοσιογραφικούς όρους, το πολιτικό γίγνεσθαι του Λευκού Οίκου – με ξεναγεί στο τραμπικό σύμπαν κι αυτό από μόνο του έχει ενδιαφέρον ως παρατήρηση. Πίσω από κάθε φράση του, καταδεικνύει τα σχέδια του Οβάλ Γραφείου. Ο ίδιος άλλωστε είναι τακτικός συνδαιτυμόνας του Τραμπ, κάτι που φροντίζει να υπογραμμίζει σε κάθε δημόσια παρουσία του. **Α**

MY FIERCE IGNORANT STEP

ΣΥΛΛΗΨΗ & ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
08-18.05.25
ONASSIS.ORG
ΧΟΡΟΣ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ

Οι δρόμοι ενός νέου

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΑΣΟΥ ΒΡΕΤΤΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Βιομηχανικού Κοσμοπολιτισμού

Ο ΔΙΕΘΝΩΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ **ΤΑΣΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ**

ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ,
ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ
ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑΣ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ

Με αφετηρία τα βιομηχανικά συγκροτήματα της METLEN Energy & Metals στη Βοιωτία, ο Τάσος Βρεττός εξερευνά τον Κόλπο Αντίκυρας, την κοιλάδα και παραλία Διστόμου, καθώς και το λιμάνι του Αγίου Νικολάου, εστιάζοντας στα πρωτόκολλα θαλάσσιας μεταφοράς και στις διαδικασίες υπέργειας και υπόγειας εργασίας.

Μέσα από τον φακό του, αναδεικνύει τις κρίσιμες πρώτες ύλες, την αόρατη ενέργεια και την κλίμακα των μηχανών, ανασυνθέτοντας ένα δυναμικό τοπίο όπου τέχνη και βιομηχανία συμπλέκονται δημιουργικά. Ειδικό βάρος δίνεται στην ανθρώπινη διάσταση, στον μόχθο των εργατών και στη σύνδεση με την καινοτόμο αρχιτεκτονική του Κωνσταντίνου Δοξιάδη για τον πρωτοπόρο εργατικό οικισμό Άσπρα Σπίτια.

Οι φωτογραφίες, συνοδευόμενες από ηχητικές μαρτυρίες και κινούμενες εικόνες, συγκροτούν μια εικαστική προσέγγιση της βιομηχανικής ιστορίας, που παραπέμπει στη διεθνή παράδοση κριτικής κατανόησης των βιομηχανικών διαστρωματώσεων. Στο επίκεντρο βρίσκεται η METLEN, κληρονόμος της οικογενειακής επιχείρησης Μυτιληναίος και του εργοστασίου Αλουμίνιο της Ελλάδος.

Η έκθεση, που φιλοξενείται με ελεύθερη είσοδο στην Αποθήκη Γ' του Λιμανιού Θεσσαλονίκης έως τις 23 Απριλίου, δεν επιδιώκει τη φαντασμαγορική απεικόνιση της βιομηχανίας. Αντίθετα, προσφέρει τεκμηριωμένη πρόσβαση στην πολυπλοκότητα ενός ζωντανού οργανισμού, ο οποίος εξελίσσεται με σεβασμό στη γη, δίκαιη εργασία και αίσθηση κοινωνικής ευθύνης.

«Frankenstein & Eliza»

© ΜΑΡΙΖΑ ΚΑΨΑΜΠΙΕΛΗ

«Βαρόνος “Φ”»

© ΡΩΜΑΝΟΣ ΛΟΥΤΑΣ

Η «αναγέννηση» της σύγχρονης

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ

Είναι εντυπωσιακό το πόσο συχνά βλέπουμε πια ελληνικά κείμενα στο σανίδι. Η ελληνική δραματουργία διανύει τελευταία μια περίοδο άνθησης. Η δυναμική που έχει αποκτήσει το ελληνικό θεατρικό κείμενο μέσω νέων συγγραφέων το τοποθετεί στο επίκεντρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, από τις μεγάλες μέχρι τις μικρότερες θεατρικές σκηνές, όλο και περισσότερες παραγωγές επιλέγουν ελληνικά έργα, δίνοντας φωνή στις σύγχρονες αγωνίες, τη συλλογική μνήμη και τις πολιτικές και κοινωνικές μεταβολές της χώρας.

Αντί να ανακυκλώνονται τα μεγάλα κλασικά έργα, οι ελληνικές σκηνές δίνουν πλέον χώρο σε νέες φωνές, μετατρέποντας τη θεατρική γραφή σε ζωντανό πεδίο διαλόγου. Νέοι συγγραφείς, πλάι σε καταξιωμένους δραματουργούς, δημιουργούν έργα που αγγίζουν το παρόν και διαμορφώνουν το θεατρικό τοπίο.

Ενδεικτικά, η τρέχουσα θεατρική σεζόν περιλαμβάνει πάνω από 50 ελληνικά έργα που παρουσιάζονται στις σκηνές της χώρας. Μερικές από τις πιο αξιοσημείωτες παραστάσεις με ελληνικό κείμενο αποτελούν: το «Merde!» του Γιώργου Κουτλή, μια αιχμηρή σάτιρα για το ελληνικό θέατρο, και ο μονόλογος «Η πόρνη από πάνω» του Αντώνη Τσιπιανίτη, που συνεχίζει για 13η χρονιά. Το «Blue train» του Γεράσιμου Ευαγγελάτου πραγματεύεται τις ανασφάλειες ενός άντρα μέσα από φανταστικές συναντήσεις, ενώ το έργο «Οι γριές που μαζεύουν την τσουκνίδα» της Αργυρώς Χιώτη φωτίζει τη ζωή των γυναικών της Θεσσαλίας.

Αντίστοιχα, τα «Αντικείμενα» των Γιάννη Αποσκήτη, Γιώργου Κατσή και Πάνου Παπαδόπουλου εξερευνούν τις σχέσεις εξουσίας μεταξύ υπηρετρίων και κυρίας, ενώ στο «Frankenstein & Eliza» ο Γιάννης Καλαβριανός διασκευάζει τη γνωστή ιστορία, συνδέοντάς τη με τη Νέα Υόρκη του '60. Το έργο «Η Καρυάτιδα!» του Γιώργου Καπουτζίδη σχολιάζει με χιούμορ και συγκίνηση την ελληνική ταυτότητα

και τα εθνικά σύμβολα. Επίσης, το Θέατρο Τέχνης επιστρέφει μετά το Πάσχα με τέσσερα νέα ελληνικά έργα σε πανελλήνια πρώτη, μια performance με θέμα τη σύγχρονη ελληνική σκηνή και την ίδρυση ενός νέου θεσμού της πρωτοβουλίας «Διασύνδεση Θεατρικών Δημιουργών»: «Το τέρας», με την Ηρώ Μπέζου να υπογράφει το κείμενο και τη σκηνοθεσία, το «Λίβινγκ ρουμ», σε κείμενο-σκηνοθεσία Εύας Οικονόμου-Βαμβακά, η «Σιωπή» του Γρηγόρη Λιακόπουλου σε σκηνοθεσία Θοδωρή Αμπαζή και το «Πλεκτά στην ντουλάπα» σε κείμενο-σκηνοθεσία Κωνσταντίνου Ευστρατίου.

Αξιόλογη και πρωτοποριακή προσπάθεια ήταν και η Σχολή Πυροδοτήσης Θεατρικής Γραφής που δημιούργησε ο Δημήτρης Τάρλου στο Θέατρο Πορεία. Τα μαθήματα συντόνισαν οι Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης και Θανάσης Τριαρίδης, ενώ την πενταετία 2019-2024, πέρασαν από τη Σχολή 94 σπουδαστές, που έγραψαν 228 έργα.

Η παράσταση «Σπυριδούλες» της Νεφέλης Μαϊστράλη, η οποία βασίζεται στην πραγματική ιστορία της Σπυριδούλας, ενός 12χρονου κοριτσιού που κακοποιήθηκε τη δεκαετία του '50. Το έργο, βαθιά πολιτικό, διερευνά πώς ένα άτομο μετατρέπεται από θύμα σε «σκάνδαλο» και πώς η συλλογική μνήμη μεταχειρίζεται τα τραύματα. Από την άλλη, ο Τάσος Ιορδανίδης υπογράφει δύο παραγωγές αυτή τη σεζόν: το «Θέλω να σου κρατάω το χέρι», ένα τρυφερό και ουσιαστικό έργο για τη φθορά, τη μοναξιά και τον έρωτα στα όρια του χρόνου, και την «Τζούλια», εμπνευσμένη από τη «Δεσποινίδα Τζούλια» του Στρίντμπεργκ, που πραγματεύεται τις ταξικές συγκρούσεις και τις εξαρτητικές σχέσεις. Στο Θέατρο Άνεσις παρουσιάζεται η παράσταση «Ο Ανθρωπος Ελέφαντας, έτσι τον είπαν», σε κείμενο και σκηνοθεσία Τζούλιας Διαμαντοπούλου. Το έργο είναι εμπνευσμένο από την αληθινή ιστορία του Τζόζεφ Μερικ, ενός άνδρα με έντονες σωματικές παραμορφώσεις που έζησε τον 19ο αιώνα. Στην ίδια λογική κινείται και ο Γιώργης Τσουρής, ο οποίος, μέσα από παραστάσεις όπως τα «170 τετραγωνικά» και το «Μακριά από παιδιά», μιλά για την ανάγκη δημιουργίας έργων που εκφράζουν το σήμερα, με ειλικρίνεια και προσωπικό ρίσκο. Τέλος,

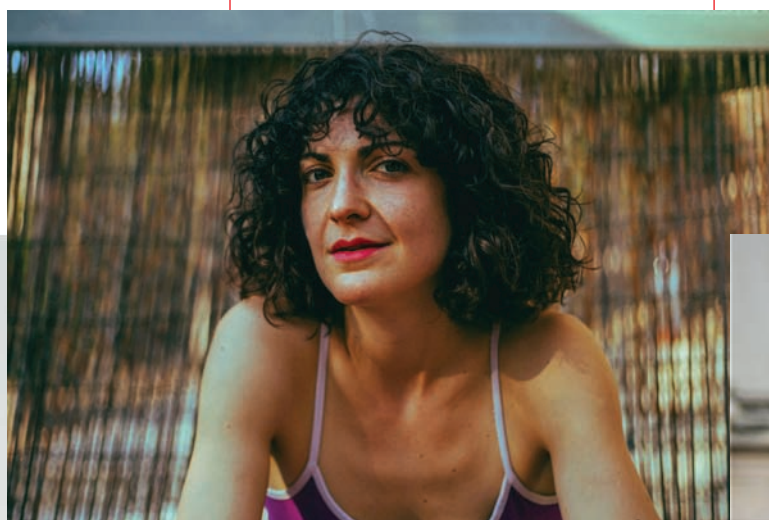
ο Άρης Άσπρούλης συνυπογράφει το έργο «Manolis/ καρδιά σε τέσσερις χορδές», ένα πρωτότυπο θεατρικό έργο για τον Μανώλη Χιώτη που παρουσιάστηκε στο ΚΘΒΕ.

Αυτές οι παραστάσεις –και αμέτρητες άλλες– είναι χαρακτηριστικά δείγματα της άνθησης της ελληνικής δραματουργίας, αποδεικνύοντας πως οι Έλληνες συγγραφείς συνεχίζουν να εμπνέονται από το παρόν και το παρελθόν, συνδέοντας προσωπικές ιστορίες με συλλογικά τραύματα και ελπίδες. Τα έργα τους είναι παραδείγματα μιας δραματουργίας που αναγνωρίζει τις ρωγμές και τις ελπίδες του κόσμου μας και προσπαθεί να τις φωτίσει με ειλικρίνεια και καλλιτεχνική τόλη.

Πολλά σύγχρονα έργα αντιμετωπίζουν το θέατρο ως χώρο δημόσιου διαλόγου. Το ελληνικό κείμενο δεν λειτουργεί απλώς ως μέσο αφήγησης, αλλά ως εργαλείο ανάλυσης και κοινωνικού σχολιασμού. Θέματα όπως η οικονομική κρίση, η ανεργία, η απογοήτευση της νέας γενιάς, το μεταναστευτικό και η πολιτική διαφθορά αποτελούν τον καμβά στον οποίο οι συγγραφείς αναπτύσσουν τις ιστορίες τους. Εκτός από το περιεχόμενο, ενδιαφέρον παρουσιάζουν και οι σκηνοθετικές προσεγγίσεις – ο πειραματισμός με νέες τεχνικές αφήγησης και η ένταξη πολυμεσικών στοιχείων. Ποια είναι, λοιπόν, τα στοιχεία που καθιστούν αυτή την αναγέννηση τόσο ισχυρή; Και ποια η σημασία του ελληνικού κειμένου στη σύγχρονη σκηνή;

«Αντικείμενα»

Άρης Ασπρούλης

Νεφέλη Μαϊστράλη

Γιώργης Τσουρής

της ελληνικής δραματουργίας

5 Έλληνες συγγραφείς μιλούν για την άνοξη της ελληνικής δραματουργίας

— Πώς εξηγείτε τη δυναμική της ελληνικής δραματουργίας τα τελευταία χρόνια; Υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος παράγοντας που την έχει ενισχύσει;

Γιώργης Τσουρής Πιστεύω ότι οι άνθρωποι του θεάτρου στράφηκαν στη συγγραφή και στο ανέβασμα νέων ελληνικών έργων για πολλούς λόγους ο καθένας και η κάθε θεατρική ομάδα ή οργανισμός, με διαφορετική ίσως αφετηρία. Αυτό που μπορώ να καταθέσω είναι το δικό μου μικρό ταξίδι, που ξεκίνησε πριν καλά καλά ανθήσει—πολύ δε περισσότερο εδραιωθεί— μια τέτοια τάση. Αρχίσαμε να ανεβάζουμε δικά μας έργα γιατί νιώσαμε την ανάγκη να μιλήσουμε μέσα απ' το σήμερα για το σήμερα. Χωρίς αναγωγές και αναλογίες. Με τον τρόπο που η ασφυξία ψάχνει ανάσα στην πλησιέστερη πηγή. Με τη γενναιότητα ότι, αν αποτύχουμε, θα αποτύχουμε ως «εμείς», αφιλτράριστοι και μοιραία ατελείς. Από και πέρα, το ότι τα έργα μας γνώρισαν αποδοχή και επιτυχία και φτάσαμε να βιοποριστούμε από αυτά, ακόμη το βιώνω ως μια γλυκιά, «ανεξήγητη» συγκυρία και επιθυμώ να συντηρήσω αυτή την αθωότητα.

Τζούλια Διαμαντοπούλου Ή αβεβαιότητα, θα έλεγα. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι συχνά

γράφουμε με στόχο να κατανοήσουμε κάτι. Αναζητώντας τις κατάλληλες λέξεις για να εκφράσουμε μια ιδέα (ένα συναίσθημα, μια εμπειρία, μια πραγματικότητα) ανακαλύπτουμε ταυτόχρονα τι σκεφτόμαστε για την ιδέα αυτή. Με έναν τρόπο η γλώσσα—και η τέχνη—προηγείται της βαθύτερης κατανόησης ενός φαινομένου και συχνά αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την κατανόηση αυτή. Έτσι, όσο περισσότερα ερωτήματα και απορίες εγείρει μια εποχή, τόσο περισσότερο διεγείρει την καλλιτεχνική έκφραση. Και τα τελευταία χρόνια, με καταλύτη ίσως και την πανδημία, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, η εποχή μας μόνο με απορίες μας φέρνει αντιμέτωπους.

Νεφέλη Μαϊστράλη Όλο και περισσότερα άτομα ασχολούνται ή θέλουν να ασχοληθούν με το θέατρο. Συνεπώς, η αναζήτηση νέων τρόπων έκφρασης της θεατρικής τέχνης βρίσκει όλο και περισσότερους υποστηρικτές καλλιτέχνες, οι οποίοι διερευνούν νέες φόρμες και πειραματίζονται πάνω στο τι εστί σύγχρονη ελληνική δραματουργία. Έτσι, ανοίγει χώρος για καινούργιες συγγραφικές φωνές.

Τάσος Ιορδανίδης Είμαστε ούτως ή άλλως ένας δημιουργικός λαός και νομίζω ότι αυτή η δημιουργικότητα κατατίθεται πρόσφορα στη δραματουργία, επειδή τα κοινωνικά ερεθίσματα είναι πολλά. Ένταξη στην ευρωπαϊκή ένωση, νεοελληνισμός, νέα ήθη και έθιμα, μνημόνια, πανδημία, εγκλεισμοί... Γρήγορες μεταλλάξεις και συνεχείς επανα-

προσδιορισμοί που εξάπτουν τον καλλιτεχνικό ψυχισμό.

Άρης Ασπρούλης Σίγουρα διανύουμε τη χρυσή 10ετία της νέας ελληνικής δραματουργίας. Θεατρικοί συγγραφείς και κοινό έχουν αναπτύξει μια σχέση εμπιστοσύνης στην ελληνική θεατρική αγορά, και αυτή η εμπιστοσύνη είναι θεμελιώδης για να πούμε ότι μια τάση αποκτά δυναμική μορφή στο θέατρο. Από την άλλη πρόκειται για παγκόσμια σττροφή προς το εγχώριο έργο, είτε με τη μορφή διασκευών κλασικών έργων είτε με τη δημιουργία πρωτότυπων. Νομίζω ότι αυτή η ανάγκη για εγχώρια δραματουργία είναι πολύ έντονη—και όχι μόνο στην Ελλάδα—, γιατί δημιουργεί έναν τρόπο να συνομιλήσει το «τοπικό» με το «παγκόσμιο», με όρους μοναδικότητας και όχι μαζικότητας.

— Ποιοι είναι, κατά τη γνώμη σας, οι θεματικοί άξονες που κυριαρχούν στα σύγχρονα ελληνικά θεατρικά έργα και γιατί;

Γιώργης Τσουρής Θα πω—με μια μικρή επιφύλαξη, γιατί μου διαφεύγει το περιεχόμενο πολλών έργων που γράφτηκαν πρόσφατα—ότι η νεοελληνική δραματουργία αγαπά ιστορίες ανθρώπινες, με κοινωνικές προεκτάσεις, και ανησυχεί για την ταυτότητά μας ως συλλογικού υποκειμένου και για τα πάθη του πολιτικού μας βίου. Την απασχολεί η οικογένεια ως θεσμός στη σύγχρονη Ελλάδα και η έμφυλη βία. Αγαπά να φτιάχνει ρόλους για ανθρώπους του περιθωρίου. Εξερευνά επίσης τη σχέση του αστικού

κέντρου με την επαρχία και φέρνει συχνά σε αντιδιαστολή ανθρώπους από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα και αντίθετα ιδεολογικά background.

Τζούλια Διαμαντοπούλου Ο κάθε καλλιτέχνης είναι ταυτόχρονα τόσο ένα άτομο με συγκεκριμένη ιδιοσυγκρασία, ευαισθησίες και τον δικό του τρόπο θέασης του κόσμου όσο και ένας φορέας της κοινωνίας. Το έργο του αντανάκλα την εποχή του, τις τάσεις, τις εντάσεις και τις αλλαγές της. Κι έτσι, από τη μία, στα σύγχρονα έργα συναντάμε όλους τους «δημόσιους» προβληματισμούς της εποχής μας: από την κλιματική αλλαγή και την τεχνολογική εξέλιξη έως τη συμπερίληψη, τον συνολικό επαναπροσδιορισμό της έννοιας της ταυτότητας, το πολιτικοοικονομικό σκηνικό, τη βία σε όλες τις μορφές της, την αποδόμηση της παραδοσιακής ελληνικής οικογένειας και των τυπικών ρόλων μέσα σ' αυτή, τη θέση της χώρας μας στον κόσμο, κι από την άλλη έχουμε το βαθιά προσωπικό, που εξαρτάται λιγότερο από την εποχή και τον τόπο και περισσότερο από την ανθρώπινη φύση μας: τον φόβο, την απώλεια, την αγάπη, το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια, τη σχέση μας με τον εαυτό μας και τους άλλους. Στο μεταίχμιο αυτών των δύο κόσμων γεννιούνται κείμενα και ήρωες και ιστορίες. Έτσι, για παράδειγμα, φέτος στον «Άνθρωπο ελέφαντα, έτσι τον είπαν» που ανεβαίνει στο θέατρο Άνεσις, η αληθινή ιστορία ενός ανθρώπου που έζησε τον προηγούμενο αιώνα φωτίστηκε αναπόφευκτα για μένα από τους «σύγχρο-

© ΕΛΙΝΑ ΓΙΟΥΝΑΝΛΗ

Τζούλια Διαμαντοπούλου

«Σπυριδούλες»

Η «αναγέννηση» της σύγχρονης ελληνικής δραματουργίας

νους» προβολείς της συμπερίληψης, του εθισμού, της ευαλωτότητας της ψυχικής υγείας – ζητήματα που ανήκουν, θα λέγαμε, στη σφαίρα του δημοσίου.

Νεφέλη Μαϊστράλη Η παραγωγή νέου δραματουργικού υλικού τείνει να συμβαδίζει με τις κοινωνικές και πολιτικές προβληματικές του ελληνικού κοινού. Ζούμε σε μια εποχή όπου ευτυχώς συζητείται πια έξω απ' τα δόντια το ζήτημα της έμφυλης ταυτότητας, η άνοδος ενός σκληρού νεοφασισμού, η ασυδοσία και η αδιαφάνεια στην πολιτική σκηνή. Πολλά έργα αντλούν έμπνευση από τέτοιες θεματικές. Σκοπός είναι να δημιουργείται μια ουσιαστική σχέση ανάμεσα σ' αυτά που απασχολούν την κοινωνία και σ' αυτά που διαπραγματεύεται η τέχνη.

Τάσος Ιορδανίδης Έχω την αίσθηση ότι η θεματική βεντάλια ανοίγει διάπλατα και δεν περιορίζεται. Η κεντρομόλος δύναμη που κινεί τους άξονες είναι οι κοινωνικές παθογένειες. Είτε οι διαχρονικές είτε οι πιο επίκαιρες.

Άρης Ασπρούλης Υπάρχει μια γενικότερη τάση προς τον νέο ελληνικό ρεαλισμό και την ανάδειξη της ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας. Θεωρώ ότι αυτό αιτιολογείται, αφενός γιατί προϋπήρξε ως τάση στον σύγχρονο ελληνικό κινηματογράφο, αλλά κυρίως γιατί συνομιλεί με την κοινωνική επικαιρότητα.

— Ποια είναι η σχέση του ελληνικού θεατρικού κειμένου με τις σύγχρονες σκηνοθετικές τάσεις; Υπάρχει αλληλοϋποστήριξη μεταξύ συγγραφέων και σκηνοθετών;

Γιώργης Τσουρής Νιώθω ότι η συνάντηση των καινούργιων έργων με τον σκηνοθέτη που τα βγάζει στο φως υπόκειται στους ίδιους κανόνες που ισχύουν για κάθε σκηνοθέτη απέναντι σε κάθε έργο που δεν έχει ανέβει ξανά, είτε είναι νεοελληνικό είτε μεταφρασμένο. Είναι μεγάλη η ευθύνη να ανεβάζει ένας σκηνοθέτης –και άρα τρόπον τινά να καλείται και να δικαιώσει– ένα έργο που δεν έχει ξαναπαιχτεί. Στο νεοελληνικό ρεπερτόριο έχουμε βέβαια και το φαινόμενο πολλοί θεατρικοί συγγραφείς –όπως και ο υποφαινόμενος– να επωμίζονται τον πρωταγωνιστικό ρόλο ή τη σκηνοθεσία του έργου τους ή και τα δύο. Σε αυτή την περίπτωση η λειτουργία της σκηνοθεσίας και της συγγραφής μπορεί να συγκεράζονται, αφού ο γράφων έχει ενδεχομένως στο μυαλό του τον τρόπο του ανεβάσματος. Πάντως υπάρχει σίγουρα αυξανόμενη εμπιστοσύνη σκηνοθετών στο νεοελληνικό κείμενο.

Τζούλια Διαμαντοπούλου Στη δική μου εμπειρία υπάρχει απόλυτη αλληλοϋποστήριξη έως και αλληλοσυμπλήρωση, θα έλεγα. Φυσικά ο κάθε δημιουργός βλέπει από τη δική του σκοπιά το έργο –αλλιώς το αντιλαμβάνεται ο συγγραφέας και αλλιώς ο σκηνοθέτης–, αλλά αυτό είναι απαραίτητο ώστε το τελικό αποτέλεσμα να είναι πολυεπίπεδο και πυκνό. Αν όμως πρέπει να μιλήσω γενικά, θα έλεγα πως η θεατρική πραγματικότητα στην Ελλάδα εξακολουθεί να δίνει έμφαση στη σκηνοθετική προσέγγιση έναντι της δραματουργικής ανάπτυξης, γεγονός που οδηγεί σε μια σχετική υποβάθμιση του θεατρικού κειμένου. Αν θέλουμε να

ενισχύσουμε την ελληνική δραματουργία, είναι σημαντικό να δημιουργηθούν περισσότεροι χώροι συνδιαμόρφωσης, όπου οι συγγραφείς και οι σκηνοθέτες θα δουλεύουν από κοινού από την αρχή της δημιουργικής διαδικασίας.

Νεφέλη Μαϊστράλη Τα έργα και οι σκηνοθέτες συχνά λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία. Ειδικά, οι νεότεροι είτε γράφουν οι ίδιοι είτε ψάχνουν να βρουν νέες δραματουργίες που μπορούν να τους εμπνεύσουν, ώστε να προτείνουν μια νέα θεατρική γλώσσα. Σε κάθε περίπτωση, είναι ζητούμενο της δουλειάς μας η παραγωγή πρωτότυπου υλικού που συνομιλεί με το τώρα, είτε σε επίπεδο γραφής είτε σε επίπεδο σκηνοθετικής οπτικής. Αν και είθισται να θεωρούμε ότι οι σκηνοθέτες κρίνονται από τα ανεβάσματα «κλασικών» έργων, έχει αρχίσει να κερδίζει έδαφος η ανάδειξη του δραματουργικού περιεχομένου σε βάρος της επίδειξης σκηνοθετικών δεξιοτήτων.

Τάσος Ιορδανίδης Παρατηρώ ότι το σημεινικό συγγραφικό πόνημα «κουμπώνει» στις περισσότερες των περιπτώσεων με τις νέες σκηνοθετικές τάσεις. Συγκοινωνούν τα δοχεία και δεν είναι τυχαίο ότι υπάρχουν πολλές αποκλειστικότητες στις συνεργασίες της θεατρικής μας πραγματικότητας.

— Υπάρχουν αρκετές υποστηρικτικές δομές (κρατικές ή ιδιωτικές) για τη συγγραφή και προώθηση νέων ελληνικών θεατρικών έργων, ή θεωρείτε ότι υπάρχει ακόμα έλλειμμα σε αυτό το πεδίο;

Γιώργης Τσουρής Δεν μπορώ να κρίνω με εγκυρότητα την επάρκεια της υποστήριξης των προσπαθειών για νέα ελληνικά έργα, διότι ο θεατρικός οργανισμός (Ma Non Troppo) που διευθύνω δεν απευθύνθηκε, με εξαίρεση μια συνεργασία με το Φεστιβάλ Αθηνών, σε κάποιον φορέα. Αντιλαμβάνομαι με την «περιφερειακή μου όραση» ότι υπάρχει στήριξη. Η μεγαλύτερη στήριξη που προσωπικά απόλαυσα ήρθε κατευθείαν απ' το κοινό, που αγκάλιασε τα έργα μας και τα κράτησε για πολύ καιρό στη σκηνή, με αποτέλεσμα να μου δώσουν την ενθάρρυνση αλλά και τους οικονομικούς πόρους να συνεχίσω την καλλιτεχνική μου πορεία ως συγγραφέας και ηθοποιός.

Τζούλια Διαμαντοπούλου Μάλλον θα έλεγα πως υπάρχει μεγάλο έλλειμμα. Υπάρχουν ευρωπαϊκές χώρες όπου ένας καλλιτέχνης που έχει εργαστεί για δύο συνεχόμενα χρόνια μπορεί να επιδοτηθεί από το κράτος για έναν χρόνο, λαμβάνοντας σταθερό μισθό, ακόμα κι αν δεν «εργαστεί» με την παραδοσιακή έννοια εκείνη τη χρονιά. Στην πραγματικότητα, όμως, εργάζεται: σκέφτεται, γράφει, πειραματίζεται. Ο καλλιτέχνης χρειάζεται χρόνο ώστε να επεξεργαστεί τις ιδέες του και να ωριμάσει, κάτι που είναι εξίσου σημαντικό για την ουσιαστική του δημιουργία. Στην Ελλάδα, οι συγγραφείς –και γενικότερα οι δημιουργοί– συχνά βρίσκονται σε έναν διαρκή αγώνα, χωρίς τον απαραίτητο χρόνο και την οικονομική στήριξη για να αφιερωθούν απερίσπαστοι στο έργο τους. Πολλά έργα δημιουργούνται υπό συνθήκες πίεσης, χωρίς τη δυνατότητα βαθύτερης επεξεργ-

«Ο άνθρωπος ελέφαντας, έτσι τον είπαν»

© ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΣΚΑΦΙΔΑΣ

«Λιβινγκ ρουμ»

© ΛΙΛΗΝΤΑΛΛΙΚΑ

© ΕΛΙΝΑ ΠΟΥΝΑΝΛΗ

«Η Καρυάτιδα!»

γασίας και εξέλιξης. Ο θεσμός των καλλιτεχνικών residencies (είτε από το κράτος, είτε από μεμονωμένους θεατρικούς φορείς) είναι το επόμενο βήμα που θα δώσει ώθηση στην ελληνική δραματουργία. Πρόκειται για μια δοκιμασμένη πρακτική, που υποστηρίζει τους καλλιτέχνες σε όλο τον κόσμο και τους παρέχει τον χρόνο και τον χώρο να επικεντρωθούν στη δημιουργική τους διαδικασία, να αναπτύξουν τις ιδέες τους, να συνεργαστούν με άλλους καλλιτέχνες και να πειραματιστούν με νέες μορφές και προσεγγίσεις.

Νεφέλη Μαϊστράλη Σαφέστατα υπάρχει έλλειμμα σε αυτό το πεδίο, δεδομένου ότι δεν υφίστανται ανταγωνιστικές σχολές συγγραφής θεατρικών έργων ή σκηνοθεσίας, ανάλογες με τις αντίστοιχες δραματικές. Το ευτυχές θα ήταν κάθε σχολή υποκριτικής να προάγει εξίσου τη δραματουργία και τη σκηνοθεσία, ως αυτόνομα τμήματα, τα οποία συνομιλούν και ενημερώνονται από τα αντίστοιχα της υποκριτικής, ώστε στο μέλλον να μη μιλάμε μόνο για πολλούς νέους ηθοποιούς αλλά και για πολλά νέα έργα και νέους σκηνοθέτες.

Τάσος Ιορδανίδης Έχουν γίνει σημαντικά βήματα, αλλά έχουμε δρόμο ακόμα μπροστά μας.

Άρης Ασπρούλης Υπάρχει μια γενικότερη ανάγκη να χαρτογραφηθεί το τοπίο. Και αρκετά ισχυρές προσπάθειες να ενισχυθεί, κυρίως διαμέσου πρωτοβουλιών και όχι, απαραίτητα, μιας ενιαίας πολιτιστικής πολιτικής. Για παράδειγμα, το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά και το Θέατρο Τέχνης τα τελευταία χρόνια έχουν εστιάσει στα ρεπερτόριά τους

στη νέα ελληνική δραματουργία και τους νέους Έλληνες θεατρικούς συγγραφείς. Αυτό προϋποθέτει μια τόλμη. Και σίγουρα πρόκειται για μια διαδικασία εν εξελίξει.

— **Ποιες είναι οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ένας σύγχρονος Έλληνας δραματουργός σήμερα;**

Γιώργης Τσουρής Υπάρχει μια σειρά από προκλήσεις: Η εμπιστοσύνη και η επαρκής στήριξη από τους θεατρικούς παραγωγούς δεν είναι πάντα εύκολη υπόθεση. Ειδικά όταν κάποια έργα δεν πρωτοπαρουσιάζονται με ηθοποιούς καθιερωμένους και καταξιωμένους, που αποτελούν πόλο έλξης για το κοινό, αλλά με ένα πιο νεανικό σχήμα. Η προσπάθεια να ξεχωρίσει ένα νέο έργο και να πάρει τη θέση του στην προσοχή του κοινού, αλλά και στο ρεπερτόριό μας, δυσκολεύει και από την υπερπληθώρα των θεατρικών επιλογών με τετραψήφιο αριθμό παραστάσεων κάθε χρόνο. Το να δώσεις το σήμα σου είναι εξίσου συχνή εξέλιξη με το να «χαθεί το σήμα», που λέμε. Το πιο δύσκολο όμως είναι η αφοσίωση που απαιτεί το σπορ της θεατρικής συγγραφής, πράγμα που προϋποθέτει να μπορούν οι συγγραφείς μας να συντηρηθούν από αυτή την εργασία. Η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίσαμε στα πρώτα βήματα ήταν οι πολλές κλειστές θεατρικές πόρτες. Θυμάμαι ότι προ δεκαετίας, όταν παρέα με τη Βάλια Παπακωνσταντίνου, τον Βαγγέλη Ρωμνιό και τον Γιώργο Παλούμνη ψάχναμε θεατρική στέγη για το έργο που έμελλε να είναι η πρώτη μας επιτυχία, τον «Χαρτοπό-

λεμο», είχαμε εισπράξει απανωτές απορρίψεις, μέχρι που τελικά το ανεβάσαμε με ίδια μέσα, με ελάχιστα χρήματα και για ελάχιστες αρχικά παραστάσεις.

Τζούλια Διαμαντοπούλου Η έλλειψη θεσμικής στήριξης και χρηματοδότησης, οι περιορισμένες ευκαιρίες ανάδειξης νέων έργων και οι οικονομικές δυσκολίες στις παραγωγές. Σε σχέση με το τελευταίο, σκεφτείτε το εξής απλό: ποιος Έλληνας συγγραφέας τολμά σήμερα να γράψει ένα έργο με περισσότερους από τέσσερις ή πέντε χαρακτήρες; Όσο για το πώς ξεπερνιούνται οι δυσκολίες, πιστεύω πως ο μοναδικός τρόπος είναι να τις αντιμετωπίσει κανείς καταπρόσωπο: να μην το βάλει κάτω, να αναμετρηθεί με τα εμπόδια, να αναζητήσει συμμάχους και να παραμείνει ευέλικτος, αισιόδοξος και δημιουργικός.

Νεφέλη Μαϊστράλη Να βρει τους πόρους και τα μέσα ώστε να καταφέρει να ανεβάσει το έργο του. Ένα θεατρικό κείμενο προορίζεται να παρασταθεί και όχι να αναγνωστεί, και η θεατρική παραγωγή είναι ένα σύνθετο και πολύ δαπανηρό σπορ. Επίσης, η συγγραφή απαιτεί χρόνο, εργατώρες που δεν μετριοούνται και δεν αμειβονται. Συνεπώς, το να καταφέρει ένας δραματουργός να βρει τον απαιτούμενο χρόνο να γράψει, ενώ η ζωή και οι ανάγκες τρέχουν, είναι μια πολύ απαιτητική διαδικασία. Προσωπικά, είχα την τύχη να ανήκω στη θεατρική ομάδα 4Frontal, που μετρά πάνω από μία δεκαετία, και μέσα από τους μηχανισμούς που είχαμε ήδη αναπτύξει με τους συναδέλφους-φίλους-συνδοιπόρους, έγινε εφικτό το ανέβασμα του πρώτου μου έργου.

Τάσος Ιορδανίδης

Τάσος Ιορδανίδης Η μεγαλύτερη πρόκληση –για μένα τουλάχιστον– είναι η αναζήτηση της ταύτισης και της αλήθειας και η ανάγκη της μετατόπισης. Προκλήσεις με έντονη δυναμική που δεν θέλω να τις αποφύγω. Είναι τα ζητούμενά μου.

Άρης Ασπρούλης Είναι η πρόκληση που έχει κάθε καλλιτεχνικό επάγγελμα στον 21ο αιώνα, το να μπορέσεις να βρεις τη χωροχρονική πολυτέλεια της ουσιαστικής ψυχικής και πνευματικής συγκέντρωσης για να δημιουργήσεις.

Τελικά η επιλογή να ανεβαίνουν περισσότερες παραστάσεις με ελληνικό κείμενο δεν αποτελεί απλώς καλλιτεχνική τάση, αλλά συνειδητή πολιτιστική στρατηγική. Η προώθηση έργων Ελλήνων συγγραφέων είναι σίγουρα ζωτικής σημασίας για την πολιτιστική ταυτότητα της χώρας και συμβάλλει στην καλλιέργεια θεατρικής κουλτούρας που δεν βασίζεται αποκλειστικά σε ξένα έργα. Η στήριξη των νέων δημιουργών, η ενίσχυση της ελληνικής παραγωγής και η διεθνής προβολή του ελληνικού έργου είναι καίριας σημασίας. Σε έναν κόσμο που αλλάζει, η ελληνική δραματουργία μπορεί και πρέπει να αποτελέσει πεδίο καλλιτεχνικού διαλόγου, αμφισβήτησης και πολιτιστικής ταυτότητας. Το στοίχημα πλέον δεν είναι η επιβίωσή της, αλλά η διαρκής της εξέλιξη. Αυτό που προκύπτει από τις φωνές των δημιουργών είναι πως η ελληνική δραματουργία δεν είναι πια παρεξηγημένη ή περιθωριακή· είναι ζωντανή, ανήσυχη και πιο επίκαιρη από ποτέ. Και το σημαντικότερο: έχει φωνή. Πολλές φωνές, όμορφες. **Α**

Ανθισμένες νεραντζιές και ψαλμωδίες

ΣΤΙΣ ΠΙΟ ΟΜΟΡΦΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΠΙΤΑΦΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΓΙΑ ΦΑΓΗΤΟ
ΣΤΑ ΚΟΝΤΙΝΑ ΣΤΕΚΙΑ

Της ΕΛΕΝΗΣ ΨΥΧΟΥΛΗ

Περίφορα του Επιταφίου
στον Αϊ- Πύργη στον
Λυκαβηττό, με φόντο
όλη την Αθήνα

Παρά την πασχαλινή μυθολογία που σε θέλει να συμμετέχεις στο γύρισμα του οβελία με φόντο τους αγρούς και τις μαργαρίτες, το Πάσχα κατοικεί και στην πόλη, μακριά από τη ρώσικη ρουλέτα της εθνικής εξέδου και τον πόλεμο για μια θέση στο πλοίο της γραμμής χωρίς καμπίνα. Μείνε όπως είσαι! η Αθήνα το Πάσχα μυρίζει αλλιώς και η απόφαση να γιορτάσεις επιτοπώς, φυλώντας θερμοπύλες στις άδειες λεωφόρους, μπορεί να αποδειχτεί η πιο σωστή διαδρομή σε μια διαφορετική Λαμπρή, που θα σου αποκαλύψει ανέλπιστα εμπειρίες και ομορφίες. Η Αθήνα είναι μεγάλη, μυστικοπαθής και άγνωστη, όσο καλά και να την ξέρεις και, όπως θα διαπιστώσεις από τους φισκαρισμένους, αναστάσιμους ναούς, ποτέ δεν αδειάζει, και ξέρει να φοράει τα πασχαλινά της με αρώματα από ανθισμένες νεραντζιές και φούξια ολάνθιστες κουτσουπιές και πασχαλιές. Ψαλμωδιές και ευωδιές από λιβάνι παντού – ποτέ δεν είχες συνειδητοποιήσει πόσες εκκλησιές χωράει αυτή η πόλη, πριν τις δεις όλες φωταγωγημένες και γιορτινές μια Μεγάλη Εβδομάδα.

Ο Αϊ-Γιώργης του Λυκαβηττού

Αν ο νους σου είναι στο νησί και πολύ στενοχωρήθηκες που δεν μπήκες στο καράβι, έχει και η Αθήνα το δικό της. Περίοπτο, καμαρωτό και με θέα σε όλο το λεκανοπέδιο. Ο Αϊ-Γιώργης του Λυκαβηττού και του 18ου αιώνα, ολόλευκος και νησιώτικος, με την κυανόλευκη στην κορυφή του, είναι η κορφή του νησιού που ανασταίνει με κανονιοβολισμούς από τα πλησίον πυροβολεία του 1929, έχει και υπερθέαμα στα βεγγαλικά ολούθε στο λεκανοπέδιο τη μεγάλη αναστάσιμη ώρα. Επειδή το εκκλησάκι είναι μικρό και πολλοί θα έχουν την ίδια ιδέα μ' εσένα, καλό είναι να ξεκινήσεις νωρίς, να πεις έναν καφέ ή ένα ποτό στην ανακαινισμένη **Πράσινη Τέντα**, πριν αναζητήσεις μια γωνιά κοντινή στις ψαλμωδιές. Μόλις όλα τελειώσουν, μη φύγεις! Το ωραιότερο θέαμα συντελείται στο άφτερ της αποχώρησης, όταν από ψηλά θωρείς τα πλήθη με τις αναμμένες λαμπάδες να κατηφορίζουν το φιδωτό δρομάκι που θα σε προσγειώσει στην πραγματικότητα της γιορτινής πόλης, με πείνα μεγάλη για μια μαγειρίτσα της προκοπής. Την οποία θα βρεις στου **Φιλίππου** – αυτήν προτιμά και όλο το κλασικό Κολωνάκι, που δεν έχει όρεξη να καθαρίζει εντεράκια. Μαζί της, όλα τα συμπαρομαρτούντα της γιορτής, αρνάκι στον φούρνο με πατάτες και κοκορετσάκια. Αν καλόμαθες στη θέα, η **Μεγάλη Βρετανία** και ο σεφ της, ο **Αστέριος Κουστουδής**, κάθε χρόνο τέτοια μέρα μεταμορφώνουν το roof garden, που κοιτά κατάματα την Ακρόπολη, σε πλατεία του χωριού, με τα άπαντα κλασικά της παράδοσης. Την επαύριο το μεσημέρι, αν δεν έχεις κανονίσει κάτι καλύτερο, θα στηθούν σούβλες, οβελίες, κοντοσουβλίες και κοκορέτσια. Για πιο κοντά, το **Saint George Lycabettus**, με την αδιανόητη θέα σε όλο το λεκανοπέδιο, μαγειρεύει τα δικά του παραδοσιακά. Ο νέος executive **Στέφανος Παπανικολάου** τη νοστιμιά την έχει στο κύτταρό του· αποκλείεται να μην πετύχει μια ξεχωριστή μαγειρίτσα.

Ο Επιτάφιος της Μητρόπολης

Είναι ίσως ο πιο γκλαμουράτος, ο πιο εντυπωσιακός αλλά και κοσμικός της χώρας, ένας Επιτάφιος πορτρέτο του έθνους, μια συγκίνηση ανάμεικτη από θρησκεία και εθνική υπερηφάνεια. Τα επιβλητικά κρουστά της μπάντας του Δήμου, το αργό βήμα που βρίσκει τον δρόμο του ανάμεσα στα κεριά των πιστών, οι θλιμμένες και επικές συνάμα μελωδιές, το «Αντάτζιο» του Αλμπινόνι, σύσσωμη η κεφαλή της Εκκλησίας στα πιο χρυσοποίκιλτα άμφιά της, οι πολιτικοί σε σχεδόν πλήρη παράταξη – ευκαιρία να τους δεις από κοντά. Αν κάποιον από τους Επιτάφιους της ζωής σου δεν θα τον ξεχάσεις ποτέ, μάλλον είναι αυτός εδώ. Για τα μετεπιτάφια νηοστάσια υπάρχει στο τέρμα της οδού Βουλής η **Ευγενία**, με τη μαγική κουζίνα της – μακαρονάκι με χταπόδι, καπνιστή μελιτζανοσαλάτα, οι πιο λουκούμι μελιτζάνες με ντομάτα στον φούρνο, ντολμαδάκια αρωματικά και ζεστά χόρτα, μια γεύση ελληνική, καθαρή και διαυγής πλάι σ' ένα κοινό από κάθε γωνιά της γης, με υποδειγματικό σέρβις και με το χαμόγελο της Ξένιας. Για την πιο chic νηοστάσιμη οστρακοφαγία θα επιλέξεις το **Milos**: η πεμπτουσία του ιωδίου, του σπάνιου ντόπιου λαχανικού, του ελαιόλαδου, μια σπαρταριστή προθήκη με ό,τι πιο μοναδικό από το Αιγαίο – λιτότητα, πολυτέλεια και σοφιστικές σέρβις. Για μια εναλλακτική, ταξιδιάρικη και εξωτική νηοστεία, το **Hanoi** ξεχωρίζει απ' όλα τα οριεντάλ της γειτονιάς, με τη σπιτική κουζίνα του που δεν αγγίζει προκάτ σάλτσες, τις χορταστικές σούπες, τα dumplings με γαρίδα, τις υπερπαραγωγή, σαν τούρτες γενεθλίων σαλάτες και τα χειροποίητα ρυζομακάρωνα με λαχανικά.

Στη Μητρόπολη των Ορθόδοξων Αρμενίων

Η κατάνυξη μπορεί να ξεκινήσει τη Μεγάλη Πέμπτη με την Αναπαράσταση του Νηπιήρος στη μικρή και ιδιαίτερη ως προς την αρχιτεκτονική

Η Αθήνα το Πάσχα μυρίζει αλλιώς και η απόφαση να γιορτάσεις επιτοπώς, φυλώντας θερμοπύλες, μπορεί να αποδειχτεί η πιο σωστή διαδρομή σε μια διαφορετική Λαμπρή, που θα σου αποκαλύψει ανέλπιστα εμπειρίες και ομορφίες

© VASILIOS CARAVITIS, UNSPLASH

Και οι 7 είναι του Θεού

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ

Μεγάλη Εβδομάδα και πάμε για κρασιά στον Ιούδα, για καψουροτράγουδα στον Άγιο και για σουβλάκια στο Ευλόγησον. Και είναι κι άλλα τα στέκια της Αθήνας που παίρνουν έμπνευση από τον Θεό. Δείτε ποια...

Άσωτος Το εστιατόριο, με σεφ τον Μιχάλη Μερζένη, βρίσκεται πάνω στην πλατεία Προσκόπων και είναι από τα πιο καυτά openings της σεζόν. Σύγχρονη ελληνική κουζίνα, κοσμικό πλήθος, ωραίες μουσικές (και ψαλμωδιές). *Αμύντα 6, Παγκράτι, 2107213720*

7 Μάρτυρες Wine bar εμνευσμένο από το ξωκλήσι των Επτά Μαρτύρων στο Κάστρο της Σίφνου. Εδώ οι μάρτυρες δίνουν τα ονόματά τους στην κατηγοριοποίηση των κρασιών. Δηλαδή: Ιάμβλικος shoots magnum, Μαρτίνος drinks fizz, Ιωάννης sinks white, Διονύσιος likes orange, Εξακουστωδινός licks rosé, Μαξιμίνοσ wears red, Αντώνιος goes hard. *Μεναίχμου 3B, Νέος Κόσμος*

Προφήτης Wine bar-spritzeria με κοκτέιλ που έ-

χουν ονόματα προφητών και χώρο για ν' ανάψεις το κεράκι σου, σαν καλός πιστός (της μπάρας). Στον κατάλογο (με βυζαντινά γράμματα) signature cocktails με ονόματα όπως Δαβίδ, Ναούμ, Μαλαχίας, Σαμουήλ, Ιωνάς κ.λπ. *Πλατεία Προφήτη Ηλία 5, Παγκράτι*

Ιούδα Κεριά εκκλησίας, μανουάλι για να σβήνεις τα τσιγάρα σου και σκηνογραφία με μια σεμνή Παναγία σε στάση προσευχής πάνω στην μπάρα! Στον Ιούδα πας για τη μουσική, το χιούμορ και τα ωραία του κρασιά. *Καρόρη 5, Κέντρο*

Ευλόγησον Παναγιές, κεριά και λιβάνια, ένας εκκλησιαστικός πολυέλαιος να φωτίζει τους πιστούς και βελούδινες κουρτίνες με κεντημένους χρυσούς σταυρούς να οδηγούν στα ενδότερα του «ναού» - λά-

ντζα. Όπου «ναός», βάλε σουβλατζίδικο ευλογημένο! Σουβλάκι μούρλια, σκέτο αγίασμα! *Θηβών 481, Ίλιον, 2105703100*

Άγιος Αυτός ο Άγιος αγαπάει το παλιό ελληνικό τραγούδι, το σωστό, το λαϊκό, το ορθόδοξο, και ακούει Μητροπάνο, Μπέλλου, Βοσκόπουλο, Μαρινέλλα και Στράτο. Φεύγει ξημερώματα... αναστημένος! *Διδότου 33 και Ιπποκράτους, 2103647968*

Αρχάγγελος Κύριος, καθισμένος στην μπάρα του λαοφιλοπούς μπαρ-ξενυχτάδικου, πιάνει την κουβέντα σε κορίτσι, κι εκεί που αναλύει τον πόνο του, την κοιτάει καλά καλά και λέει: «Πωπω! Όλο το πρόσωπό σου δυο μάτια είναι, πού είναι το στόμα και η μύτη;». Να δεις που αυτός τον είδε όντως τον Αρχάγγελο... *Κίμωνος 1, Κολωνός, 2105228840*

της Μητρόπολη των Ορθόδοξων Αρμενίων, χτισμένη το 1935, στην πλατεία Κουμουνδούρου. Μια εξωτική ορθοδοξία όπως δεν την έχεις ξαναζήσει, αυτή που σε βγάζει από τα στενά ελληνικά ήθη και σε ταξιδεύει στην απεραντοσύνη του χριστιανισμού της Ανατολής. Τη Μεγάλη Παρασκευή, εδώ θα ζήσεις έναν διαφορετικό Επιτάφιο. Μετά την περιφορά στους γύρω δρόμους, όλοι επιστρέφουν στην εκκλησία περιμένοντας τους υπόλοιπους Επιταφίους της γειτονιάς. Ο μητροπολίτης ανταλλάσσει ευχές με τους ιερείς των ναών και η αρμένικη χορωδία απογειώνει αγγελικά μια μοναδική στιγμή αδελφосύνης και αγάπης, που φέρνει δάκρυα στα μάτια.

Με την καρδιά γεμάτη ευλάβεια, η πείνα της νηστείας θα σε οδηγήσει στο κοντινό **Καστέλλο**, μέσα από τα πλημμυρισμένα από κόσμο δρομάκια του Ψυρρή. Καρπαθιανό φολκλόρ όπως το απαιτεί η νύχτα, πίπιζες και τσαμπούνες και δωδεκανησιακές μαντινάδες και τραπεζάκια έξω, με ρακές, φάβα μεγαλείο, ονειρεμένη τηγανητή πατάτα, θαλασσινά και κουσουμά, το καρπαθίτικο μοναδικό παξιμάδι με ντομάτα και κρίταμο, χταποδάκι ριγανάτο με πιπεριές και, κυρίως, κασιώτικο σπιτικό ντολμαδάκι, μικρότερο κι από το νύχι μου, σπεσιαλιτέ της ημέρας σε όλη τη Δωδεκάνησο. Κοντά θα σου πέσει και ο **Ατλαντικός**, στην πιο μούλτι κούλτι πάρτι ψαροφαγία της γειτονιάς, αν έχεις ευλογία και βρεις τραπέζι. Ταρामοσαλάτα και σκορδαλιά, χορταράκια, βραστά λαχανικά και μίνι γαριδάκι τραγανοτηγανισμένο ή και μιξ φριτούρα με καλαμαράκια στη λαδόκολλα, γαριδομακαρονάδα, θράψαλο και γαρίδα στα κάρβουνα, φάβα και μύδια μαγειρεμένα με ντοματούλα και μαϊντανό ή λιτά και αχνιστά, νηστεία μετά χαρούμενης βαβούρας στο πιο πολυσύχναστο στενάκι του Ψυρρή. Αν τη νηστεία σου την προτιμάς μαγειρευτή, πολύ κοντά, το **Κουδουνάκι** μαγειρεύει ονειρεμένους λαχανοντολμάδες, γεμάτους φρέσκα μυρωδικά και σταφίδες, χόρτα με μαυρομάτικα, σαλάτα-φαγάκι με κους κους και χιλιάδες μυρωδικά –να γλείφεις τα δάχτυλά σου–, στιδήποτε μαγειρεύεται με όσπρια, σε ασυνήθιστους συνδυασμούς. Αν, πάλι, ποθείς κάτι πιο αμπιγιέ και δημιουργικό, δεν σου πέφτει μακριά και ο **Σουμπάσης & Σία**. Ένα πιάτο με διαφορετικές πατάτες μπορεί να σου ακούγεται φτωχό, αλλά είναι όλος ο πλούτος της νοστιμιάς, το ίδιο και οι λαχανοντολμάδες τους και το ζυμωτό ψωμί τους, με πιάτα έκπληξη ένεκα των ημερών.

Μονή Καισαριανής

Τον πιο πρωτότυπο Επιτάφιο της Αττικής θα τον ζήσεις μέρα μεσημέρι (στις 14:00), στην Καισαριανή. Με ιστορία 10 αιώνων, η Μονή Καισαριανής, που ανήκει στα αρχαιολογικά μνημεία, ξεκινά πρώτη την περιφορά των αττικών Επιταφίων, καθώς η πρόσβαση στο Αισθητικό Δάσος του Υμηττού απαγορεύεται μετά τη δύση του ηλίου. Αν είσαι περιπατητής και γενναίος, θ’ ανέβεις ως εδώ ποδαράτος, για το φουλ της εξοχικής εμπειρίας, μέσα από μια καταπράσινη διαδρομή με θέα σε όλο το λεκανοπέδιο. Πορεία εύκολη και πολύ κοντά στον περιφερειακό της Καισαριανής, που θα σε οδηγήσει στο υπέροχο μοναστήρι. Μέσα από τις τελευταίες καταπράσινες πλαγιές του Υμηττού, ανάμεσα από πεύκα, πλατάνια, κυπαρίσσια, ανεμώνες και μαργαρίτες, ο ολάνθιστος Επιτάφιος, ο μόνος στον οποίο αναγορεύονται τα κεριά, είναι μια απόκοσμη εμπειρία: ο θάνατος και ο οργασμός του εαρινού δάσους, σε μια αντίφαση και αρμονία ταυτόχρονα, συμπορεύονται στην πιο εξοχική περιφορά της πόλης. Για τα νηστήσιμα της ημέρας, μονόδρομος η **Καλοπούλα**. Στη θέση ενός παλιού ιερού της Αφροδίτης και πλάι στην αρχαία πηγή της Καλοπούλας, το πανέμορφο πέτρινο αναψυκτήριο, που ανήκει στον δήμο, είναι σαν ταξίδι μακρινό και βουκολικό, με τα δέντρα, τις χελώνες, τα πουλάκια που τιτιβίζουν πάνω απ’ το κεφάλι σου, τοπίο δασένιο σαν έτη φωτός από την πόλη, ιδανικό για κουζούρι και τσιπουράκια κάτω από τη σκιά των πλατανιών. Σελφ σέρβις, οικονομικότατο, τίμιο, σπιτικό φαγητό, ωραίοι, κυλωμένοι γίγαντες και ό,τι από την κουζίνα της ημέρας σου πει ο μαυροπίνακας του μενού.

Στην Αιθιοπική Εκκλησία

Αν θέλεις να βιώσεις την πιο υπερκόσμια εμπειρία μιας Ανάστασης, η απόλυτη μυσταγωγία σε περιμένει στην Αιθιοπική Εκκλησία, στο Πολύγωνο (Μπόχαλη 12). Όλη η αιθιοπική κοινότητα, ντυμένη ομοιόμορφα με το ίδιο ένδυμα από λεπτή, λευκή γάζα και με καλυμμένα τα κεφάλια, προσέρχεται ξυπόλυτη από νωρίς, στις 8 το βράδυ. Στο μικρό, σκοτεινό εκκλησάκι με τη λιτή διακόσμηση, στο φως των κεριών, οι μορφές αναδύονται αιθέριες, καθώς οι πιστοί ψάλλουν χαμηλόφωνα, με τα τύμπανα να τους συνοδεύουν με τον υπόκωφο ήχο τους. Με το πρώτο «Χριστός Ανέστη» στήνεται τρικούβερτο πανηγύρι, με ύμνους, τραγούδια και χορούς. Οι ήχοι από τα αφρικανικά κρουστά σε βρίσκουν κατευθείαν στο στομάχι ή στην καρδιά – ποτέ μια ορθόδοξη Ανάσταση δεν είχε τόσο αφρικανικό εξωτισμό. Οι Αιθίοπες, εκτός από πανέμορφη φυλή, είναι έξω καρδιά και συγκινούνται ιδιαίτερα όταν καταδέχεσαι την εκκλησιά τους. Πολύ πιθανόν να βρεθείς καλεσμένος σε κάποιο σπίτι για τα μεθεόρτια, διαφορετικά έχω να σου προτείνω στη γειτονιά τον γυναικοκρατούμενο **Ντελέζο**, μια από τις καλύτερες ταβέρνες της πόλης, όπου πέντε γυναίκες μαγειρεύουν σπιτικά, ονειρεμένα μαγειρευτά και ψητά κρέατα, με μπόνους το σπιτικό κρασί, αφού ο Ντελέζος είναι από τους τελευταίους ταβερνιάρηδες που γεμίζει ακόμη τα βαρέλια του με το δικής του παραγωγής –και σύγχρονης οινοποίησης– κρασί.

Στη Μονή του Αγίου Ιωάννη του Κυνηγού

Πάνω κάτω μισή ώρα από την Αγία Παρασκευή, η Μονή του Αγίου Ιωάννη του Κυνηγού, σήμερα γυναικείο κοινόβιο, είναι ένα μοναδικό αναστηλωμένο πέτρινο μοναστήρι του 12ου αιώνα, σε ένα καταπράσινο σημείο του Υμηττού, με πανοραμική θέα σε όλο το λεκανοπέδιο, από τον Πειραιά και τη Σαλαμίνα μέχρι την Αρτέμιδα, που κόβει την ανάσα. Το παράξενο όνομά του το οφείλει στον κτήτορα και ηγούμενο Βασίλειο ή Ιωάννη Κυνηγό ή Φιλόσοφο, οπότε και οι μοναχοί το ονόμασαν «μονή του κυνηγού των φιλοσόφων». Ίσως γι’ αυτό, τη δεκαετία του 1920, ο Νίκος Καζαντζάκης σκέφτηκε να ιδρύσει εδώ μια φιλοσοφική κοινότητα. Ιδανικό σημείο, μέσα στα πεύκα και τα κυπαρίσσια, για να φιλοσοφήσεις ή να αναστήσεις στο εκκλησάκι με την κατανυκτική ατμόσφαιρα και τις ψαλμωδίες των γυναικών μοναχών. Για τη μαγειρίτσα αλλά και τα μοναδικά ψητά, το θεϊκό κοκορέτσι, το κοντοσούβλι, την προβατίνα από την Ελασσόνα, το μαστόρικο μπιφτέκι, το λουκούμι αρνάκι, η λευκή, χαρούμενη αυλή στα **Πλατάνια** είναι το ιδανικό σημείο για ν’ αφήσεις πίσω σου τη νηστεία.

Με δική σου ευθύνη

Η κατάνυξη, η ομορφιά και όλο το πασχαλινό παραμύθι σε περιμένουν και αλλού στην πόλη: στον Επιτάφιο στην αστική ατμόσφαιρα της **πλατείας Καρύτση**, στην **Καννικαρέα**, με τη διαδρομή στο εμπορικό κέντρο, που συναντιέται με όλους τους Επιταφίους της περιοχής, στην πεντάμορφη **Αγία Αικατερίνη** της Πλάκας, με την πομπή του Επιταφίου να περιφέρεται στα γραφικά δρομάκια της γειτονιάς, στην **Αγία Μαρίνα** του λόφου των Νυμφών με θέα στην Ακρόπολη και τη φωτισμένη πόλη. Υπέροχη και η Ανάσταση στο **Μετόχι του Παναγίου Τάφου**, εδώ όπου πρώτα προσγειώνεται το Άγιον Φως για να διαδοθεί στις εκκλησιές της πόλης, ή στον **Άγιο Δημήτριο τον Λουμπαρδιάρη**, στους πρόποδες του Φιλοπάππου. Όμως, αν αναζητάς την κατάλυξη, θα τη χάσεις μέσα στα πλήθη του κόσμου που ξέρουν ήδη το μυστικό, θα χάσεις τις ψαλμωδίες και μαζί τ’ αυγά και τα πασχάλια προσπαθώντας να σώσεις το μαλλί σου από τη λαμπάδα του διπλανού σου και ο συνωστισμός είναι τέτοιος που ποτέ δεν θα αντικρίσεις τον ιερέα ή το κατώφλι της εκκλησιάς. Ορισμένες φορές, η εκκλησία η πιο κοντινή είναι η καλύτερη επιλογή και ο πιο σύντομος δρόμος στην αχνιστή μαγειρίτσα που σε περιμένει στο σπίτι.

Μαγειρίτσα σε πακέτο για το σπίτι

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΒΝΑΤΣΙΟΥ

Μαγειρίτσα δε θα μαγειρέψεις φέτος, αλλά όχι και πως δεν θα φας! Έχουν φροντίσει γι’ αυτό παινεμένα εστιατόρια της πόλης. Πάρε την (άδεια) καταρόλα σου και βγες προς αναζήτηση του πιο εμβληματικού αναστάσιμου πιάτου. Να το σκονάκι:

Ήπειρος Έχει αναστήσει κάθε Αθηναίο ξενύχτη τα τελευταία 100 (και βάλε!) χρόνια με τον θρυλικό πατσά και τις υπόλοιπες αχνιστές του σούπες, και τη μαγειρίτσα την τιμά όλο τον χρόνο. Θα τη βρεις να σε περιμένει μέχρι τα ξημερώματα της Κυριακής καυτή καυτή, με τη συκωταριά και του κόσμου τα μυρωδικά, για να τη φας επιτόπου ή να την πάρεις πακέτο. *Φιλοποιήμενος 4, Βαρβάκειος Αγορά, 2103240773*

Koutsou & Co «Οι συκωταριές θα τσιγαριστούν σε πρόβειο βούτυρο, ψιλοκομμένες και ζουμερές, ο ζωμός θα είναι από κεφαλάκια, τα μαρούλακια μπόλικα, το αυγολέμονο φινό, με κρόκο μόνο», λέει η Αργυρώ Κουτσού περιγράφοντας τη μαγειρίτσα της, και μια λιγούρα μάς πιάνει. Πώς γίνεται να κάνεις αυτή τη μαγειρίτσα δική σου; Τηλεφωνείς στο 2103252848 και παραγγέλνεις τις μερίδες σου (μέχρι τη Μεγάλη Τετάρτη στις 21:00), ύστερα παίρνεις την καταρόλα σου αγκαλιά και πας το Μεγάλο Σάββατο (14:00 19:00) στο Koutsou & Co να την πάρεις. *Ξενοφώντος 15Α, Σύνταγμα*

Το 24ωρο Άπαικτη μαγειρίτσα κάνει και το 24ωρο, που δεν ξέρει από αργία καισχόλη. Και την κάνει όλο τον χρόνο, και τις 365 μέρες του (εντάξει, το Πάσχα βάζει έξτρα καταρόλες στη φωτιά). Το καλύτερο όλων; Αν δεν θες να πας μέχρι εκεί, σ’ τη στέλνει και delivery. *Λ. Συγγρού 44, 2109221159*

Μαύρο Πρόβατο Το αγαπημένο στέκι του Παγκρατίου παίζει την ελληνική κουζίνα στα δάχτυλα και φυσκά μαγειρεύει μια μαγειρίτσα μούρλια. Διαθέσιμη για να την πάρεις μαζί σου από το μεσημέρι του Σαββάτου, αλλά και για να τη φας επιτόπου μετά την Ανάσταση. *Αρριανού 33, Παγκράτι, 2107223466*

Μπεμπέκα Μαγειρίτσα από τα χέρια της Μπεμπέκας έχεις φάει; Αν όχι, να η ευκαιρία! Το ωραίο εστιατόριο του Χαλανδρίου ετοιμάζει μαγειρίτσα για να την πάρουμε πακέτο, και μάλιστα σε δύο εκδοχές: την τίμια και παραδοσιακή, αλλά και μαγειρίτσα vegetarian με φρέσκα μανιτάρια. *Την παραγγέλνεις τηλεφωνικά στο 2106854880.*

Καστέλλο, Ευριπίδου 88, πλ. Κουμουνδούρου, 2103212789
Ατλαντικός, Αυλιτών 7, 2130330850
Κουδουνάκι, Ηβης 15, 2103236909
Λινού Σουμπάσης & Σια, Μελανθίου 2, Ψυρρή, 2103220300
Ευγενία, Βουλής 44Α, 2103214121
Milos, Κολοκοτρώνη 3-5, 2166003320
Hanoi, Πετράκη 12, 2130451379
Ντελέζος, Βαφειοχωρίου 51, Πεντάγωνο, 2106446438
Φιλίππου, Ξενοκράτους 19, 2107216390
Saint Georges Lycabettus, Κλεομένους 2, 2107416000
Μεγάλη Βρετανία, 2103330000
Πλατάνια, Μπουμπουλίνας 31, Αγ. Παρασκευή, 2106510156

Τα γλυκά του Πάσχα

ΚΟΥΛΟΥΡΑΚΙΑ Ή ΤΣΟΥΡΕΚΙ; ΚΑΙ ΤΑ ΔΥΟ, ΜΕ ΜΠΟΝΟΥΣ ΤΟ ΣΟΚΟΛΑΤΕΝΙΟ ΑΥΓΟ ΚΑΙ ΕΝΑ ΓΑΛΑΚΤΟΜΠΟΥΡΕΚΟ

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΨΥΧΟΥΛΗ

Βαμμένα κόκκινα αυγά, ο φυσικός τρόπος

Της ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΚΑΜΑΓΚΑ

Οι φυτικές βαφές μπορεί μερικές φορές να παραγάγουν απροσδόκητα αποτελέσματα, οπότε μην εκπλαγείς αν, για παράδειγμα, το κόκκινο λάχανο δώσει στα αυγά σου μπλε χρώμα. Ο παρακάτω οδηγός θα σε βοηθήσει να επιλέξεις

Βαθύ χρυσαφένιο Βράζεις τα αυγά σε νερό με κουρκουμά για 30 λεπτά.

Κοκκινωπό καφέ (sienna) Βράζεις τα αυγά με φλούδες κρεμμυδιού για 30 λεπτά.

Σκούρο καφέ Βράζεις τα αυγά σε δυνατό μαύρο καφέ για 30 λεπτά.

Απαλό κίτρινο Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από κουρκουμά (που έχεις βράσει, δηλαδή, με κουρκουμά) σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά.

Πορτοκαλί Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από φλούδες κρεμμυδιού σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά.

Ανοιχτό καφέ Μουλιάζεις τα αυγά σε δυνατό μαύρο καφέ σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά.

Ανοιχτό ροζ Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από παντζάρια σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά.

Ανοιχτό μπλε Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από κόκκινο λάχανο σε θερμοκρασία δωματίου όλη τη νύχτα.

Βαθύ, φωτεινό μπλε (royal blue) Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από κόκκινο λάχανο σε θερμοκρασία δωματίου όλη τη νύχτα.

Λεβάντα Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από παντζάρια σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά και στη συνέχεια σε νερό από κόκκινο λάχανο σε θερμοκρασία δωματίου για 30 δευτερόλεπτα.

Κιτρινο-πράσινο (chartreuse) Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από κουρκουμά σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά και στη συνέχεια σε νερό από λάχανο σε θερμοκρασία δωματίου για 5 δευτερόλεπτα.

Σομόν Μουλιάζεις τα αυγά σε νερό από κουρκουμά σε θερμοκρασία δωματίου για 30 λεπτά και στη συνέχεια σε νερό από φλούδες κρεμμυδιού σε θερμοκρασία δωματίου για άλλα 30 λεπτά.

Πασχαλινά αυγά από ύφασμα, μια συλλεκτική σειρά που προέκυψε από τη συνεργασία του Στέλιου Παρλιάρου και των Deux Hommes. Θα τα βρείτε στο κατάστημα SweetAlchemy by Stelios Parliaros, Ηροδότου 24, Κολωνάκι 210 7240205

Τσουρέκι Baklavas

Μέσα μας, κάθε Πασχαλιά, θα μένουμε το μικρό βαφτιστήρι που περιμένει από τους νονούς τη λαμπάδα, τα παπούτσια και το σοκολατένιο αυγό. Καθένας έχει ταυτίσει την πασχαλιάτικη μνήμη του με ένα «αυγουλένιο» θαύμα, αυτό που πάντα θα αναζητούμε με συγκίνηση στις στολισμένες βιτρίνες. Κι αν μεγαλώσαμε πολύ για να 'χουμε νονούς, το αυγό και η λαμπάδα πάντα θα μας αφορούν, από την αντίπερα όχθη, του νονού πλέον, που ψάχνει το πιο εντυπωσιακό για τα δικά του βαφτιστήρια ή για τα παιδιά της καρδιάς του.

Τα σοκολατένια αυγά

Από τις φετινές βιτρίνες έχω ξεχωρίσει τα αυγά του **Στέλιου Παρλιάρου (Sweet Alchemy)**, αυγά που δεν τρώγονται (τα γεμίζεις εσύ με τα απίθανα σοκολατάκια τους), αλλά στολίζουν διαχρονικά με σtil και πρωτοτυπία έναν χώρο όλο τον χρόνο. Αυγά με λαχούρια, ανθισμένα, υφασμάτινα, πολύχρωμα, καλλιτεχνικά και απολύτως μοντέρνα. Εδώ και χρόνια, τα αυγά του Στέλιου δημιουργούν μια διαφορετική τάση κάθε χρόνο, με συλλεκτικά κομμάτια (όπως η απόλυτη fashion σειρά σε συνεργασία με τους **Deux Hommes**), καθένα με την αισθητική σφραγίδα της συγκεκριμένης χρονιάς. Εξίσου πρωτότυπα τα αυγά από ζαχαρόπαστα του **Zuccherino**, που συνδυάζουν τον ρομαντισμό με την pop αισθητική, σε έντονα, φλούο χρώματα. Στην **Poulette**, η **Κατερίνα Δρίβα** φτιάχνει τα δικά της παράξενα αυγά αλλά και κουνελάκια, που ταιριάζουν γάντι σε νεραϊδένια κοριτσάκια, μέσα σ' ένα φλοράλ, ονειρικό σύμπαν από ζαχαρόπαστα. Ιδιαίτερα και τα αυγά της **Kora**, με την υπογραφή της **Esophy**. Πιο σοφιστικέ, ιδανικά για μεγαλύτερα παιδιά και ενήλικες με εναλλακτικές ανησυχίες, στολίζονται με βρώσιμα αγριολούλουδα από τον Όλυμπο, ενώ η μικρή συσκευασία –τύπου αυγά από το σούπερ μάρκετ– με δύο διαφορετικές γεύσεις, με τσουρέκι ή με κρουασάν, είναι το τέλειο δώρο για να μην πας με άδεια χέρια στα λαμπριάτικα καλέσματα.

Το τσουρέκι

Το τσουρέκι είναι το παραδοσιακό γλυκό που κρύβει το βαθύτερο νόημα της Πασχαλιάς: το φρούσκωμά του συμβολίζει την αναγέννηση, την ανάσταση σε μια νέα ζωή, η τριπλή πλεξούδα του την Αγία Τριάδα και, από την αρχαιότητα, η κοτσίδα ξορκίζει με απόλυτη επιτυχία τα κακόβουλα πνεύματα. Τσουρέκια υπάρχουν πολλά, καθώς και εδώ ισχύει το πώς το προτιμά ο καθείς: αφράτο, με κόρδα και μεστή ζύμη, με αρώματα πολύτιμα, με πορτοκάλι ή απλά βουτυροβανιλένιο; Αν το προτιμάς βέρο πολιτικό, κατευθείαν βγαλμένο από την «*Πολιτική Κουζίνα*» και με soundtrack τα «*Λιμάνια*» της Ρεμπούτσικα, με αρώματα από μαχλέπι και μαστί-

χα και υφή μαστιχωτή, μεστό και συμπαγές και διόλου αφράτο, θα απευθυνθείς στους παλιούς Πολίτες, που ξέρουν την τέχνη του: στο **Lido**, την **Τούλα**, το **Πελίτ**, το **Πετέκ**, τον **Τίλλα**, το **Belle Vue**, τον **Σταυρόπουλο**, στον οποίο θα βρεις και το ιδιαίτερο, τριφτό, αλμυρό αρμένικο τσουρέκι, ιδανικό για όσους τη Λαμπήρη την προτιμούν τσουρεκένια αλλά όχι ζαχαρένια. Στο **Ρίο** θα βρεις αυτό που περισσότερο απ' όλα δεν τσιγκουνεύεται το καλό βούτυρο, το ίδιο και το τσουρέκι του **Τάκη**, που φέρνει το βούτυρό του από το τυροκομείο Κωστάκη στα Χανιά. Παρομοίως βουτυρένια και η **Στάνη**, αλλά με ένα πιο αφράτο τσουρέκι. Αν λοιπόν είσαι φίλος της αφρατοσύνης, να σε περάσω πρώτα από μια ενδιάμεση κατηγορία, το παραδοσιακό και μετρίως fluffy, στην οποία ανήκει το τσουρέκι που φτιάχνουν τα **Γιούλια**, από παλιά συνταγή, με αμύγδαλο φιλέ και κρυσταλλική ζάχαρη στην κρούστα του, το πολιτικό τσουρέκι του **Γουναρίδη**, που αφρατεύει χάρη στο κεφίρ που μπαίνει στη ζύμη του, αυτό των **Maxim** και **Baklava**, που συνδυάζουν τα πολιτικά αρώματα με την ιδανική κόρδα και μια απαλή υφή, αλλά και του **Θανάση Τσαγκλιώτη** στην Καλλιθέα, που είναι chef pâtissier ευρωπαϊκής κοπής. Εσύ που το θέλεις φουσκωτό, συννεφένιο, βελούδο και πουπουλένιο, θα προτιμήσεις το μπριοςένιο τσουρέκι του **Βάρσου** και αυτό του **Τρομερού Παιδιού**, που έχει έντονο γαλλικό αξάν στην προφορά του. Αν είσαι λιτός χαρακτήρας και θέλεις ένα τσουρέκι μίνιμαλ, που να μην προδίδει πολιτικές εντάσεις στα αρώματά του, αυτό το τσουρέκι πασπαρτού, που κάνει τις νοστιμότερες βούτες στο γάλα, θα αγαπήσεις το τσουρέκι που κάνει ο φούρνος του **Λυκαβηττού**, το τσουρέκι της **Kora** αλλά και αυτό του **Lidl**, που έχει το δικό του μυστικό και φανατικό φαν κλαμπ.

Τα αλλιώτικα: αν ποθήσεις το κάτι διαφορετικό και πρωτότυπο, θα σου προτείνω τις κολόμπες από τον **Φούρνο του Τάκη**, τα τσουρέκια σε σχήμα περιστεριού, που τιμά και η παράδοση της Κέρκυρας, το σιροπιαστό τσουρέκι του **Πετέκ**, με την επιφάνειά του να καλύπτεται από κόκκινα, ζουμερά κερασάκια, ένα τσουρέκι που συστήνεται ως νοστιμότερο κρύο από το ψυγείο, το τσουρέκι του **Φούρνου του Παππού** στο Μαρούσι, μια πλεχτή, ολοστρογγύλη πανδαισία σαν μαγιάτικο στεφάνι, γεμιστή με αληθινή μαύρη σοκολάτα. Ιδιαίτερο και το γεμιστό τσουρέκι του **Αντώνη Σελέκου**, με κρέμα πιο-φιστικένια-πεθαίνεις, από φιστίκι Αιγίνης.

Κουλουράκια τα πασχαλινά

Το κουλουράκι το σμυρνιό, το πορτοκαλένιο είναι η δεύτερη πασχαλινή ονειρώξη μετά το τσουρέκι. Αν

δεν σκοπεύεις να πλάσεις κουλουράκια με τα δυο σου τα χεράκια, τα παλιά, κυρίως πολιτικά ζαχαροπλαστεία θα σε επιστρέψουν στη γεύση της παιδικής σου Πασχαλιάς, ενώ μια νεότερη ζαχαροπλαστική θα σε μυήσει στο εκλεπτυσμένο, ευρωπαϊκό κουλουράκι, που όμως δεν ξεχνά τις ελληνικές του ρίζες, ομοίομορφο και κομψό, ανάλαφρο, τριφτό, με υφή της Δύσης και άρωμα της Ανατολής, σαν αυτό που φτιάχνει ο **Στέλιος Παρλιάρος** στο **Sweet Alchemy**, ο **Μικές** και το **Rita's cooking**. Για κουλουράκι του παλιού καιρού αλλά με χαρακτήρα, θα σου συστήσω το τριφτό σμυρνέικο του **Ρεμούνδου**, με μοσχοβολιά από βανίλια και καλό βούτυρο, τα έντονα πορτοκαλένια της **Δήμητρας Γουναρίδη** και τα μικρά, τραγανά πλεξουδάκια του **Αλα Γκρεκ**, με βούτυρο γάλακτος από τη Λέσβο, βανίλια και ένα διακριτικό μαχλέπι.

Γαλακτομπούρεκα και γαλατόπιτες

Η άνοιξη με τα καταπράσινα, ευωδιαστά λιβάδια της κρύβεται πίσω από το πλούσιο, παχύ, αρωματικό γάλα της Λαμπής. Αυτό που φτιάχνει τα φρέσκα τυριά αλλά και τα γλυκά που ταυτίζονται με τη μεγαλύτερη γιορτή της χριστιανοσύνης: τη γαλατόπιτα και το γαλακτομπούρεκο. Στον **Πλαστό** φτιάχνουν μια ονειρεμένη γαλατόπιτα, με γάλα Δημητρίου, με κριτσανιστό φύλλο στη βάση και πρόβειο βούτυρο για έξτρα άρωμα. Όλες οι πίτες του **Μουζίλο** ανήκουν στην άπαικτη κατηγορία, αλλά η γαλατόπιτά του χωρίς φύλλο, με φρέσκο βιολογικό γάλα, αυγά ελευθέρας βοσκής και αληθινή βανίλια δεν έχει ταίρι! Το ίδιο γαλακτομπούρεκο που πουλούσε στο αναψυκτήριό του στην Ομόνοια ο παππούς **Δημήτρης Τελώνης** εξακολουθεί να κάνει θραύση στα ταμεία του **Κοσμικόν**, το οποίο ισοβίως, φανατικά θα λατρεύουμε, όχι μόνο για τη νοστιμιά αλλά και για το νοσταλγικό του λογότυπο. Με αιγοπρόβειο μυτιληνιό βούτυρο, ζάχαρη από την Αγγλία και χειροποίητο φύλλο μικρής παραγωγής, όταν ξεφουρνίζει ο **Τριανταφύλλου** το μοναδικό του γαλακτομπούρεκο, στενάζει όλο το Παγκράτι. Και σε δύο εκδοχές, με φύλλο κρούστας ή κανταΐφι. Το μονοθεματικό **Πρώτο** κάνει μόνο γαλακτομπούρεκο, το παλιό, το παραδοσιακό της μαμάς σου. Κλασική αξία, με τραγανό φύλλο, όσο πρέπει γλυκό και μυρωδάτη ανάλαφρη κρέμα που δεν προδίδει το σμιγδάλι της. Η οικογένεια **Κούτρα**, φτιάχνει στη Νέα Σμύρνη από το 1958 το δικό της γαλακτομπούρεκο με αγνό, απαστερίωτο γάλα και αληθινά υλικά – από αυτά τα νοσταλγικά ρουστίκ που μας αρέσουν.

Κλείνοντας, στους αμετανόητα σοκο-λάτρες θα προτείνω την τελευταία μου ανακάλυψη, το προφιτερόλ του **Ρόδον** στον Κολωνό. Όπως το αγαπούσαν οι παλιοί Πολίτες και το παίρνανε από το διάσημο Inci του Πέραν. **▲**

Τα γλυκά του Πάσχα

*Yellow

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες της Πειραιώς
και διεκδίκησε καθημερινά:

- 1.000.000 yellows
- Samsung Galaxy S25 Ultra
- Ταξίδια
- Δωροεπιταγές Συνεργατών

 ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

ORCHESTRA

POLITIKOS

Ισχύει έως 30/4 με κάρτες που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Yellow.

/// Piraeus

Όροι στο yellow.piraeusbank.gr

A close-up, profile view of a person's head and shoulders. They are wearing a futuristic head-mounted display (HMD) or VR headset. The device has a blue frame and a transparent visor. Numerous glowing red and yellow lines, resembling a wireframe or data stream, are projected across the visor and around the person's head. The background is dark, making the glowing lines stand out.

Ομορφιά στο σπίτι Οι νέοι ορίζοντες

Καθώς η επιστήμη της ομορφιάς προχωρά και κατακτά νέα πεδία, κάποια από τα πιο προηγμένα της προϊόντα προσγειώνονται στο σπίτι μας και καταλήγουν στα χέρια μας. Είναι καλό αυτό;

Της ΕΛΕΝΑΣ ΛΑΝΑΡΑ

Πριν από έναν χρόνο ο φίλος μου Γιάννης μου ανακοίνωσε χαρούμενος ότι αγόρασε συσκευή για λεύκανση δοντιών στο σπίτι. Του είπα «με γεια». Είχα κάποιες αμφιβολίες, κάποιες επιφυλάξεις, για το πόσο αποτελεσματική και πόσο ασφαλής θα ήταν. Αλλά τις σκέψεις αυτές τις κράτησα για τον εαυτό μου. Λίγο αργότερα μου είπε ότι παράγγειλε μια νέα συσκευή, ένα στιλό λέιζερ που οβήνει τις λεπτές ρυτίδες, απαλύνει τις πιο βαθιές, διώχνει τις δυσχρωμίες, χαρίζει στο δέρμα λάμψη και σφριγηλότητα και άλλα τέτοια ωραία. Του είπα πάλι «με γεια». Μετά μου δήλωσε ότι τη χρησιμοποιεί τακτικά και είναι κατενθουσιασμένος. Είπα: «Τι καλά, μπράβο, χαίρομαι». Και μετά άρχισαν τα δύσκολα. Μου πρότεινε να τη δοκιμάσω κι εγώ, τώρα που είχε πάρει το κολάι, και δεν θα πίστευα στα μάτια μου. Αρνήθηκα ευγενικά. Είναι που δεν μου αρέσει να πονάω. Είναι και που δεν εμπιστευόμαι τέτοιες συσκευές με ακίδες και ρεύμα και βελόνες όταν δεν τις χειρίζονται ειδικοί. Είπα κάτι του τύπου «Μπα, δεν έχω όρεξη σήμερα» ή «Άσε, θα γίνω κατακόκκινη κι έχω και δουλειές, άλλη φορά». Μπορεί να έβγαλα και καμιά —λίγο κρυφοαμυντική; λίγο παλαιοφεμινιστική;— κορόνα στο πνεύμα «μια χαρά είμαι κι έτσι, σ’ όποιον αρέσω». Υπεκφυγές. Ο φίλος μου, που δεν είναι χαζός, τα καταλάβαινε όλα αυτά. Και επέμενε. Κι εγώ αντιστεκόμουν. Μέχρι που οι αντιστάσεις μου κάμφθηκαν. Δοκίμασα το στιλό λέιζερ κι έκανα μερικές διαπιστώσεις. Πρώτον, δεν πονάει — κι αν πονέσει, ρυθμίζεις την ένταση ώστε να μην πονάει. Δεύτερον, δεν γίνεσαι κατακόκκινος από τον ερεθισμό. Τρίτον, έχει αποτέλεσμα. Έπειτα από δυο τρεις μέρες είδα όλα όσα υπόσχεται η συσκευή να συμβαίνουν στο πρόσωπό μου. Όχι εντυπωσιακά, αλλά πολύ πολύ ικανοποιητικά. «Είδες που σου τα ’λεγα;», είπε ο Γιάννης — αυτή είναι η αγαπημένη του φράση. «Σε δυο τρεις βδομάδες έλα να το ξανακάνουμε». Και πήγα.

Η αγορά της ομορφιάς

Κάποτε οικιακή συσκευή ομορφιάς σήμαινε πιστολάκι για τα μαλλιά, άντε και κανένα μηχάνημα αποτρίχωσης. Έλεγαν τα κορίτσια: «Έλα σπίτι να κάνουμε μποτέ» και ο εξοπλισμός τους ήταν το σεσουάρ, ένα βερνίκι νυχιών και μια λήμα. Όχι πια. Τα σημερινά beauty gadgets είναι πιο προηγμένα από ποτέ, αλλά και πιο εύκολο από ποτέ να φτάσουν στα χέρια μας. Το μυστικό στο σπίτι έχει γίνει πολύ εξελιγμένο, πολύ προσιτό και πολλά υποσχόμενο. Ώρες ώρες μου φαίνεται και πολύ περίπλοκο.

Τα συστήματα λεύκανσης δοντιών και τα στιλό λέιζερ είναι μόνο η αρχή. Μιλάμε για **μάσκες LED** για το πρόσωπο —αλλά και για τον λαιμό, το ντεκολτέ, τα χέρια— που καταπολεμούν ρυτίδες, ερυθρότητα, κηλίδες και άλλα πολλά. Συσκευές λέιζερ για οριστική αποτρίχωση. **Λάμπες LED** που σου επιτρέπουν να κάνεις ημιμόνιμο μανικιούρ στο σπίτι. Φορητές **συσκευές οξυγονοθεραπείας**. Και βέβαια τα **Red Light Hats** —αυτά μου αρέσουν πολύ, ιδιαίτερα εκείνα που είναι σαν καπελάκια του μπέιζμπολ—, τα οποία καταπολεμούν την τριχόπτωση και υποσχονται υγιή, λαμπερά μαλλιά. Ακόμη και το παλιό καλό σεσουάρ έχει γίνει πλέον αγνώριστο. Το **Supersonic Nural** της Dyson έχει σένσορα που μετράει την απόσταση από το κεφάλι, ώστε να ρυθμίζει τη θερμοκρασία, φιλτράρει τον αέρα πριν τον κατευθύνει στα μαλλιά, ενώ παράλληλα θυμάται τις προτιμήσεις μας.

Και κάπου εδώ αρχίζουν οι άγνωστες λέξεις. Μαθαίνω για φορητά «υψιςυχνα» που αποτοξινώνουν το δέρμα, αποκαθιστούν το PH του και δραστηριοποιούν την παραγωγή κολλαγόνου. Μετά, είναι η τεχνολογία των «μικρορευμάτων» (βλέπε microcurrent face lifters), που μέσα σε λίγα λεπτά καταπολεμούν τα σημάδια γήρανης, τονώνουν, συσφίγγουν, ανορθώνουν, υποσχονται λίγο πολύ ένα αποτέλεσμα που θυμίζει λιφτινγκ. Ενώ οι **συσκευές RF** χρησιμοποιούν

«ραδιοσυχνότητες» για να θερμάνουν τα βαθύτερα στρώματα της επιδερμίδας, ώστε να την κάνουν πιο σφριγηλή και ελαστική.

Κάποιες συσκευές συνδυάζουν πολλές από τις παραπάνω τεχνολογίες. Όπως το κορεάτικο **Medicube Age-R Booster Pro**. Πέρα από τα «μικρορεύματα», εφαρμόζει «ηλεκτρομυοδιέγερση» και «ηλεκτροδιάρθρωση» — το τελευταίο είναι εκκενώσεις μικρής τάσης για τη διόγκωση των πόρων και τη μεταφορά των θρεπτικών συστατικών στα βαθύτερα στρώματα της επιδερμίδας. Επίσης έχει ηλεκτρικές βελόνες και 5 διαφορετικούς τύπους LED. Τι υπόσχεται; Θαύματα, φαντάζομαι, τι λιγότερο να περιμένει κανείς; Δίπλα σε τόση τεχνολογία, το στιλό λέιζερ που χρησιμοποίησα μοιάζει σαν παιδάκι του νηπιαγωγείου ανάμεσα σε πτυχιούχους. Αρχίζω να το βρίσκω συμπαθητικό και χαριτωμένο. Αρχίζω επίσης να νιώθω μια ξαφνική νοσταλγία για εκείνες τις εποχές που κούρα ομορφιάς σήμαινε δυο φέτες αγγούρι στα μάτια — απλή που ήταν η ζωή κάποτε.

Σήμερα οι επιλογές είναι πολλές και οι προσδοκίες μεγάλες. Συγκεκριμένα, η προσδοκία είναι να έχεις όλη τη φροντίδα που θα είχες σε έναν γιατρό, χωρίς να πας στον γιατρό. Και αυτό είναι ελκυστικό και οι καταναλωτές ανταποκρίνονται. Έρευνα του **Beauty Tech Group** έδειξε ότι η αγορά των οικιακών συσκευών ομορφιάς αναπτύσσεται τέσσερις φορές ταχύτερα απ’ ό,τι η αγορά της ομορφιάς στο σύνολό της. Μέχρι το 2028, οι πωλήσεις της υπολογίζεται να φτάσουν τα 92,55 δισ. δολάρια.

Βέβαια, κάποια από αυτά τα γκάτζετ είναι αντικειμενικά ακριβά. Η μάσκα LED της σουνδικής Forgo πωλείται 839 ευρώ στην ιστοσελίδα της εταιρείας. Ενώ το LYMA Laser φτάνει τα 2.399 ευρώ. Περιμένετε όμως να δείτε τι υποσχεται... να εξαφανίσει τις ουλές, να διώξει την κυτταρίτιδα και τη φλεβίτιδα, να καταπολεμήσει την ακμή, ένα σωρό δερματικά προβλήματα, ακόμη και το διπλοσάγγωνο. Αν υπολογίσεις πόσες επισκέψεις σε γιατρό —σε διαφορετικούς γιατρούς— θα χρειάζονταν για να αντιμετωπιστούν έστω και τα μισά από τα παραπάνω, η τιμή του αρχίζει να μοιάζει κάπως πιο φιλική. Και οι φαν της DIY ομορφιάς κάνουν τον λογαριασμό. Και αποφασίζουν να επενδύσουν.

Ο πήχυς της ομορφιάς

Στην εποχή των social media, αυτές οι συσκευές έχουν ένα ακόμη συγκριτικό πλεονέκτημα. Είναι εντυπωσιακές, έχουν design pop και φουτουρι-

στικό, δείχνουν κουλ και ακριβές — ό,τι πρέπει για μια ωραία σέλφι. Με ένα Red Light Hat, για παράδειγμα, μοιάζεις λίγο σαν εξωγήινος, ενώ με μια μάσκα LED θυμίζεις τον κακό υπερήρωα σε ταινία επιστημονικής φαντασίας.

Αλλά μόλις είπαμε τη λέξη κλειδί: social media. Αυτά, με πάρα πολλούς τρόπους, έχουν συμβάλει στην εξάπλωση των DIY συσκευών ομορφιάς. Αφενός επειδή έχουν κάνει δημοφιλή την κουλτούρα του wellness και τα προϊόντα που την υποστηρίζουν, αφετέρου επειδή έχουν παίξει σημαντικό ρόλο στην αλλαγή των στάνταρ της ομορφιάς. Έχουν ανεβάσει τον πήχυ του τι θεωρείται όμορφο ή έστω αισθητικά αποδεκτό. Έχουν απαγορεύσει τις ατέλειες και έχουν κάνει πιο δύσκολη την αποδοχή του εαυτού μας. Έχουν, τελικά, συνηθίσει τον κόσμο στο να μην είναι ικανοποιημένος από την εικόνα του, να νιώθει ότι χρειάζεται να βάλει φίλτρο για να παρουσιαστεί.

Ναι, ο πήχυς έχει ανέβει. Δεν αρκεί πια να κρύψεις με μέικ απ ένα ενοχλητικό σπυράκι. Θέλεις να το εξαφανίσεις. Με μια συσκευή φωτοθεραπείας μπορείς πλέον να το κάνεις. Ο κόσμος θέλει premium αποτελέσματα και είναι πρόθυμος να πληρώσει premium τιμές προκειμένου να τα έχει. Τα προϊόντα ομορφιάς δεν αρκεί απλώς να κάνουν τη δουλειά τους. Οφείλουν να κάνουν τη δουλειά που θα έκανε η βελόνα του δερματολόγου και το νυστέρι του πλαστικού χειρουργού.

Αλλά τα social συνέβαλαν σ’ αυτή την τάση και με άλλους τρόπους — βλέπε skinfluencers. Τι είναι αυτοί; Καταξιωμένοι, συνήθως, γιατροί με διάσημο πελατολόγιο —όπως η **δρ. Λινζι Ζουμπρίτσκι (@dermguru)**—, οι οποίοι ανεβάζουν βίντεο με τις χρήσεις, τα τεχνικά χαρακτηριστικά, τα υπέρ και τα κατά αυτών των συσκευών, ώστε να βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους να επιλέξουν.

Υπάρχουν βέβαια και οι παραδοσιακοί influencers, οι οποίοι δεν πλάσσουν πτυχία αλλά την προσωπική τους εμπειρία. Δοκιμάζουν τις νέες συσκευές ομορφιάς και μοιράζονται τη γνώμη τους. Μια τέτοια είναι η φοιτήτρια αισθητικής **Τζεν Λέξι (@jennlexi)** — ένα βίντεό της στο TikTok, στο οποίο έκανε σύγκριση ανάμεσα σε διαφορετικές μάσκες LED, συγκέντρωσε πάνω από πενήντα έξι χιλιάδες likes.

Έχουμε και λέμε...

Όπως και να ’χει, αυτές οι συσκευές στοιχίζουν. Δεν αρκεί να είναι όμορφες, στιλάτες και να μην σε πονούν, δεν αρκεί να είναι βολικές και να τις χρησιμοποιείς όσο βλέπεις τηλεόραση. Πρέπει να έχουν και κάποια εχέγγυα.

Η αλήθεια είναι ότι εφαρμόζοντας θεραπείες που έχουν επιστημονική βάση. Η κόκκινη φωτοθεραπεία, για παράδειγμα, που χρησιμοποιείται σε μάσκες LED και στα Red Light Hats μεταξύ άλλων, ανακαλύφθηκε το 1967 από τον Ούγγρο φυσικό Έντρε Μάστερ, όταν παρατήρησε ότι το κόκκινο φως ευνοούσε την ανάπτυξη της τριχοφυΐας και την επουλώση πληγών σε ποντίκια. Έκτοτε εξελίχθηκε και οι δυνατότητές της πολλαπλασιάστηκαν.

Ωστόσο, το κατά πόσο αυτές οι θεραπείες είναι αποτελεσματικές όταν τις εφαρμόζουμε στο σπίτι είναι κάτι που ακόμη αξιολογείται. Και από ποιον αξιολογείται; Από ανεξάρτητη έρευνα σε ικανό δείγμα πληθυσμού; Ή από έρευνα της ίδιας της εταιρείας που τα παράγει και που στόχο έχει να υποστηρίξει τα προϊόντα της; Τα νερά είναι λίγο θολά.

Όπως λίγο θολές —ίσως κακοφωτισμένες, ίσως εντέλει παραπλανητικές— είναι και οι φωτογραφίες «πριν και μετά» που προωθούν αυτά τα γκάτζετ. Ίσως καλό είναι να μην ενθουσιάζεται κανείς υπερβολικά, να κρατά μικρό καλάθι και να μην έχει εξωπραγματικές προσδοκίες. Στο μεταξύ εγώ, με μικρό καλάθι και με προσδοκίες ρεαλιστικές, θα δοκιμάσω ξανά εκείνο το στιλό λέιζερ. Γιάννη, ακούς; **A**

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ALL ABOUT WOMEN

Στην καρδιά της άνοιξης
και μία μόλις ανάσα από το καλοκαίρι,
ποια από εμάς δεν αναζητεί
έναν αέρα ανανέωσης;
Είτε πρόκειται για τη φροντίδα
του προσώπου ή του σώματος,
είτε για ρούχα και κοσμήματα
που θα μας φτιάξουν τη διάθεση,
η ATHENS VOICE έψαξε,
ανακάλυψε και προτείνει!

Επιμέλεια: **ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΚΑΤΩΜΕΡΗ, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΙΣΙΡΛΗ**

FAVELA

Τα πιο hot trends για το στιλ σου

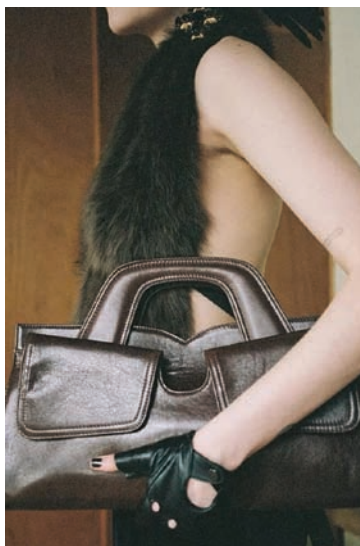

Η μόδα της άνοιξης 2025 φέρνει μαζί της φρεσκάδα, ενέργεια και άνεση, με έμφαση στη θηλυκότητα, τα έντονα χρώματα και το cool attitude. Τα trends της σεζόν παντρεύουν τον δυναμισμό με την ανεπιτήδευτη κομψότητα, δημιουργώντας looks που φοριούνται από το πρωί μέχρι το βράδυ σε πολλές περιστάσεις. Όλα αυτά θα βρεις στη FAVELA: το boho-romantic στιλ να κάνει δυναμικό comeback, με floral μοτίβα, φυσικές και παστέλ αποχρώσεις και υφές που «αναπνέουν» και δίνουν άνεση. Τα φορέματα σε A γραμμή, τα μανίκια με όγκο, η ανοιχτή πλάτη και τα διακριτικά –ή και όχι– prints είναι must για τη σεζόν, και

θα τα βρεις σε brands όπως η Madame Shoushou και η Peace and Chaos. Ακόμη, η κομψότητα συνδυάζεται με την άνεση μέσα από κοστούμια με απαλή γραμμή και μαλακά υφάσματα. Οι παστέλ αποχρώσεις σε σακάκια, παντελόνες ή ακόμα και βερμούδες είναι ιδανικές για ημιεπίσημες εμφανίσεις. Διάλεξε ανάμεσα σε Peace and Chaos, Mallory the Label, αλλά και σε πιο κλασικές γραμμές από τον Polo Ralph Lauren. Την ίδια στιγμή, το λευκό και το nude συνεχίζουν να είναι κορυφαίες επιλογές, ενώ η μόδα του 2025 φέρνει στο προσκήνιο αποχρώσεις όπως το butter yellow, το sky blue και το matcha green. Εσύ, επέλεξε την αγαπημένη σου τσάντα από iconic brands όπως η Guess, η TOUS και η FRNC.

Θυμήσου, επίσης, ότι το vintage επιστρέφει δυναμικά και αντλεί έμπνευση από τα 70s, με επιλογές στα παπούτσια όπως ξύλινοι πάτοι, clogs και λουριά σε γήινες αποχρώσεις από τη FAVELA και τον Jeffrey Campbell, ενώ κι αυτή τη σεζόν must have παραμένουν και τα τρακτερωτά παπούτσια, με τη Windsor Smith να είναι αυτή που θα σε κάνει να κλέψεις τις εντυπώσεις, με τα πιο iconic πέδιλα και πλατφόρμες!

Extra tip: Εγγραφείτε στο newsletter τους και μείνετε ενημερωμένες για τις προσφορές αλλά και για τα πιο hot fashion tips.

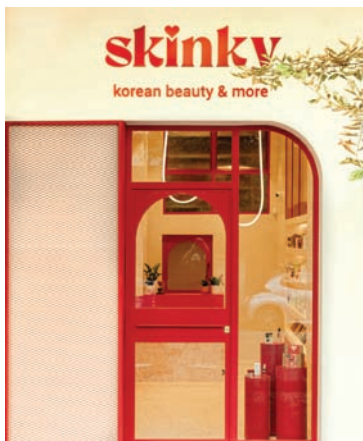

INFO

2122133434
www.favela.gr
f FAVELAFOR
JEFFREYCAMPBELL
i favela.gr
t favelagr

SKINKY

Ένας χώρος αφιερωμένος στην κορεάτικη περιποίηση

Το skinky είναι ένας παιχνιδιάρικος και μοντέρνος κόσμος, αφιερωμένος στην κορεάτικη περιποίηση. Ξεκίνησε διαδικτυακά, κέρδισε φανατικό κοινό και πλέον έχει το πρώτο του φυσικό κατάστημα στην Κάτω Τούμπα Θεσσαλονίκης, στην Ανατολικής Θράκης 60. Εδώ θα βρείτε προϊόντα από τα πιο αγαπημένα κορεατικά brands, με έμφαση στη φιλοσοφία της καθαρής και ευσυνείδητης περιποίησης. Εξειδικευμένες σειρές για κάθε ανάγκη επιδερμίδας συγκεντρώνονται σε έναν φωτεινό χώρο, σχεδιασμένο με έντονες κόκ-

κινες νινελιές και minimal αισθητική. Αυτό που κάνει το skinky μοναδικό είναι η αφοσίωσή του στην εξατομικευμένη εξυπηρέτηση. Το εξειδικευμένο προσωπικό βοηθά τον κάθε επισκέπτη να δημιουργήσει τη δική του ρουτίνα περιποίησης, ανάλογα με τις ανάγκες του. Κάθε αγορά συνοδεύεται από δείγματα, προσωποποιημένες συμβουλές και χαριτωμένο packaging, που κάνει την εμπειρία ακόμη πιο ξεχωριστή. Στο skinky η περιποίηση δεν είναι απλώς προϊόντα. Είναι εμπειρία, φροντίδα και χαμόγελο – προσαρμοσμένα σ' εσένα.

INFO

Κάτω Τούμπα
Θεσσαλονίκη
Ανατολικής Θράκης 60
2315208528
www.skinky.gr
f skinky.gr
i skinky.gr
t skinky.gr -
Skinky Greece

BIO SAVE HELLAS

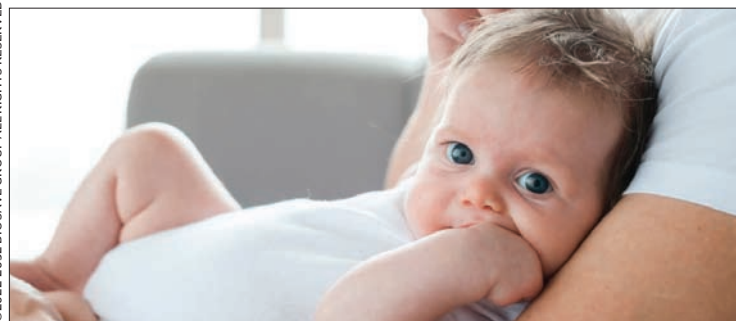
**NIPT: Ο προγεννητικός έλεγχος
που στοχεύει συγκεκριμένες
γενετικές ανωμαλίες**

Ο μη επεμβατικός προγεννητικός έλεγχος (NIPT) είναι ένα τεστ προσυμπτωματικού ελέγχου, στοχεύοντας συγκεκριμένες γενετικές ανωμαλίες στα αρχικά στάδια της κύησης. Το Qualified NIPT της Bio Save έχει σχεδιαστεί τόσο για μονήρεις όσο και για διδυμες κυήσεις. Κυήσεις είτε από φυσική σύλληψη είτε από εξωσωματική, με εξαιρετικά υψηλή ευαισθησία και ειδικότητα. Μπορεί να γίνει ήδη από τη 10η εβδομάδα της εγκυμοσύνης με τη λήψη δείγμα-

τος φλεβικού αίματος από τη μητέρα. Το Qualified® NIPT αναλύει το εμβρυϊκό DNA που βρίσκεται στο αίμα της μητέρας, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος για την ασφάλεια του μωρού σας. Είναι τόσο απλό όσο κάθε άλλο εργαστηριακό τεστ. Χρησιμοποιώντας νέες γενιάς αλληλούχιση και τεχνολογία που βασίζεται σε cfDNA (θραύσματα εμβρυϊκού DNA), το μη επεμβατικό προγεννητικό τεστ Qualified® μπορεί να εντοπίσει πάνω από το 99,9% των κυήσεων με σύνδρομο Down. Και όχι μόνο, καθώς μπορεί να ανιχνεύσει διαγραφές και διπλοσυστομούς στα χρωμοσώματα που οδηγούν σε μια ευρεία γκάμα συνδρόμων στο έμβρυο. Οι πληροφορίες που δίνονται κατά το αποτέλεσμα περιλαμβάνουν τη θέση και το μέγεθος του τμήματος DNA που έχει για παράδειγμα διπλασιαστεί. Δείτε περισσότερα στην ιστοσελίδα της Bio Save και κλείστε το ραντεβού σας.

© 2022-2032 BIO SAVE GROUP ALL RIGHTS RESERVED

INFO

Αισχύλου 29, Χαλάνδρι
6972819229
//biosave.gr
www.qualified.gr

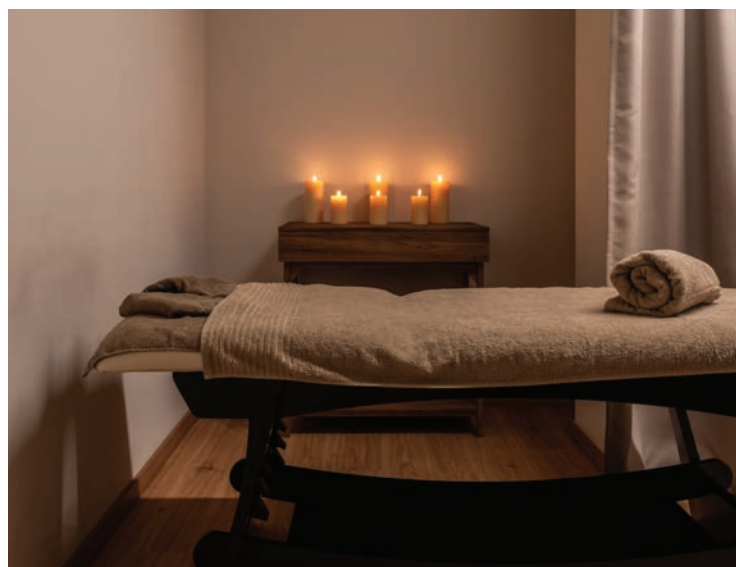
ALCYON BEAUTY CLINIC

Ολιστική εμπειρία ομορφιάς στο Χαλάνδρι

Σε έναν κομψό χώρο, το Alcyon Beauty Clinic προσφέρει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην αισθητική και την ευεξία, συνδυάζοντας σύγχρονη τεχνολογία με φυσικές, εξατομικευμένες μεθόδους φροντίδας σύμφωνα με μια ολιστική αντίληψη της υγείας του δέρματος. Ανάμεσα στις signature θεραπείες, ξεχωρίζει το Gua Sha Natural Lift & Sculpt, μια μη επεμβατική τεχνική μυοχαλάρωσης και ανόρθωσης που αναδιαμορφώνει το περίγραμμα του προσώπου με φυσικό τρόπο με κύριο εργαλείο τον κρύσταλλο χαλαζία, το Arctic Glow Ice Facial, που αξιοποιεί τις αρχές της κρυοθεραπείας για τη μείωση της φλεγμονής, του οιδήματος, των ερεθισμών και την ενίσχυση

της φυσικής λάμψης της επιδερμίδας, η θεραπεία New You, ένας καινοτόμος συνδυασμός μη επεμβατικών τεχνικών με φυσικά εξωσώματα που στοχεύουν στη βαθιά αναζωογόνηση της επιδερμίδας και την ενεργοποίηση της φυσικής παραγωγής κολλαγόνου, αλλά και το Glass Skin Facial, μια θεραπεία εμπνευσμένη από την κορεατική φιλοσοφία για λαμπερή και ενυδατωμένη επιδερμίδα με «γυάλινη» υφή. Οι θεραπείες υποστηρίζονται από σύγχρονα μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας, όπως το HydraFacial, για βαθύ καθαρισμό και ενυδάτωση, αλλά και προϊόντα με δραστικά συστατικά σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις στην αισθητική. Στον χώρο πραγματοποιούνται, επίσης μασάζ με μείγματα από βιολογικά αιθέρια έλαια, τα οποία δημιουργούνται αποκλειστικά για το Alcyon από κλινικό αρωματοθεραπευτή, με στόχο τη βέλτιστη χαλάρωση και ενεργειακή εξισορρόπηση. Στο Alcyon Beauty Clinic μπορείτε να βρείτε και θεραπείες όπως βαθύ καθαρισμό, δερμοαπόξεση, μεσοθεραπείες, Dermapen, αποτρίχωση με λέιζερ Αλεξανδρίτη, καθώς και με κερί. Κλείστε το ραντεβού σας σήμερα και ακολουθήστε στα social media, γιατί έρχονται νέες εμπειρίες που δεν πρέπει να χάσετε!

INFO

Χαϊμαντά 21, Χαλάνδρι
2106853048
f Alcyon Beauty
Clinic - Κέντρο
Αισθητικής -
Χαλάνδρι, Αθήνα
a alcyon_beauty_
clinic

ANTELOPE HANDMADE JEWELLERY

Η νέα συλλογή
«Τουλίπα» εμπνευσμένη
από το ελληνικό
καλοκαίρι

Δημιουργός του ιδιαίτερου ελληνικού brand η Κωνσταντίνα Παπαδάκη, με καταγωγή από την Κρήτη, η οποία το 2019 αποφάσισε να κάνει το όνειρό της πραγματικότητα. Η νέα καλοκαιρινή συλλογή «Τουλίπα», εμπνευσμένη από το καλοκαίρι στην Ελλάδα, ξεχωρίζει για τα έντονα, ζωντανά της χρώματα και την καλλιτεχνική της ταυτότητα. Το brand συνδυάζει μοναδικά τη σύγχρονη αισθητική με τα αυθεντικά ελληνικά στοιχεία, δημιουργώντας κοσμήματα που εμπνέουν. Τα κολιέ Alexander, Ancient, Coin, Connection και Extravaganza είναι τα highlights της συλλογής. Με παρουσία σε 45 φυσικά σημεία στην Ελλάδα και σε χώρες όπως η Αμερική, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Κύπρος, η Antelope φέρνει το ελληνικό καλοκαίρι κοντά σε κάθε γυναίκα.

INFO

Κ. Παπαρηγοπούλου 7, Αθήνα
6970118778
www.antelope-handmade.com
f AntelopeHandmade
@antelopehandmade

SKARAS JEWELS

Κομψότητα και πολυτέλεια
για κάθε περίπτωση

Το Skaras Jewels αποτελεί σημείο αναφοράς στον κόσμο του κοσμήματος από το 1952. Μια οικογενειακή επιχείρηση που περνά από γενιά σε γενιά, διατηρώντας ζωντανή την αγάπη για την ποιότητα, την αισθητική και την αυθεντικότητα. Με πάνω από 70 χρόνια παρουσίας, συνεχίζει να εξελίσσεται, να παρακολουθεί τις τάσεις της μόδας και να προτείνει μοναδικές δημιουργίες για κάθε στίλ και περίπτωση. Η εξειδίκευση στα κοσμήματα είναι εμφανής, ιδιαίτερα στη μεγάλη συλλογή από βραχιόλια και σκουλαρίκια. Η νέα ανοιξιάτικη και καλοκαιρινή σειρά συνδυάζει την κομψότητα με το χρώμα, το φως και τη χαρά της εποχής. Χρυσά, ασπρήνια ή πολύχρωμα, σε minimal ή πιο εντυπωσιακές γραμμές, τα κοσμήματα αυτά μπορούν να μεταμορφώσουν οποιοδήποτε look και να τραβήξουν τα

βλέμματα. Από καθημερινές εμφανίσεις μέχρι πιο επίσημες περιστάσεις, υπάρχει κάτι για κάθε γούστο. Στον τομέα των ρολογιών, το Skaras Jewels προσφέρει επιλογές που καλύπτουν όλο το φάσμα. Τα ρολόγια της Philipp Plein ξεχωρίζουν για τον τολμηρό σχεδιασμό και την πολυτελή τους αίσθηση, ιδανικά για όσους θέλουν να κάνουν statement. Παράλληλα, τα Casio παραμένουν αγαπημένα για το διαχρονικό τους στίλ και τη vintage αισθητική τους – ένας φόρος τιμής στην απλότητα και τη λειτουργικότητα. Όλα τα προϊόντα είναι επιλεγμένα με βάση την ποιότητα, τη λεπτομέρεια και τον χαρακτήρα που απονέμουν. Με δυνατότητα αποστολής σε όλη την Ελλάδα, το Skaras Jewels φέρνει την κομψότητα και την πολυτέλεια στο σπίτι σας, όπου κι αν βρίσκεστε.

INFO

Σπύρου Μερκούρη 74, Αθήνα, 2107210074
www.skarasjewels.com f SkarasJewels @skarasjewels

TOUCH OF PURE

Αγνότητα και
καινοτομία στα φυσικά
αποσμητικά

Η Touch of Pure είναι μια ελληνική εταιρεία που από το 2021 προσφέρει φυσικά, αποτελεσματικά αποσμητικά με γνώμονα την αγνότητα και την επιστημονική γνώση. Οι ιδρυτές δημιούργησαν μια σειρά 10 καινοτόμων προϊόντων – 8 roll-on και 2 αποσμητικές κρέμες – που προσφέρουν καθημερινή φρεσκάδα, προστασία 24 ωρών και μοναδικά αρώματα. Η φιλοσοφία τους βασίζεται στη δημιουργία φυτικών, υποαλλεργικών αποσμητικών με απαλή υφή, χωρίς επιβλαβή χημικά. Τα προϊόντα περιέχουν προβιοτικά, λάδι αγριελιάς, αλόη βέρα, φυσικό αποσμητικό κρύσταλλο και μείγματα αιθέριων ελαίων και εκχυλισμάτων με αντιμικροβιακές και αντιμυκητιακές ιδιότητες. Είναι κατάλληλα για όλη την οικογένεια, δερματολογικά ελεγμένα και παρασκευάζονται σε πιστοποιημένο εργαστήριο. Με αρώματα όπως blossom fresh, cotton fresh, ocean fresh, neroli fresh και aloe fresh, η Touch of Pure προσφέρει μια αγνή εμπειρία φροντίδας, με αποστολές σε όλη την Ελλάδα.

INFO

2109601243
www.touchofpure.gr
f touchofpure.gr
@touch_of_pure

VENTUS FUNKY SPLASH

DUBAI GELATO

Φυστικωσε το δέρμα σου!

NEO
ΑΡΩΜΑ

FUNKY SPLASH

Η Απόλυτη Έκρηξη Φρεσκάδας & Αρώματος

Αποδράστε σε έναν κόσμο όπου η περιποίηση γίνεται εμπειρία! Η Ventus Funky Splash φέρνει μια παιχνιδιάρικη σειρά περιποίησης σώματος που ξυπνά τις αισθήσεις με λαχταριστά, ανατρεπτικά αρώματα. Αφρόλουτρο, body scrub, body lotion και body mist συνδυάζονται για να χαρίσουν στο δέρμα βαθιά ενυδάτωση, μεταξένια απαλότητα και ένα άρωμα που διαρκεί όλη μέρα.

DUBAI GELATO

Αν ένα άρωμα μπορεί να σε ταξιδέψει, το Dubai Gelato είναι το εισιτήριό σου για μια πολυτελή, αισθησιακή εμπειρία! Η γλυκιά, κρεμώδης ζεστασιά του φυστικιού, με νότες βανίλιας και έναν υπαινιγμό ανατολίτικης πολυτέλειας, δημιουργεί μια εμπειρία τόσο απολαυστική όσο το πιο εκλεκτό gelato.

Αφέσου στη μαγεία του φυστικιού και ζήσε την πιο funky εμπειρία περιποίησης με τη σειρά της Ventus, Funky Splash!

SILKY SKIN

Για την υγεία και ομορφιά της γυναικείας επιδερμίδας

Τα καινοτόμα, ασφαλή, δερματολογικά ελεγχμένα καλλυντικά, με δραστικά συστατικά που βελτιώνουν την υγεία και την εμφάνιση της επιδερμίδας. Όλα τα προϊόντα της Silky Skin παράγονται στην Ελλάδα στα μεγαλύτερα εργοστάσια καλλυντικών, που προμηθεύουν εταιρείες κολλοσσούς στον χώρο της κοσμετολογίας σε όλο τον κόσμο.

Θα βρείτε προϊόντα για το πρόσωπο, το σώμα και τα μαλλιά, ενώ ανάμεσα στα best sellers είναι η κρέμα προσώπου Celestial Face Renewal, με έλαιο ροδιού σε συσκευασία 50ml. Θα σας προσφέρει 24ωρη προστασία, χαρίζοντάς σας λαμπερή και υγιή επιδερμίδα, καθώς περιέχει βιταμίνες E και A, γνωστές για τις αντιοξειδωτικές τους ιδιότητες. Μπείτε στο εύχρηστο e-shop και περιηγηθείτε ανάμεσα σε προϊόντα που απευθύνονται σε κάθε γυναίκα που θέλει να είναι και να αισθάνεται όμορφη.

INFO

2102855781
www.silky skin.gr

follow @lookmag on

Instagram

tag your pics with
#lookmag to be featured

The Women's magazine by ATHENS VOICE
fashion/ beauty/ lifestyle

Follow us @lookmag @athensvoice @tastevoice @voice102.5

BLOSSOM BEAUTY

Η λύση της φύσης για την αντιγήρανση

Όλα ξεκίνησαν όταν η Κυριακή Αναγνώστου αποφάσισε να φτιάξει το δικό της brand καλλυντικών, ώστε να μπορεί να το εμπιστεύεται και να το χρησιμοποιεί στο ευαίσθητο από τις αλλεργίες δέρμα της. Έτσι γεννήθηκε το Blossom Beauty, με πρώτες ύλες από 100% φυσικά συστατικά, υποαλλεργικά, εγκεκριμένα από τον ΕΟΦ και με τις κατάλληλες προδιαγραφές ώστε να σέβονται το περιβάλλον. Δεν χρειάζεται να καταφύγετε σε επίπονες επεμβατικές θεραπείες για να διατηρήσετε τη

σφριγηλότητα στο δέρμα σας. Με μεγάλη εξειδίκευση στην αντιγήρανση, εδώ θα βρείτε προϊόντα για το σώμα, τα μαλλιά και το πρόσωπο, που προσφέρουν άμεσα και ορατά αποτελέσματα, χωρίς πόνο. Άλλωστε η φυσική πρόληψη είναι το παν. Με φόρμουλες που γεμίζουν τις ρυτίδες και χαρίζουν λάμψη ή serum για λείανση και σύσφιξη, η επιδερμίδα σας θα σας ευχαριστεί. Από σαπούνια καθαρισμού μέχρι ορούς θεραπείας, αλλά και κρέμες για σμίλευση του σώματος, εδώ θα βρείτε μια πολύ μεγάλη ποικιλία προϊόντων για την περιποίηση και την αναζωογόνηση του προσώπου και του σώματός σας. Όλα τα καλλυντικά, που παρασκευάζονται και συσκευάζονται στην Ελλάδα, είναι διαθέσιμα online και μπορείτε να τα παραλάβετε εντός ολίγων ημερών. Να τονίσουμε ότι στο Blossom Beauty υπάρχουν και πολλοί zero waste κωδικοί, με σεβασμό στις αρχές της βιωσιμότητας. Άλλωστε η φύση είναι εκείνη που προσφέρει τα καλύτερα εργαλεία για να διατηρείται το δέρμα μας πάντα φρέσκο και νεανικό. Και μην ξεχνάτε ότι η φυσική ομορφιά είναι επιλογή.

INFO

17ης Νοεμβρίου 29
Χολαργός, 6951088999
f BlossomBeautybyk
@ blossombeauty_byk

CHICRET ESSENTIALS

Το μυστικό της γυναικείας αυτοπεποίθησης

Κάθε γυναίκα αξίζει να νιώθει όμορφη. Όχι μόνο όταν τη βλέπουν, αλλά – κυρίως – όταν κοιτάζει τον εαυτό της στον καθρέφτη. Η Chicret δημιουργήθηκε για να αγκαλιάσει τη γυναικεία φύση σε όλες της τις εκφάνσεις: από το σπίτι, το γυμναστήριο, την παραλία, μέχρι τις πιο προσωπικές της στιγμές. Από τη δύναμη μέχρι την τρυφερότητα, από την αυτοπεποίθηση μέχρι τη σαγήνη. Στη Chicret θα βρεις όλα όσα χρειάζεσαι. Εσώρουχα που αγκαλιάζουν το σώμα σου με πολυτέλεια: σετ, bralette, κορμάκια, panties, και η κομψή Bridal Collection, που θα σε συντροφεύσει στη μεγάλη ημέρα... και νύχτα. Μαύρα, λευκά, παστέλ ή τολμηρά χρώματα

– κάθε ύφασμα, κάθε ραφή, είναι μια υπόσχεση φροντίδας. Στα εσώρουχα πρωταγωνιστεί κυρίως η δαντέλα και οι διαφάνειες. Θα δεις όμως και λαμπερά σατέν και λεπτομέρειες με φτερά για μια πιο extra εμφάνιση. Στις πιο cozy στιγμές, χαλάρωσε με τη συλλογή Nightwear: baby dolls, νυχτικά, πιτζάμες, κιμονό, ρόμπες που τα νιώθεις σαν χάδι στο δέρμα. Για να αναδείξεις την πιο σέξι πλευρά σου, ρίξε μια ματιά στην Private Collection.

Ενδυναμώνει τη σχέση με το σώμα σου, προσφέροντας προϊόντα που ενθαρρύνουν την αυτοφροντίδα, την ευχαρίστηση και τη συναισθηματική ευεξία, υπενθυμίζοντας πως η απόλαυση είναι κάτι φυσικό. Γιατί η γυναικεία ευχαρίστηση δεν είναι ταμπού. Κι επειδή κάθε σώμα είναι μοναδικό, η Plus Size Collection προσφέρει θηλυκές, άνετες και κομψές επιλογές που αναδεικνύουν τη σιλουέτα σου και την αυτοπεποίθησή σου χωρίς συμβιβασμούς. Θα βρεις ξεχωριστές συλλογές για κάθε στιγμή της καθημερινότητάς σου, από το γυμναστήριο, με ρούχα που συνδυάζουν λειτουργικότητα και στιλ, μέχρι την παραλία, με σχέδια που σε κάνουν να ξεχωρίζεις. Chicret, για τη γυναίκα που ζει με πάθος, που αισθάνεται, που διεκδικεί.

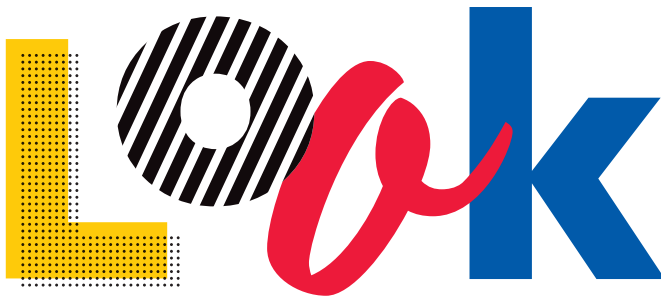

INFO

2102205067
www.chicret.gr
f Chicret Essentials
@ chicretessentials

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ALL ABOUT WOMEN

Επιμέλεια:
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ
ΣΙΓΑΛΟΥ

ESSENCE
Παλέτα σκιών
Superman €10,99

ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
Τσάντα ώμου Etro €1.550

KYKLOS
Λάδι κατά της κυτταρίτιδας
Orange Peel Skin Improvement €43,70

**MELINA
FACHIDIS**
Oval colored Easter egg
κολιέ €40

DESIGUAL
Κροπ τοπi κροσέ €80

KALLIOPE JEWELRY
Χειροποίητα σκουλαρίκια Oceanpear
από τη νέα συλλογή Pebbles €71

**ΜΟΥΣΕΙΟ
ΜΠΕΝΑΚΗ**
Λαμπάδα της Νίκης Ορφανού
διακοσμημένη με την τεχνική
του κολάζ €30

FAVELA
Γυναικείο τζιν παντελόνι Diesel €161,09

FAVELA
Γυναικείες πλατφόρμες
Clogs Jeffrey Campbell
Cloggin €175

A.KJAERBEDE
Γυαλιά ηλίου BATE Burnt Amber

**Δευτέρα
του Πάσχα.
Παγκόσμια Ημέρα
«Δεν έπρεπε
να φάω τόσο».**

ZOUMBOULAKIS GALLERIES
Διακοσμητικό Happy Bird by Earnio Era €420

ESTHISIS.GR
Σουτιέν αυτοκόλλητο Push Up D2226 €6,99

KURT GEIGER
Φλοράλ φουλάρι €85

ASPESI
Φόρεμα €390

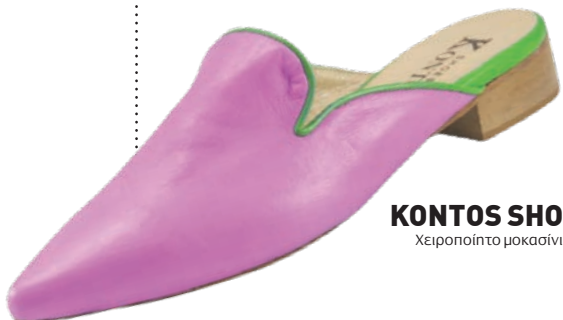
SWATCH
Ρολόι Petal Charm €155

**DRUNK
ELEPHANT**
Κρέμα καθαρισμού
προσώπου Nello
Marula €38,95

SILKY SKIN
Κρέμα προσώπου με έλαιο ροδιού
σε συσκευασία 50 ml 24H Celestial

KONTOS SHOES
Χειροποίητο μοκασίνι €186

Η σύγχρονη μόδα αγκαλιάζει κάθε σωματότυπο, ανεξαρτήτως μεγέθους και φύλου. Με τον καιρό να ανοίγει και τις ανοιξιάτικες κολεξιόν ήδη στις βιτρίνες, στις σελίδες που ακολουθούν θα βρείτε προτάσεις για κάθε περίπτωση, που σίγουρα θα ανανεώσουν το στιλ σας.

Επιμέλεια: ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΚΑΤΩΜΕΡΗ, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΙΣΙΡΛΗ

FREEDOM WOMAN'S FASHION

Χαρίζει αυτοπεποίθηση σε κάθε γυναίκα

Το Freedom Woman's Fashion μετρά 30 χρόνια επιτυχημένης πορείας στη γυναικεία ένδυση, με εξειδίκευση στα plus size μεγέθη. Από την πρώτη μέρα λειτουργίας του, στόχος είναι να προσφέρει ρούχα που αγκαλιάζουν το σώμα, αναδεικνύουν τις καμπύλες και χαρίζουν αυτοπεποίθηση σε κάθε γυναίκα. Τα κομμάτια τους ξεχωρίζουν για τα μαλακά υφάσματα, τη μοντέρνα αισθητι-

κή και την υψηλή ποιότητα. Ιδιαίτερη θέση στη συλλογή τους έχουν τα εντυπωσιακά βραδινά φορέματα, ιδανικά για εμφανίσεις που δεν περνούν απαρατήρητες. Μάλιστα, μόλις άνοιξε και το νέο κατάστημα 350 τ.μ., στην οδό Καρυάτιδος 175 στο Περιστέρι – ένας σύγχρονος χώρος που ενώνει την άνεση με το στιλ, αφιερωμένος σε όλες τις γυναίκες που αγαπούν τη μόδα.

Η σύνδεσή τους με την κοινότητα είναι καθημερινή και αυθεντική. Μέσα από τα social media λαμβάνουν την αγάπη και την εμπιστοσύνη του κόσμου. Κάθε μεσημέρι στις 12:00 η κυρία Ρία κάνει live παρουσιάσεις με νέες αφίξεις, δίνοντας στις πελάτισσες τη δυνατότητα να δουν την εφαρμογή των ρούχων σε πραγματικό χρόνο. Παράλληλα, συνεργάζονται με ελληνικές εταιρείες και κάνουν αποστολές σε όλη την Ελλάδα. Στο Freedom δεν ακολουθούν απλώς τη μόδα αλλά τη δημιουργούν, με σεβασμό στο σώμα και τη μοναδικότητα κάθε γυναίκας.

INFO

Καρυάτιδος 175
Περιστέρι, 2107002570
www.freedomfashion.gr
f freedomwomans fashion
f freedomfashion.gr
d freedomfashion.gr

VERTICE

Ποιότητα και άνεση
στο plus size

Από τις πρώτες βιοτεχνίες εμπορίας και κατασκευής γυναικείων ενδυμάτων σε μεγάλα μεγέθη που άνοιξαν στη χώρα μας, το Vertice, με ιστορία πάνω από 40 ετών στον χώρο, προμηθεύει καταστήματα σε όλη την Ελλάδα. Με γνώμονα την ποιότητα, ακολουθεί πάντα τις τάσεις της εποχής, τόσο στα χρώματα και στα υφάσματα όσο

και στα σχέδια, αντλώντας ιδέες από τα πιο hot καταστήματα της αγοράς. Το Vertice έχει μεγάλη εξειδίκευση στο plus size –με μεγάλη ποικιλία σε παντελόνια, φορέματα αλλά και μπλούζες– και φροντίζει να παράγει ενδύματα άνετα και πρακτικά, που ταυτόχρονα κολακεύουν το γυναικείο σώμα.

Τα ρούχα τους θα τα βρείτε σε πολλά καταστήματα plus size σε όλη την Ελλάδα, ενώ μπορείτε παράλληλα να επισκεφθείτε και την εύχρηστη και καλαίσθητη ιστοσελίδα τους ώστε να δείτε την υπέροχη collection άνοιξη-καλοκαίρι 2025. Είναι γεμάτη με κομμάτια που αναδεικνύουν τη θηλυκότητα και ενισχύουν την αυτοπεποίθηση, από chic σακάκια και κομψά παντελόνια, μέχρι αέρινες μπλούζες και statement φορέματα, με την κάθε επιλογή να έχει σχεδιαστεί για να κολακεύει το σώμα και να αναδεικνύει το προσωπικό σας στιλ.

Με πάθος για τη μόδα, τη δημιουργικότητα και τη γυναίκα!

INFO

Μιλτιάδου 7, Αθήνα
2103246176
www.vertice.gr
f VerticeFashion
@verticefashion

LEOXXXL

65 χρόνια δίπλα στον άντρα
με στιλ και άνεση

Από το 1960, η ελληνική επιχείρηση LEOXXXL αποτελεί σημείο αναφοράς στον χώρο της ανδρικής ένδυσης, με εξειδίκευση στα μεγάλα μεγέθη. Με έδρα το Αιγάλεω, όπου και λειτουργεί η βιοτεχνία της, η LEOXXXL μετρά 65 χρόνια επιτυχημένης πορείας, παραμέ-

νοντας πιστή στις αρχές της: ποιότητα, άνεση και προσιτές τιμές.

Η εταιρεία διαθέτει τρία καταστήματα –σε Αιγάλεω, Κερατσίνι και Ηράκλειο Κρήτης– και προσφέρει μια πλήρη γκάμα ανδρικών ρούχων: από εσώρουχα και κάλτσες, μέχρι πουκάμισα, μπλούζες, παντελόνια, κουστούμια, παλτό και δερμάτινα. Καλύπτει όλες τις ανάγκες του σύγχρονου άντρα, από το καθημερινό και αθλητικό στιλ έως τις πιο επίσημες εμφανίσεις.

Η παραγωγή γίνεται αποκλειστικά για τα δικά της καταστήματα, διασφαλίζοντας τον απόλυτο έλεγχο στην ποιότητα. Σημαντικό πλεονέκτημα αποτελεί και το ειδικό τμήμα επιδιορθώσεων, που προσφέρει άμεσες λύσεις και εξατομικευμένη εξυπηρέτηση.

Με σεβασμό στον πελάτη και πάθος για το ανδρικό ρούχο, η LEOXXXL συνεχίζει να ντύνει με φροντίδα τους άνδρες που αναζητούν άνεση, χωρίς συμβιβασμούς στο στιλ. Οι αποστολές πραγματοποιούνται σε όλη την Ελλάδα, φέρνοντας την ποιότητα ενός αυθεντικά ελληνικού brand σε κάθε γωνιά της χώρας.

INFO

ΑΙΓΑΛΕΩ:
Μάρκου Μπότσαρη 71
2105908422
ΚΕΡΑΤΣΙΝΙ:
Λεωφ. Σαλαμίνος 39
2104329089
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ:
Λεωφ. Νικολάου
Πλαστήρα 98
2810227138
www.xxxl.gr
f LeoXXXL
@leo_x_x_x_l

HAPPY SIZES

Ο παράδεισος της μόδας
για γυναίκες με καμπύλες

Σημείο αναφοράς στη μόδα για plus size γυναίκες κάθε ηλικίας, προσφέροντας μια πλούσια συλλογή από ρούχα που συνδυάζουν στιλ, άνεση και ποιότητα. Από μοντέρνα και νεανικά κομμάτια μέχρι πιο κλασικές και διαχρονικές επιλογές, το κατάστημα καλύπτει κάθε περίπτωση και σωματότυπο, με έμφαση στις ανάγκες των μεγαλύτερων μεγεθών. Με εξειδίκευση και πολυετή εμπειρία στον χώρο της γυναικείας ένδυσης, το Happy Sizes φροντίζει ώστε κάθε γυ-

ναίκα να βρίσκει ρούχα που αναδεικνύουν την προσωπικότητά της. Ξεχωρίζει επίσης και για τις επιλογές σε παπούτσια, προσφέροντας και μπότες για φαρδιά γάμπα – μια ανάγκη που συχνά μένει αναπάντητη στην αγορά.

Το φυσικό κατάστημα βρίσκεται στην καρδιά της Αθήνας, στην οδό Μητροπόλεως 56, ενώ οι αγορές μπορούν να γίνουν εύκολα και online, με αποστολές σε όλη την Ελλάδα και την Κύπρο. Με την εγγραφή στο newsletter, οι πελάτισσες απολαμβάνουν επιπλέον εκπτώσεις και προνόμια.

Κάθε Τετάρτη παρουσιάζονται οι νέες αφίξεις, μέσω live μεταδόσεων στο Instagram και TikTok, δίνοντάς σας τη δυνατότητα να δείτε τα ρούχα φορεμένα και να ενημερωθείτε πρώτες για τις τάσεις.

Στόχος του Happy Sizes είναι να αναδεικνύει τη μόδα σε μεγάλα μεγέθη, προσφέροντας ολοκληρωμένες και κομψές προτάσεις για κάθε γυναίκα που αγαπά το στιλ και την αυτοπεποίθηση.

INFO

Μητροπόλεως 56
Αθήνα, 2103218700
www.happysizes.gr
f happysizes
@ happysizes
d happysizes

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

PLUS SIZE

PARIZIANISTA

Η υπογραφή της σύγχρονης
γυναικείας μόδας

Δραστηριοποιείται στον χώρο της γυναικείας μόδας από το 2011 και από τότε δεν έχει σταματήσει να εξελίσσεται, διατηρώντας πάντοτε τον ίδιο στόχο: να προσφέρει σε κάθε γυναίκα ρούχα που τονίζουν τη μοναδικότητά της. Με εντυπωσιακή απήχηση στα social media –πάνω από 155.000 ακόλουθοι στο Instagram και 471.000 στο Facebook–, το brand έχει καταφέρει να χτίσει μια ισχυρή κοινότητα που εμπι-

στεύεται τη φιλοσοφία του.

Το 50% των συλλογών του Parizianista σχεδιάζεται και ράβεται εσωτερικά, εξασφαλίζοντας ποιοτικά υφάσματα και εφαρμογές που αγκαλιάζουν τέλεια κάθε σωματότυπο. Η νέα σειρά plus size είναι αφιερωμένη στις γυναίκες που αναζητούν κομψότητα και άνεση, χωρίς εκπτώσεις στο στιλ. Κάθε εβδομάδα, η συλλογή ανανεώνεται με νέα κομμάτια που συνδυάζουν τη μεσογειακή φρεσκάδα και τις ευρωπαϊκές τάσεις με διαχρονικές γραμμές και σύγχρονες πινελιές.

Το Parizianista απευθύνεται στη γυναίκα που θέλει να διαμορφώνει το προσωπικό της στιλ με απλότητα αλλά και φινέτσα. Με δυνατότητα online αγορών, αποστολές σε Ελλάδα και εξωτερικό και φυσικό κατάστημα στο 17ο χλμ. Θεσσαλονίκης-Περαίας, η μόδα γίνεται πιο προσιτή από ποτέ.

Με απόλυτο σεβασμό στις ανάγκες και την προσωπικότητα κάθε γυναίκας, το Parizianista συνεχίζει να πρωταγωνιστεί στη γυναικεία ένδυση, επενδύοντας στην άριστη σχέση ποιότητας και τιμής και στη δημιουργία ρούχων που αναδεικνύουν τη θηλυκότητα και ενισχύουν την αυτοπεποίθηση.

INFO

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
17ο χλμ. Θεσσαλονίκης-
Περαίας, 2392112981 &
2392440950
www.parizianista.gr
f parizianista
@ parizianista

102.5

TO SOUNDTRACK
ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΑΚΟΥ ΕΔΩ

17
23
ΑΠΡ.
2025

City Guide

ΤΕΧΝΗ
ΜΟΥΣΙΚΗ
ΘΕΑΤΡΟ
ΓΕΥΣΗ
ΒΙΒΛΙΟ
ΣΙΝΕΜΑ

«Λαϊκή αγορά»

Η εμμονή του βλέμματος του Παναγιώτη Τέτση

160 έργα του μεγάλου καλλιτέχνη σε μια αναδρομική έκθεση,
με αφορμή τα 100 χρόνια από τη γέννησή του

Μια μεγάλη έκθεση φόρος τιμής σε έναν σπουδαίο δημιουργό, τον Παναγιώτη Τέτση, που υπήρξε όχι μόνο καλλιτέχνης, αλλά και δάσκαλος, ακαδημαϊκός, ενώ διετέλεσε και πρόεδρος του Δ.Σ. της Εθνικής Πινακοθήκης. Η επιμέλεια της **Έφης Αγαθονίκου** συγκεντρώνει έργα που αποτυπώνουν τη δύναμη του βλέμματός του. Ο Τέτσης ζωγράφιζε με ευαισθησία ό,τι τον περιέβαλλε: τις γειτονιές, τα αγαπημένα του νησιά, τη φύση, ακόμα και τα πιο ταπεινά αντικείμενα, δίνοντάς τους ζωή και χαρακτήρα. Επανερχόταν συχνά στα ίδια θέματα, εξερευνώντας τα μέσα από διαφορετικά υλικά – ακουαρέλα, παστέλ, χαρτακι. Το φως, οι σκιάσεις και οι χρωματικές διαβαθμίσεις είναι βασικά στοιχεία της τέχνης του. Στα 160 έργα της έκθεσης διαφαίνεται η σταθερή του αναζήτηση: η ζωγραφική όχι μόνο ως αναπαράσταση, αλλά και ως τρόπος να συλλάβεις και να περιγράψεις τον κόσμο αλλιώς. Άλλωστε για εκείνον το θέμα ήταν απλώς ένα πρόσχημα ώστε να καταπιαστεί με την ίδια την πράξη της καλλιτεχνικής δημιουργίας. **–Νίκη-Μαρία Κοσκινά**

INFO Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλέξανδρου Σούτσου, έως 31 Οκτωβρίου

Θέατρο, μουσική, εκθέσεις, προβολές. Πολιτιστικές προτάσεις που μας ιντριγκάρουν αυτό το επταήμερο

Αλέκος Φασιανός και
Λάκης Παπαστάθης

❶ Λάκης Παπαστάθης: «Αναζητώντας τη χαμένη εικόνα»

Η έκθεση για τον μεγάλο σκηνοθέτη, σε επιμέλεια του **Γιώργου Σκεύα**, με αφορμή τα 2 χρόνια από τον θάνατό του, έχει στόχο να φωτίσει την προσωπικότητά του αλλά και να αναδείξει την εποχή του Νέου Ελληνικού Κινηματογράφου και τις προσπάθειες για μια διαφορετική τηλεόραση, με τη σειρά «Παρασκίνιο». Οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθήσουν επιλεγμένα ντοκιμαντέρ της σειράς, ψηφιοποιημένα από το αρχείο της ΕΡΤ, μέσω ατομικών οθονών με ακουστικά. Στο πλαίσιο του αφιερώματος και της έκθεσης, ο σκηνοθέτης **Ηλίας Γιαννακάκης** ανέλαβε την πραγματοποίηση έξι πρωτότυπων οπτικοακουστικών έργων. *Μουσείο Μπενάκη, έως 20 Ιουλίου*

❸ Οι «Μυκηναίοι Αλχημιστές» βγαίνουν από τις αποθήκες του Μουσείου

Τι γίνεται όταν οι συλλογές του μουσείου βγαίνουν από τις αποθήκες και αποκαλύπτονται στον κόσμο; Η δράση «*Αθέατο Μουσείο*» φέρνει στο φως σπάνια αντικείμενα. Στην τρέχουσα έκθεση παρουσιάζονται πήλινα αγγεία του 14ου αιώνα π.Χ. που φέρουν ίχνη επικασσιτέρωσης, μιας τεχνικής που κάλυπτε τα αγγεία με φύλλα κασσίτερου ώστε να μιμούνται πολύτιμα μέταλλα όπως το ασήμι και ο χρυσός. Μια δύσκολη και λεπτή διαδικασία που θα μπορούσε να ονομαστεί «μυκηναϊκή αλχημεία». Τα αγγεία προσφέρονταν ως δώρα στους νεκρούς, υπογραμμίζοντας την αθανασία και την αντοχή των μετάλλων. *Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αίθουσα Βωμού, έως 26 Μαΐου*

❷ Το «Ξέφωτο» του Γιάννη Χειμωνάκη

Η έκθεση παρουσιάζει μια συλλογή από ζωγραφικά και γλυπτικά έργα που εστιάζουν στην επανασύνθεση και επαναχρησιμοποίηση υλικών όπως το ξύλο και το χαρτί. Τα γλυπτά του καλλιτέχνη αποτελούν απλές αλλά δυναμικές χειρονομίες, ενώ οι ζωγραφικές του συνθέσεις, που δημιουργούνται με ακουαρέλα και μελάνι, καταγράφουν τον χρόνο με κάθε πινελιά που προστίθεται, δημιουργώντας σχεδόν μονοχρωματικά, υπνωτιστικά αποτελέσματα. Η πρακτική του είναι εργαστηριακή και προσεκτικά σχεδιασμένη με στόχο να μεταφέρει τη μαρτυρία μιας αργής, στοχαστικής διαδικασίας, όπου η φροντίδα και η απόλαυση είναι αλληλένδετες. *Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ιλεάνα Τούντα, έως 31 Μαΐου*

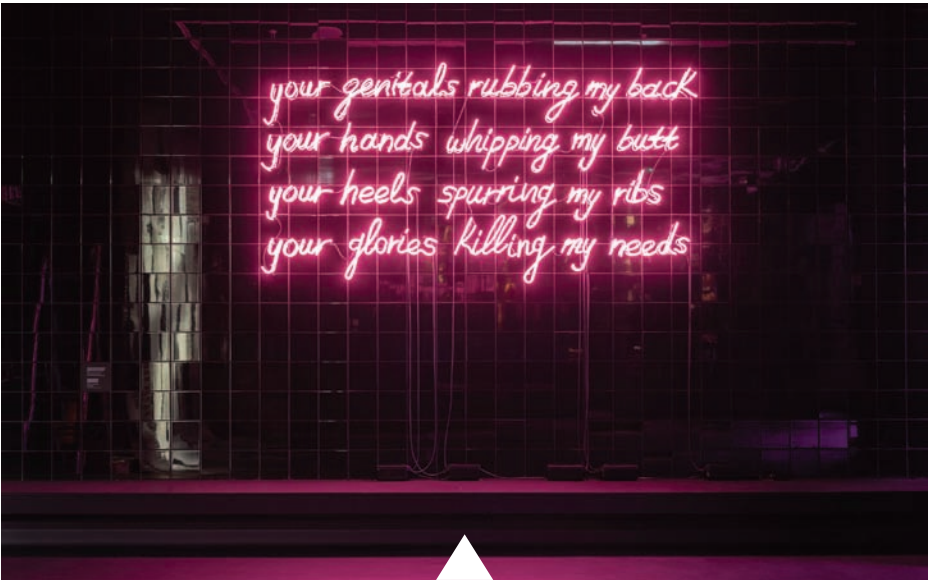
Για να καταχωριστείτε στους οδηγούς της Α.Υ., στείλτε δελτία Τύπου 2 εβδομάδες πριν από την προγραμματισμένη ημερομηνία. Ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Χαρ. Τρικούπη 22, 10679 Αθήνα ή στο fax 210 3617310 ή στο avguide@athensvoice.gr

4 Η «σύγχυση» του Γιώργου Ξένου

Η ατομική έκθεση του καλλιτέχνη, σε επιμέλεια του τεχνοκριτικού και καθηγητή Εφαρμοσμένης Αισθητικής δρος. **Γιώργη-Βύρωνα Δάβου**, εξετάζει την αβεβαιότητα και την ψυχική κατάσταση της σύγχρονης εποχής μέσω τριών ενότητων. Οι εγκαταστάσεις «Σύγχυση», «Δίοδος» και «Παύση» προσφέρουν μια διαλεκτική προσέγγιση στην κοινωνική και τεχνολογική μετάβαση, τη δυσαρμονία και τις αντιφάσεις του κόσμου μας. Η κεντρική εγκατάσταση αναδεικνύει την κατάρρευση των απόψεων και την ανάγκη για επανεκκίνηση, προσφέροντας έναν διάλογο με την ιστορία και την υπερβατικότητα.

Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων, 23 Απριλίου έως 1 Ιουνίου

5 «Εμείς που προδώσαμε τα άλογα» της Τζάνις Ράφα

Η πρώτη μεγάλη ατομική έκθεση της καλλιτέχνιδος σε ελληνικό μουσείο, σε επιμέλεια **Δάφνης Βιτάλη**. Στον δεύτερο όροφο του μουσείου, η Ράφα μάς προσφέρει μια σκοτεινή και ιδιαίτερη εμπειρία εμβύθισης στον κόσμο των αλόγων μέσα από installations που παραπέμπουν στον κόσμο τους, ενώ εκείνα απουσιάζουν εσκεμμένα. Μιλάμε γι' αυτά χωρίς αυτά, θίγοντας τις σχέσεις εξουσίας, περιποίησης και φροντίδας, με έναν τρόπο που στόχο έχει να μας προβληματίσει αλλά και να προκαλέσει το βλέμμα μας. Η έκθεση συμπληρώνεται από ένα δικάναλο βίντεο με πλάνα από τον ιππόδρομο. **ΕΜΣΤ, έως 5 Οκτωβρίου**

6 Μια έκθεση για τις γυναικοκτονίες

Η έκθεση «**Λόλα Μίλα!**» της Ελληνοαμερικανίδας **Γεωργίας Λαλέ**, που εγκαινιάστηκε στο πλαίσιο του WOW Athens, τιμά τη μνήμη των θυμάτων γυναικοκτονίας, αμφισβητώντας την κουλτούρα της ενοχοποίησης του θύματος. Εστιάζει στην πάλη για ίσα δικαιώματα και ασφάλεια για τις γυναίκες και τις θηλυκοίτες παγκοσμίως, αναδεικνύοντας τη σημασία της αλληλεγγύης και της ενδυνάμωσης. Τα έργα δημιουργήθηκαν πάνω σε σεντόνια, δωρεά γυναικών και θηλυκοτήτων που ζουν στην Ελλάδα, και συνδέονται με το Αλφαβητάριο του 1955, ανασυνθέτοντας γλώσσα και σύμβολα για να αφηγηθούν μια ιστορία αντίστασης και ελπίδας.

ΚΤΣΙΝ, ΕΒΕ, έως 25 Απριλίου

ΜΗΝ ΤΟ ΧΑΣΕΙΣ

7 Ένα ξεχωριστό πρότζεκτ για τη φιλία

Η έκθεση «**yours truly**» (working title), σε επιμέλεια της **Anna Ebner-Quadri**, παρουσιάζει έργα δύο καλλιτεχνών-φίλων που δημιουργούν εκδόσεις με τον άλλον κατά νου. Ένα πρωτότυπο πρότζεκτ που εξερευνά τη φιλία, τη δημιουργική ανταλλαγή και την αλληλεγγύη μέσω αφηρημένων και ποιητικών έργων τέχνης. Τα έργα αυτά καταγράφουν την προσωπική επικοινωνία και την αλληλεπίδραση, λειτουργώντας ως τεκμήρια μιας κοινότητας που γεννιέται από τις καθημερινές, ουσιαστικές ανταλλαγές.

Callirrhoe
έως 24 Μαΐου 2025

8 Οι απόντες του Βασίλη Κατσικονούρη

Μια συλλογή από προφορικές αφηγήσεις ανθρώπων της διπλανής πόρτας, που καλούνται να θυμηθούν ανθρώπους που χάθηκαν στον χρόνο, λόγω θανάτου, ξενιτιάς ή άλλων συνθηκών. Σαν ραψωδοί ενός έπους της καθημερινότητας, καλούνται απροβάριστα να μιλήσουν για τους δικούς τους απόντες με τα λόγια που τους έρχονται στο μυαλό. Ένα πρότζεκτ σε κείμενο και σκηνοθεσία του **Βασίλη Κατσικονούρη**, που αποτελεί ωδή στην προφορικότητα.

17 Απριλίου
Θέατρο Σταθμός

9 Η πρώτη θεατρική πρεμιέρα μετά το Πάσχα

Ο μεγάλος αυτοκράτορας και οι μικρές μονάδες που τον υπηρετούν. Πώς επηρεάζει τις ζωές των αδύναμων μια προσωπικότητα σε θέση ισχύος; Και πώς μπορούν να αλλάξουν τα πράγματα σε μια στιγμή έπειτα από μια συντριπτική ήττα που ανατρέπει τα δεδομένα; Και τελικά ποιος γράφει την ιστορία; Οι μεγάλοι ηγέτες ή οι φαινομενικά ασήμαντοι και αδύναμοι; Αυτά τα ερωτήματα θέτει η παράσταση «**Εμένα οι μικρές ιστορίες με νοιάζουν, Ναπολέον!**» που συνυπογράφουν η **Ελένη Στεργίου** κι ο **Κωνσταντίνος Μάρκελλος**, σε σκηνοθεσία του τελευταίου. **Εν Αθήναις, από 23 Απριλίου**

10 Μία ακόμη παράταση για το «Μια άλλη Θήβα»

Έπειτα από τα απανωτά sold out, το κείμενο του Σέρχιο Μπλάνκο που ανεβαίνει φέτος για τρίτη χρονιά στο Θέατρο του Νέου Κόσμου, σε σκηνοθεσία του **Βαγγέλη Θεοδωρόπουλου**, παίρνει παράταση για λίγες ακόμη παραστάσεις. **Θάνος Λέκκας** και **Βασίλης Καπουράνης** σε ένα έργο συγκινητικό και ανθρώπινο. Ένας συγγραφέας ενδιαφέρεται να γράψει ένα βιβλίο για έναν νέο που εκτίει ποινή ισόβιας κάθειρξης για πατροκτονία. Καθώς οι συναντήσεις τους πληθαίνουν, δημιουργείται μεταξύ τους ένας ιδιαίτερος δεσμός. **Θέατρο Κνωσός, έως 11 Μαΐου**

11 Μια πολύχρωμη μουσική γιορτή

Μουσικές παραδόσεις απ' όλο τον κόσμο σε μια γιορτή που θα κρατήσει μία εβδομάδα. Θα ακουστούν τραγούδια από τη Μεσόγειο, την Ανατολή, την Αφρική και την Κούβα με σύγχρονα μουσικά στοιχεία. Καλλιτέχνες όπως η **Σαβίνα Γιαννάτου**, ο **Ζαχαρίας Καρούνης**, η **Ηρώ Σαΐα**, η **Βασιλική Καρακώστα**, και σύνολα όπως τα **Ex Silentio**, **Primavera en Salonico**, **El Sistema Greece** και η **Χορωδία Δήμου Αθηναίων** παρουσιάζουν μια πλούσια ποικιλία ήχων και πολιτισμικών επιρροών, δημιουργώντας μια μουσική εμπειρία που ενώνει παραδόσεις και σύγχρονη δημιουργία. **Ολύμπια-Δημοτικό Θέατρο Μαρία Κάλλας, 23-30 Απριλίου**

Ντοκιμαντέρ

Ένα ντοκιμαντέρ για τις πνευματικές αναζητήσεις και τα όνειρα του σπουδαίου αρχαιολόγου, που έφυγε πριν από ενάμιση χρόνο –απρόσμενα– από τη ζωή. Μιλήσαμε με τον σκηνοθέτη **Βαγγέλη Ευθυμίου**, λίγο πριν την πρεμιέρα του στο Μέγαρο Μουσικής.

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΓΚΡΟΥΣ

Η ζωή του Πέτρου Θέμελη με φόντο την Αρχαία Μεσσήνη

ήταν σαν δώρο, εκείνο το Πάσχα, η επίσκεψή μου στην Αρχαία Μεσσήνη. Εκείνες τις τρεις ώρες που ήμασταν με τον κύριο Θέμελη στον κήπο του, κάτω από το Μουσείο όπου έμενε, με την Αρχαία Μεσσήνη να απλώνεται στα πόδια μας, θυμάμαι πόσο τρυφερός ήταν ο τρόπος του – σαν να είχε κάτι από τη γλύκα της άνοιξης που μεγαλουργούσε γύρω μας, με τα κελαηδίσματα, τα χρώματα και τα αρώματα... Αλλά και πόσο ωραίος αφηγητής ήταν όταν σου μιλούσε για τα αρχαία μνημεία και τα στρώματα των αιώνων, πώς περνούσε από την αρχαιολογία στην ιστορία, στην αναζήτηση του ίχνους των ανθρώπων του παρελθόντος μέσα από τα κτίρια και τα αγάλματα, σαν να τους ζωντάνευε εκεί μπροστά σου. Θυμάμαι, ακόμα, πόσο γενναιόδωρα και ακούραστα σου μετέφερε όλη αυτή τη γνώση, με πόση αγάπη και με μια νεανική ενέργεια στα 86 του χρόνια.

Λίγους μήνες μετά, το φθινόπωρο του '23, στον ίδιο εκείνο κήπο θα συνέβαινε ένας αποχαιρετισμός σχεδόν μεταφυσικός, που μας εκμυστηρεύεται ο Βαγγέλης Ευθυμίου, συμπαραγωγός και σκηνοθέτης του ντοκιμαντέρ «Ο διάλογος του Θέμελη»: «Δευτέρα βράδυ, ήμασταν στην Αρχαία Μεσσήνη για το τελευταίο γύρισμα. Όσο οι συνεργάτες μου άρχισαν να μαζεύουν τον εξοπλισμό, εμείς καθόμασταν στο τοιχάκι μπροστά στο σπιτάκι του, έχοντας προγραμματίσει να δουλέψουμε και τις επόμενες δύο ημέρες. Κάποια στιγμή ο Πέτρος με πιάνει από τον ώμο και μου λέει: “Άντε, τώρα θα κάνεις την ταινία όπως θέλεις εσύ”. Την επομένη δεν αισθανόταν καλά. Πήγε στο νοσοκομείο, στην Καλαμάτα, κι έπειτα από τρεις μέρες πέθανε – κι εγώ τον περίμενα στην Αρχαία Μεσσήνη για να δουλέψουμε λίγες εκκρεμότητες που είχαν μείνει». Η μοίρα τα έφερε έτσι ώστε η ταινία αυτή, που τα γυρίσματά της κράτησαν 41 μέρες σε διάστημα 5 χρόνων, να τον παρακολουθεί μέχρι και λίγο πριν φύγει για πάντα από τον τόπο όπου έζησε και δούλεψε για 37 συναπτά έτη, εκεί που τον βρήκε ο θάνατος – ένας κόμπος ανεβαίνει στον λαιμό μας από τη συγκίνηση.

Οι δυο τους συνδέονταν με δεσμούς φιλίας. «Με τον Πέτρο πρωτογνωριστήκαμε στο Διάζωμα, πριν από 15 χρόνια. Του άρεσε η δουλειά μου και όλο μου έλεγε “Έλα να κάνεις κάτι για την Αρχαία Μεσσήνη”. Όταν, πριν από έξι χρόνια, τον κάλεσαν στην Αυστραλία για να παρουσιάσει το έργο του, μου τηλεφώνησε – “Τώρα δεν θα γλιτώσεις, πρέπει να κάνουμε ένα βιντεάκι να πάρω μαζί μου, δεν έχω τίποτα να τους δείξω” – τότε μπήκαν και τα θεμέλια για να ξεκινήσουμε την ταινία». Καθοριστικό ρόλο έπαιξε ο Χρήστος Κωνσταντακόπουλος και η Faliró House Productions SA, που μπήκαν συμπαραγωγοί – «Χωρίς αυτούς δεν θα μπορούσαμε να την υλοποιήσουμε, γιατί δεν είχαμε βρει χρήματα από αλλού».

Παρατηρώ τον κ. Θέμελη στη φωτογραφία, στο κόκκινο αυτοκινητάκι του με το οποίο πηγαίνονταν στον αρχαιολογικό χώρο, με την κάμερα στηριγμένη στον προφυλακτήρα

Αρχαικό υλικό δεκαετιών προβάλλεται στα μνημεία, νυχτερινές ώρες

Ο Πέτρος Θέμελης με τον Βαγγέλη Ευθυμίου και μέλη του συνεργείου, στο γύρισμα

και τον Βαγγέλη Ευθυμίου συνοδηγό, και σκέφτομαι τις στιγμές ευτυχίας που έζησε στην Αρχαία Μεσσήνη, αλλά και πόσο θα απολάμβανε τα γυρίσματα. Πέρα από τις ημερήσιες βόλτες, κατά τις οποίες μας ξεναγούν στα αρχαία μνημεία, το νήμα της αφήγησης και της Ιστορίας ξετυλίγεται τις νύχτες: «Προβάλλουμε πάνω στα μνημεία της Αρχαίας Μεσσήνης αρχαικό υλικό δεκαετιών από παλιά ντοκιμαντέρ και φωτογραφίες – μέσα εκεί συχνά υπάρχει και ο Πέτρος. Περάσαμε ωραία, συζητούσαμε πολύ για την εξέλιξη της ταινίας – ο Πέτρος είχε πολύ έντονα το δημιουργικό κομμάτι, ζωγράφιζε, έγραφε ποίηση, ήταν δημιουργός κι ο ίδιος. Του άρεσε αυτή η προσέγγιση, και παρόλο που υπήρχαν στιγμές ταλαιπωρίας για τον ίδιο, δεν έφερνε ποτέ αντίρρηση».

Κάπως έτσι, παρόν και παρελθόν συνομιλούν σε ζωντανό χρόνο με τον πρωταγωνιστή τους, ένας συγκινητικός διάλογος. Είναι το θέμα του ντοκιμαντέρ, όμως, η Αρχαία Μεσσήνη; Ο Πέτρος Θέμελης δεν ήταν μόνο πρωτοπόρος της αρχαιολογίας, αλλά κι ένας αληθινός διανοούμενος. Το αρχαιολογικό κομμάτι λειτουργεί ως σκηνικό. «Ξεκινήσαμε να ψάχνουμε την πνευματικότητα του Πέτρου. Μέσα στις διηγήσεις του υπάρχουν αναζητήσεις σε θέματα που σχετίζονται με θεατρικά και ιστορικά κείμενα ή με το κομμάτι της τέχνης – έχουμε δηλαδή μια αφήγηση του τρόπου που σκεφτόταν και δούλευε, ποια ήταν η δική του σχέση με όλα αυτά και πώς αντιπετόπιζε τον αρχαιολογικό χώρο ως έργο τέχνης. Η ταινία θα έλεγα, λοιπόν, πως έχει ως αντικείμενό της το πνευματικό κεφάλαιο του Πέτρου. Αφενός βλέπεις έναν πλουραλισμό σκέψης και πολλαπλά επίπεδα γνώσης, αφετέρου ο ίδιος προσέγγιζε την επιστήμη του ως ένα δώρο που όφειλε να μοιράζεται με το κοινό διαχρονικά και αδιαμεσολάβητα. Αυτό το μοίρασμα ήταν ο στόχος κάθε μελέτης, κάθε ανασκαφής και κάθε συντήρησης της διαδρομής του, και αυτό ακριβώς ζωντανεύει στην ταινία».

Στο ντοκιμαντέρ θα τον παρακολουθήσουμε στη μεγάλη του ωριμότητα, με την Αρχαία Μεσσήνη ολοκληρωμένη. Συζητάμε πόσο ασύλληπτο είναι αυτό που κατάφερε: βρήκε χωράφια και ελαιώνες κι έφερε στο φως μία από τις πιο καλοσυντηρημένες πόλεις της αρχαιότητας, έκτασης 400 στρεμμάτων. «Σε ελάχιστα σημεία υπήρχαν ενδείξεις ότι η πόλη έφτανε ως εκεί. Καθώς βρίσκεται σε κοιλάδα, στην ουσία θάφτηκε με τα νερά και τις προσχώσεις που κατέβαιναν από το βουνό, γι' αυτό άλλωστε κατάφερε και τη βρήκε άθικτη». Πέρα από την πνευματικότητά του, όμως, αν τον γνώριζες, δεν μπορούσες να μην τον έχεις στην καρδιά σου, γιατί είχε κι αυτή τη γλυκύτητα, μαζί με απλότητα και γενναιοδωρία, λέω στον Βαγγέλη Ευθυμίου. «Όταν τον γνώρισες εσύ, του είχε φύγει κατά κάποιον τρόπο η “αγριάδα”». Δηλαδή; «Ο Πέτρος, πέραν του ότι έστρεψε έναν μηχανισμό που δούλευε 11 μήνες τον χρόνο βρίσκοντας χρήματα από χορηγούς –οι αρχαιολογικοί χώροι συνήθως δουλεύουν κάποιους μήνες το καλοκαίρι με εποχιακά συνεργεία συμβάσεις του υπουργείου–, ήταν και ο ίδιος πιο σκληρός για να είναι αποτελεσματικός και να μπορεί να διαχειρίζεται όλους αυτούς ανθρώπους που δούλευαν στην ανασκαφή και την αναστήλωση. Βοήθησε πολύ και το ότι άφησε τον αρχαιολογικό χώρο ανοικτό σε συναδέλφους του από το εξωτερικό».

Τα γυρίσματα ολοκληρώθηκαν λίγες μέρες μετά τον θάνατό του – τι πρόλαβε να δει; «Συνήθως έβλεπε το projection που κάναμε το βράδυ, έμπαινε κι ο ίδιος στα πλάνα κι ήταν περίεργος πώς θα έβγαине. Μερικές φορές τα βλέπαμε επιτόπου πίνοντας καμιά μπύρα, ή του έστελνα φωτογραφίες από στοπ καρέ και ενθουσιαζόταν – γιατί δεν στεκόμασταν στην καταγραφή, υπήρχε μια εικαστικότητα». Μου λέει πως υπήρχαν και κάποια στοιχεία που του τα κρατούσε για έκπληξη, όπως η μουσική, που τη συνέθεσε ο Κώστας Βόμβολος. «Είναι γνωστό ότι η Αρχαία Μεσσήνη καταστράφηκε τον χριστιανικό Μεσαίωνα από κυνηγούς μετάλλων, όταν η πόλη είχε εγκαταλειφθεί και στις γύρω περιοχές έμεναν φτωχοί πληθυσμοί, οι οποίοι έπαιρναν τους μεταλλικούς συνδέσμους για να φτιάξουν γεωργικά εργαλεία, κι έτσι τα κτίρια καταέρρευσαν. Αυτό δεν το εντάξαμε ως πληροφορία, περνάει όμως στη μουσική με κάποιους μεταλλικούς ήχους – του το κρατούσα έκπληξη στην πρεμιέρα, ήταν το παιχνίδι μας αυτό, να κάνουμε και λίγη πλάκα και να φτιάξουμε κάτι που να μην μπαίνει στα όρια του αυτονόητου». Ένα ντοκιμαντέρ-φόρος τιμής: ο Πέτρος Θέμελης θα είναι εκεί μαζί μας, χωρίς να είναι, κι αυτό το κάνει ακόμα πιο πολύτιμο. Ανυπομονούμε.

Info 27 Απριλίου, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στις 20:00

critic's CHOICE

Αμαρτωλοί (SINNERS) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ράιαν Κούγκλερ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μάικλ Μπ. Τζόρνταν, Τζακ Ο'Κόνελ, Χάιλι Στάνφιλντ, Μάιλς Κέιτον

JUST THE FACTS

Αμαρτωλοί **1/2

Το μπλουζ του τρόμου

Όνειρα

ιλουστρασιόν **1/2

Νους υγιής
εν σώματι υγιεί

Το μικρό μου

πάντα *

Παιδικές αγάπες

Πολιτεία του Μισισιπή 1930. Τα δίδυμα αδέρφια Σμόκι και Στακ, ύστερα από 7ετή απουσία στο Σικάγο, όπου επιδόθηκαν σε πάσης φύσεως παρανομίες, επιστρέφουν στη γενέτειρά τους με σκοπό να κάνουν ένα νέο ξεκίνημα στη ζωή τους. Θα αγοράσουν μια παλιά αποθήκη και θα τη μετατρέψουν σε έναν χώρο όπου οι Αφροαμερικανοί θαμώνες θα μπορούν να πίνουν, να χορεύουν, να τζογάρουν ασύστολα, απολαμβάνοντας ταυτόχρονα αυθεντική μπλουζ μουσική. Όμως η κακή τους φήμη προηγείται και κάποιοι ανοιχτοί λογαριασμοί από το παρελθόν βγαίνουν στην επιφάνεια με άγριες διαθέσεις, ενώ η δράση της Κου Κλουξ Κλαν, παρότι επίσημα έχει τερματιστεί, ανεπίσημα συνεχίζει να στοιχειώνει το δέλτα του αμερικανικού Νότου. Και σαν να μη φτάνουν όλα αυτά, τρεις περίεργοι επισκέπτες εμφανίζονται στο μαγαζί τους τη βραδιά των εγκαίνιων...

Ο Ράιαν Κούγκλερ του «Blackpanther» επιχειρεί με τους «Αμαρτωλούς» του να κάνει κάτι ιδιαίτερα παράτολμο. Επιχειρεί σε ένα σκληρό αντιρατσιστικό δράμα με συγκεκριμένο πολιτικό πλαίσιο (συνεχείς αναφορές στη δράση της Κου Κλουξ Κλαν και την εποχή της δουλείας) να ενσωματώσει στοιχεία μεταφυσικού τρόμου. Το αποτέλεσμα δεν τον δικαιώνει απόλυτα, αφού στο δεύτερο μέρος προκαλείται αρρυθμία –αν όχι ανισορροπία– στην παρακολούθηση του φιλμ. Όμως η αφηγηματική δεινότητα του Κούγκλερ, ειδικά στο πρώτο μισό (η σχέση των διδύμων με τον δεξιότεχνη της κιθάρας νεαρό ξάδελφό τους, η υποδοχή των παλιών φίλων τους και ειδικά ο τρόπος που τους αντιμετωπίζουν οι γυναίκες της ζωής τους), είναι ακαταμάχητη. Όσο η ταινία αναπτύσσεται με ξεκάθαρο ρεαλιστικό προσανατολισμό, αλλά και με μια έντονη αίσθηση απειλής του Κακού που μοιάζει να παραφυλά και να ακολουθεί βήμα βήμα τους διδυμους, το αποτέλεσμα είναι εξαιρετικό. Το Κακό ναι μεν έχει μια ασαφή ταυτότητα που σκιαγραφείται θολά (ελάχιστες πινελιές το συσχετίζουν με τον ρατσισμό), αλλά διαθέτει και μια υπόγεια μεταφυσική γοητεία που ιντριγκάρει τον θεατή. Έρχεται όμως λίγο πριν από το τέλος η στιγμή που το Κακό βρίσκει την οριστική μορφή του και η ταινία παρεκτρέπεται. Οι ισχυρές πολιτικές-κοινωνικές ιδέες δεν αναιρούνται, φυσικά, αλλά αδυνατούν να δέσουν πειστικά με το στοιχείο του τρόμου. Ακόμη κι έτσι πάντως, το φιλμ δεν ακυρώνεται, καθώς διατηρεί ατόφιο το σασπένς του. Σασπένς που θα συγκινήσει περισσότερο τους λάτρεις του μεταφυσικού, σε αντίθεση με τους θιασώτες του ιστορικού δράματος, που θα προτιμούσαν ο Κούγκλερ να συνέχιζε την πορεία του με πυξίδα τον αρχικό δραματουργικό προσανατολισμό του πρώτου ημιώρου. Ο Μάικλ Μπ. Τζόρνταν στη νέα συνεργασία του με τον Κούγκλερ («Black Panther», «Κριντ: Η γέννηση ενός θρύλου») στον απαιτητικό ρόλο των δύο αδελφών, οι οποίοι, αν και μοιάζουν σαν δύο στάλες νερού, είναι τόσο διαφορετικοί χαρακτήρες, αποδεικνύει και πάλι ότι διαθέτει τη στόφα του πραγματικού σταρ, που τα βγάζει πέρα με τις... επικίνδυνες αποστολές.

Όνειρα ιλουστρασιόν (MAGAZINE DREAMS) **1/2

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ελάιτζα Μπάναμ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Τζόναθαν Μέιτζορς, Χέιλι Μπένετ, Τέιλορ Πέιτζ

Ο Κίλιαν Μάντοκ έχει ένα και μοναδικό όνειρο: να γίνει ξακουστός μπόντι μπίλντερ και να δει το καλοχτισμένο κορμί του να φιγουράρει σε εξώφυλλα περιοδικών γυμναστικής. Όμως, στην αυστηρά πειθαρχημένη και μοναχική ζωή του, δεν μπορεί να βρει το μέτρο της ισορροπίας που θα τον οδηγήσει στην κορυφή.

Η νέα ταινία του Ελάιτζα Μπάναμ («Καλοκαιρινές νύχτες») δεν διστάζει να αποκαλύψει τις επιρροές της. Ο Κίλιαν Μάντοκ είναι ένα είδος Τράβις Μπικλ, ένας «Ταξίτζης» δηλαδή, που, χωμένος καθώς είναι στις μαύρες σκέψεις και την ανεξέλεγκτη οργή του, περιμένουμε σε κάθε σκηνή να ξεσπάσει κατά πάντων. Αν δεν συμβαίνει αυτό, είναι επειδή ο λαμπερός αλλά και επιδερμικός κόσμος του μπόντι μπίλντινγκ τον αναγκάζει να υιοθετήσει συμπεριφορές ανωτερότητας που αρμόζουν σε έναν πρωταθλητή που είναι πρότυπο για τους φαν αλλά και τις νέες γενιές. Στην πραγματικότητα, ο ήρωας θέλει να τα κάνει όλα λίμπα. Με πρώτο θύμα τον ίδιο τον εαυτό του. Ο Μπάναμ έχει πολλές ιδέες, όχι για μία αλλά για πολλές διαφορετικές ταινίες. Ο υπόγειος σαρκασμός του αρμόζει σε ένα αιχμηρό κοινωνικο-πολιτικό σχόλιο. Η τρυφερότητα με την οποία η κάμερα συνοδεύει τον ήρωα κουμπώνει κατάλληλα σε ένα ψυχολογικό δράμα. Και φυσικά το κρεσέντο βίας που παραμονεύει να ξεσπάσει ανά πάσα στιγμή οριοθετεί ένα θρίλερ εκδίκησης, χωρίς να είναι αποσαφηνισμένο ποιος είναι ο πραγματικός εχθρός. Άνιση και χωρίς ξεκάθαρη ταυτότητα η, ενδιαφέρουσα πάντως, δημιουργία του Μπάναμ δεν ολοκληρώνει όπως θα έπρεπε τον φιλόδοξο σχεδιασμό της, αλλά ενισχύει την αξία της χάρη στην αποκαλυπτική ερμηνεία του Τζόναθαν Μέιτζορς.

Το μικρό μου πάντα

(MOON LE PANDA / MOON THE PANDA) (–)

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Ζιλ ντε Μεστρ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Νοέ Λιου Μαρτάν, Σίλβια Τσανγκ, Γε Λιου, Νίνα Λιου Μαρτάν. ΤΙΣ ΦΩΝΕΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΣ ΔΑΝΕΙΟΥΝ ΟΙ: Χριστίνα Παπαδοπούλου, Έρικα Μπενέτη, Αύρα Πέτρου, Μαριλένη Σταύρου, Μιχάλης Καζάκας, Μαριάν Κυπριανού, Θανάσης Δρακόπουλος

Ο 12χρονος Τιαν στέλνεται από τους γονείς του ταξίδι στη γιαγιά του λόγω των κακών επιδόσεών του στο σχολείο. Εκεί, στα μυστηριώδη κινεζικά βουνά, το μικρό αγόρι γίνεται φίλος με ένα πάντα (το οποίο αποκαλεί «Φεγγάρι») και ζει μια συγκλονιστική περιπέτεια που θα του αλλάξει τη ζωή.

Ο σκηνοθέτης Ζιλ ντε Μεστρ εμπνεύστηκε την ιστορία κατά τη διάρκεια της περιοδείας του στην Κίνα το 2018, όταν προωθούσε την ταινία «Το κορίτσι και το λιοντάρι», παρότι αρχικά νόμιζε ότι το έργο θα ήταν δύσκολο να υλοποιηθεί. Το συζήτησε όμως με τη σύζυγό του, με την οποία αποτελεί κινηματογραφικό δίδυμο, καθώς εκείνη γράφει τα σενάρια, και αποφάσισαν να μετατρέψουν την ιδέα του σε φιλμ. Το ζευγάρι έχει έξι παιδιά, τα οποία συμμετέχουν στη δημιουργία των αφηγήσεων γύρω από τον σχεδιασμό της εκάστοτε ταινίας τους και αποτελούν το πρώτο τους κοινό. Οι σχολιασμοί των παιδιών στα αποσπάσματα από το σενάριο που τους διαβάζει η μητέρα τους βοηθούν το καλλιτεχνικό ζευγάρι να διασφαλίσει την παιδική οπτική στις ιστορίες που αφηγούνται. Για την ταινία δεν πραγματοποιήθηκε δημοσιογραφική προβολή.

«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΤΙ ΜΕΓΑΛΟ ΚΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ, ΓΙΑΤΙ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΘΑ ΣΕ ΘΥΜΑΤΑΙ ΟΤΑΝ ΠΕΘΑΝΕΙΣ» (ΟΝΕΙΡΑ ΙΛΟΥΣΤΡΑΣΙΟΝ)

Η Σοφία Βαρβιτσιώτη γράφει για όλα εκείνα που φοβόσουν να ρωτήσεις

Μία συζήτηση με τη 18χρονη συγγραφέα του βιβλίου «Ρωτάω για να καταλάβω τον κόσμο» και μια υπενθύμιση πως το πιο γενναίο «γιατί» ξεκινά από μέσα μας

Της ΕΛΕΝΗΣ ΒΑΡΔΑΚΗ

Υπάρχουν εκείνες οι μέρες που ο κόσμος μοιάζει σύνθετος, περίπλοκος, που προσπαθείς να τον καταλάβεις, αλλά τελικά μπερδεύεσαι περισσότερο. Έρχεσαι αντιμέτωπος με έννοιες δυσνόητες, και κάποιες από αυτές σε διχάζουν. Τι θα συνέβαινε αν αποφάσιζες να δώσεις μια απάντηση σε όλα αυτά κάνοντας το αυτόντο: να ρωτήσεις; Να κάνεις αυτό που πολλοί φοβηθήκαμε, επειδή σκεφτήκαμε ότι είναι «ντροπή» να μη γνωρίζεις κάτι. Η 18χρονη Σοφία Βαρβιτσιώτη κυκλοφορεί το πρώτο της βιβλίο, με τίτλο «Ρωτάω για να καταλάβω τον κόσμο», και μέσα σε 46 σελίδες γράφει για όλα εκείνα τα αναπάντητα ερωτήματα που είχε η ίδια ως παιδί και που σήμερα έχει η μικρότερη αδερφή της.

Ένα βιβλίο για το πώς αντιλαμβάνεται ένα παιδί τη σημερινή κοινωνία, την καθημερινότητα και πώς την εξηγεί μια έφηβη, δίχως να κρύβει την αλήθεια. Η Σοφία Βαρβιτσιώτη μάς μιλάει για το πώς αποφάσισε να γράψει αυτό το βιβλίο, απαντάει στο αν τελικά η γενιά των social media εξακολουθεί να διαβάει και εξηγεί γιατί τελικά φοβόμαστε να κάνουμε ερωτήσεις – ανεξαρτήτως ηλικίας.

Σοφία Βαρβιτσιώτη
Ρωτάω για να καταλάβω τον κόσμο
εκδ. Οσελότος

— Το βιβλίο σου λέγεται «Ρωτάω για να καταλάβω τον κόσμο». Ως παιδί, ποια θυμάσαι να είναι η πρώτη ή μεγαλύτερη απορία σου; Η πρώτη απορία μου, που τη θυμάμαι έντονα –πρέπει να ήμουν γύρω στα πέντε–, είχε θρησκευτικό περιεχόμενο. Η γιαγιά μου, η Σόφη, ήταν πολύ θρήσκα και μας διηγούνταν συχνά ιστορίες από τη Βίβλο. Σε μια από αυτές τις αφηγήσεις, όταν μου μιλούσε για το φίδι που οδήγησε την Εύα στο να δαγκώσει το απαγορευμένο μήλο, δεν άντεξα και της είπα: «Γιαγιά, σε κορόιδεψαν! Πώς γίνεται ένα φίδι να μιλάει; Τα ζώα δεν μιλάνε». Αυτό το περιστατικό ήταν καθοριστικό, γιατί, χωρίς να το καταλάβω, με έβαλε από νωρίς σε έναν προβληματισμό γύρω από τη θρησκεία και την αλήθεια που κρύβεται πίσω από τις αφηγήσεις. Δεν ήταν μια απλή ερώτηση – ήταν η αρχή μιας διαδρομής εσωτερικής αναζήτησης.

— Είσαι μόλις 18 χρονών και ήδη κυκλοφορεί το πρώτο σου βιβλίο. Πότε και πώς γεννήθηκε η επιθυμία για τη συγγραφή του; Η ιδέα γεννήθηκε μέσα από τον καθημερινό διάλογο με την αδερφή μου. Εκείνη είναι πολύ πιο τολμηρή απ' ό,τι ήμουν εγώ στην ηλικία της – δεν διστάζει να κάνει τις πιο απρόβλεπτες και δύσκολες ερωτήσεις. Αυτό με συγκινεί, γιατί, ως παιδί, εγώ σιωπούσα. Παρατηρούσα, άκουγα, προσπαθούσα να καταλάβω, αλλά φοβόμουν να ρωτήσω. Ντρεπόμουν. Το βιβλίο λοιπόν προέκυψε ως μια ανάγκη ν' απαντήσω σ'

αυτές τις ερωτήσεις – όχι μόνο της αδερφής μου, αλλά και του παιδιού που ήμουν κάποτε. Είναι μια προσπάθεια να γεφυρώσω αυτό το χάσμα ανάμεσα στο «ντρέπομαι να ρωτήσω» και στο «αναζητώ για να καταλάβω».

— Σε μια εποχή που η νέα γενιά ασχολείται όλο και περισσότερο με τα social media, υπάρχουν τελικά νέοι που διαβάζουν; Υπάρχουν δύο αντίθετες αλλά εξίσου πραγματικές πλευρές: Από τη μία, είναι αλήθεια ότι οι γρήγοροι ρυθμοί, η υπερπληροφόρηση και η συνεχής εναλλαγή εικόνων στα social media δυσκολεύουν τη συγκέντρωση. Πολλά παιδιά συνηθίζουν στην άμεση ικανοποίηση και απομακρύνονται από την εμπειρία της ανάγνωσης, που απαιτεί χρόνο, εσωτερικότητα και αντοχή στη σιωπή.

Από την άλλη, βλέπουμε φαινόμενα όπως το #BookTok στο TikTok, όπου χιλιάδες νέοι μιλούν για βιβλία, συστήνουν τίτλους, μοιράζονται συναισθήματα και ιδέες. Το βιβλίο δεν έχει εξαφανιστεί, έχει βρει νέο τρόπο να ζει μέσα στον ψηφιακό κόσμο. Πιστεύω ότι τα social media δεν είναι ο εχθρός της ανάγνωσης, αρκεί να τα δούμε όχι ως ανταγωνιστή, αλλά ως πιθανό δίαυλο. Όταν οι νέοι καταλάβουν ότι η γνώση δεν είναι κάτι βαρετό ή αποκομμένο, αλλά κάτι που τους δίνει ελευθερία, τότε δεν χρειάζεται να τους πείσεις να διαβάσουν – το επιλέγουν οι ίδιοι. Τα βιβλία θα είναι πάντα θεμέλια για

την κατανόηση του κόσμου. Και όσο υπάρχει ανάγκη να κατανοούμε, θα υπάρχουν και νέοι που διαβάζουν.

— **Πώς καταφέρνεις να ισορροπείς ανάμεσα στη συγγραφή, το σχολείο και τον χρόνο για τον εαυτό σου;** Για μένα αυτά δεν είναι τρία ξεχωριστά πεδία, αντιθέτως, αλληλοσυνδέονται και συχνά εμπλέκονται το ένα στο άλλο. Πρόκειται για ένα ενιαίο σύστημα εμπειριών, που με διαμορφώνει καθημερινά. Για παράδειγμα, ο εθελοντισμός μου στο ορφανοτροφείο «Φιλοθέη η Αθηναία» δεν ήταν απλώς μια ξεχωριστή δραστηριότητα: με βοήθησε να αντιληφθώ με πιο βαθύ τρόπο κοινωνικά ζητήματα που συζητάμε στο σχολείο, να δημιουργήσω ερωτήματα για το κράτος και τη λειτουργία του, και όλα αυτά με κάποιο τρόπο βρήκαν θέση και μέσα στο βιβλίο μου. Με βοήθησαν να βελτιώσω το περιεχόμενό, να σκεφτώ πώς διαβάζουν τα παιδιά με διαφορετικά βιώματα, να κάνω τη γλώσσα μου πιο προσβάσιμη και ουσιαστική. Δεν με εκφράζει το scrolling ή η παθητική συμμετοχή. Όταν έγινε ο σεισμός στην Τουρκία το 2022, δεν αρκέστηκα στο να κάνω reposts από την ασφάλεια του κινητού μου. Πήγα εκεί. Είδα. Βοήθησα. Και αυτό με άλλαξε. Όλες αυτές οι εμπειρίες επηρεάζουν το πώς γράφω, το πώς σκέφτομαι και το πώς μαθαίνω.

— **Θα ήθελες να ασχοληθείς επαγγελματικά με τη συγγραφή ή θα ακολουθήσεις κάποια άλλη κατεύθυνση;** Θέλω να σπουδάσω Φιλοσοφία. Με συναρπάζει το να εμβαθύνω στο «γιατί» των πραγμάτων. Η συγγραφή είναι σίγουρα ένα εργαλείο για να εκφράζω τους προβληματισμούς μου, αλλά δεν ξέρω αν θα την ακολουθήσω επαγγελματικά. Θα συνεχίσω βέβαια να γράφω, όχι γιατί πρέπει, αλλά γιατί νιώθω την ανάγκη. Θέλω να ζω με επίγνωση, να αμφισβητώ όσα θεωρούνται δεδομένα, κι αυτό είναι κάτι που η φιλοσοφία θα με ωθήσει να το κάνω καθημερινά.

— **Ποιος είναι ο αγαπημένος σου συγγραφέας ή το βιβλίο που σε ενέπνευσε να ξεκινήσεις το γράψιμο;** Το βιβλίο που με καθόρισε είναι «Ο Ξένος» του Καρμύ. Τον διάβασα στην Α' Λυκείου και ένιωσα σαν να έβαλε σε λόγια μια αίσθηση που κουβαλούσα μέσα μου αλλά δεν μπορούσα να εκφράσω: την αμνηχανία μπροστά στο παράλογο. Δεν πρόκειται για ένα βιβλίο που απλώς μου άρεσε: είναι ένα βιβλίο που με άλλαξε. Μου έμαθε ότι δεν χρειάζεται να αποδέχεσαι την πραγματικότητα όπως σου τη δίνουν. Μπορείς να αναζητήσεις το δικό σου νόημα. Κι αυτό ήταν ένα είδος απελευθέρωσης.

— **Πιστεύεις ότι τα παιδιά καταλαβαίνουν καλύτερα τον κόσμο όταν τους μιλάμε πιο «απλά» ή όταν τους λέμε την αλήθεια όπως είναι;** Η απλότητα δεν σημαίνει παραποίηση: σημαίνει καθαρότητα. Πιστεύω βαθιά ότι τα παιδιά μπορούν να καταλάβουν σχεδόν τα πάντα, γιατί η σκέψη τους είναι ανοικτή, ειλικρινής και πρόθυμη να αναζητήσει νόημα. Το ζήτημα δεν είναι να «προσαρμόσουμε» την αλήθεια σε ηλικία, αλλά να της δώσουμε κατανοητή μορφή χωρίς να αλλοιώσουμε την ουσία της. Αυτός ήταν ο βασικός άξονας του βιβλίου μου: να εξηγήι σύνθετες και συχνά επώδυνες θεματικές, με γλώσσα απλή, όχι απλοϊκή. Να δημιουργήσω χώρο και για αυτενέργεια σκέψης. Δεν χρειάζεται να προστατεύουμε τα παιδιά από την αλήθεια. Αυτό που χρειάζονται τα παιδιά να κατάρτην εργαλεία για να την κατανοήσουν με τον δικό τους τρόπο, να την επεξεργαστούν με βάση τα βιώματά τους και να τη συνδέσουν με τη δική τους πραγματικότητα. Όπως λέγεται ότι είπε ο Αϊνστάιν – ή ίσως, πιο δίκαια, ο Φάινμαν: «Αν δεν μπορείς να εξηγήσεις κάτι σε ένα πεντάχρονο, τότε δεν το έχεις καταλάβει αρκετά καλά». Και αυτό ισχύει όχι μόνο για τις επιστημονικές έννοιες, αλλά και για τις ηθικές, κοινωνικές, πολιτικές, που επηρεάζουν τη ζωή όλων μας. Δεν είναι «το ένα ή το άλλο» – η απλότητα και η αλήθεια μπορούν (και πρέπει) να συνυπάρχουν.

— **Ψυχική υγεία, προσφυγική κρίση, ρατσισμός, δικαιώματα ανθρωπίνων και ζώων, κλιματική αλλαγή και τεχνητή νοημοσύνη: Ποια από τις παραπάνω θεματικές πιστεύεις ότι είναι πιο δύσκολο να καταλάβει σήμερα η νέα γενιά;** Όλες οι παραπάνω θεματικές είναι δύσκολες, όχι επειδή τα παιδιά ή οι νέοι δεν μπορούν να τις καταλάβουν, αλλά γιατί είναι πολυεπίπεδες, συνεχώς εξελισσόμενες και γεμάτες αντιφάσεις. Η τεχνητή νοημοσύνη, για παράδειγμα, δεν είναι απλώς ένα τεχνολογικό επίτευγμα: είναι ένα φαινόμενο που μετασχηματίζει την αγορά εργασίας, τη γνώση, την ηθική. Η κλιματική αλλαγή δεν είναι μόνο οικολογικό ζήτημα: είναι υπαρξιακό, γιατί σχετίζεται με την

ίδια μας την επιβίωση. Το προσφυγικό δεν είναι στατιστική: είναι ανθρώπινες ιστορίες ξεριζωμού, φόβου και ελπίδας. Όσον αφορά τη δική μου γενιά, θεωρώ πως το πιο δύσκολο και συγκεχυμένο θέμα είναι η ψυχική υγεία. Είμαστε η πρώτη γενιά που μεγάλωσε με κινητά, social media και συνεχή ψηφιακή παρουσία από πολύ μικρή ηλικία. Δεν υπήρχε γνώση, ούτε προστασία για το πώς αυτό θα μας επηρεάσει. Οι γονείς δεν ήξεραν πώς να μας καθοδηγήσουν κι εμείς μπήκαμε σε έναν κόσμο όπου η «ασφάλεια του δωματίου» ήταν φαινομενική, γιατί στην πραγματικότητα ήμασταν εκτεθειμένοι σε φωτογραφίες, βίντεο, σχόλια, bullying, ακόμη και σε κινδύνους όπως το hacking ή η παραβίαση της ιδιωτικότητας. Η ψυχική υγεία, λοιπόν, είναι για εμάς μια σιωπηλή μάχη. Και είναι δύσκολη όχι μόνο επειδή την υποτιμήσαμε για χρόνια, αλλά κι επειδή τα κοινωνικά στερεότυπα τη σκέπαζαν. Το «τ' αγόρια δεν κλαίνε», το γεγονός ότι οι γονείς συχνά μάλυναν αντί ν' ακούν, αλλά και η ίδια η έννοια της ψυχικής ισορροπίας, που παρουσιαζόταν ως αδυναμία. Γι' αυτό και θεωρώ ότι είναι η πιο δύσκολη θεματική, όχι γιατί είναι θεωρητικά περίπλοκη, αλλά γιατί είναι τόσο κοντά μας, που καμιά φορά δεν τη βλέπουμε καθαρά.

— **Έχεις βρεθεί ποτέ σε θέση να ντρέπεται να ρωτήσεις;** Συνέχεια. Όταν ήμουν μικρή και οι μεγάλοι συζητούσαν «σοβαρά» –για πολιτική, κοινωνικά ζητήματα, για πράγματα που δεν καταλάβαινα–, εγώ καθόμουν σιωπηλή. Δεν ήθελα να φανώ «χαζή» ή να κάνω μια ερώτηση που θα προκαλούσε μειδίαμα ή απόρριψη. Προτιμούσα να διαβάζω τις εφημερίδες του πατέρα μου, να ψάχνω μόνη μου απαντήσεις, ακόμα κι αν πολλές φορές μπερδεύομουν περισσότερο. Τώρα που το σκέφτομαι, αυτό που φοβόμουν περισσότερο δεν ήταν η άγνοια, ήταν η αμνηχανία της έκθεσης. Μεγαλώνοντας, κατάλαβα ότι το να ρωτάς δεν είναι αδυναμία, είναι χαρακτηριστικό εξυπνάδας και θάρρους. Ρωτάς όταν θες να καταλάβεις, όταν δεν σε ικανοποιεί το αυτονόητο. Ρωτάς όταν σέβεται αρκετά τον εαυτό σου ώστε να μην μείνεις στο σκοτάδι. Ρωτάς γιατί σε ενδιαφέρει. Και αυτή η στάση είναι βαθιά απελευθερωτική. Σήμερα, παρατηρώ ότι η γενιά μου ρωτάει πολύ πιο εύκολα το ΑΙ παρά τους δασκάλους ή τους γονείς. Κι αυτό λέει κάτι. Λέει ότι ίσως, εμείς οι μεγαλύτεροι, δεν καλλιεργήσαμε ένα περιβάλλον που να κάνει το ερώτημα αποδεκτό, χωρίς φόβο και ενοχές. Πιστεύω ότι πρέπει να προωθούμε τον προβληματισμό, όχι να τον τιμωρούμε. Το ίδιο ισχύει και για την αμφισβήτηση: όχι για να καταρρίψουμε απαραίτητα τους κανόνες ή τα στερεότυπα, αλλά για να τα καταλάβουμε, να τα αξιολογήσουμε και –αν χρειαστεί– να τα βελτιώσουμε. Το βιβλίο μου είναι ένας τρόπος να δώσω αυτό το απλό αλλά βαθύ μήνυμα στα παιδιά: δεν υπάρχει ντροπή στο να ρωτάς. Αντίθετα, υπάρχει δύναμη, αυτοσεβασμός και πνευματική περιπέτεια.

— **Σκέφτεσαι να γράψεις μελλοντικά κάποιο επόμενο βιβλίο;** Ναι, το σκέφτομαι πολύ σοβαρά, κι όχι μόνο ένα. Η εμπειρία μου με τα παιδιά στα σχολεία με συγκίνησε. Το ενδιαφέρον τους, οι ερωτήσεις τους, η επιθυμία τους να καταλάβουν τον κόσμο... με έκαναν να συνειδητοποιήσω ότι υπάρχει πραγματική ανάγκη για τέτοιου είδους περιεχόμενο. Γι' αυτό και σκέφτομαι να επεκτείνω το υπάρχον βιβλίο σε μια σειρά παιδικών βιβλίων στο ίδιο πνεύμα: να εξηγούν πολύπλοκες έννοιες με απλό, ουσιαστικό και προσίτο τρόπο. Κάθε βιβλίο θα μπορούσε να εστιάζει σε διαφορετικές θεματικές –π.χ. δικαιώματα, δημοκρατία, τεχνολογία, συναισθήματα, πολιτισμός–, με σκοπό να προσφέρει στα παιδιά μια «πυξίδα» για να καταλάβουν τις γρήγορες και συχνά αντιφατικές εξελίξεις γύρω τους. Ταυτόχρονα, καθώς προχωρώ στις σπουδές μου στη Φιλοσοφία, με ενδιαφέρει ιδιαίτερα να γράψω και ένα βιβλίο για ενήλικες, πιο στοχαστικό και ερευνητικό. Ένα έργο που θα εξετάζει τη σχέση της φιλοσοφικής σκέψης με την τεχνητή νοημοσύνη, ένα από τα πιο επίκαιρα και ταυτόχρονα αινιγματικά ζητήματα της εποχής μας. Πώς η τεχνολογία επηρεάζει την ελευθερία μας, τις αξίες μας, την έννοια της ανθρώπινης συνείδησης; Ποια είναι τα όρια της γνώσης; Μπορεί η φιλοσοφία να μας δώσει εργαλεία να κατανοήσουμε το ΑΙ όχι μόνο τεχνικά αλλά και υπαρξιακά; Αν γράψω ξανά –και το θεωρώ σχεδόν βέβαιο–, θα είναι γιατί νιώθω πως υπάρχει κάτι που αξίζει να ειπωθεί. Κι αυτή τη φορά για αναγνώστες κάθε ηλικίας. **Α**

Το βιβλίο, από τις εκδόσεις Οσελότος, απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας έως 12 ετών. Η εικονογράφηση είναι του Λαυρέντη Χωραίτη και η διόρθωση-επιμέλεια της Όλγας Παλαμίδη. Τα έσοδα από τις πωλήσεις θα διατεθούν για τη στήριξη του ιδρύματος Εστία Κοριτσιού «Αγία Φιλοθέη η Αθηναία».

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ Soloúr, «Αϊβαλί»

Το εμβληματικό graphic novel, αναθεωρημένο από τις εκδόσεις Διόπτρα

Μικρασιατική Καταστροφή. Ξεριζωμός. Χαμένες πατρίδες. Συνθήκη της Λοζάνης. Κι ένα μονοήμερο ταξίδι από τη Μυτιλήνη στο Αϊβαλί. Κι εκεί, μεσοπέλαγα ανάμεσα στις δυο ακτές, ένα ταξίδι στον χρόνο. Στη ματωμένη Ιστορία. Σε όσα χωρίζουν τους ανθρώπους του μικρού μπουγαζιού. Σε όσα ενώνουν τους λαούς όλης της γης. Τέσσερις Αϊβαλιώτες αφηγούνται. Τρεις Έλληνες κι ένας Τούρκος: Φώτης Κόντογλου, Ηλίας Βενέζης, Αγάπη Βενέζη-Μολυβιάτη, Αχμέτ Γιορουλμάζ. Εκεί, στα υδάτινα σύνορα, στο στενό πέρασμα ανάμεσα στη Λέσβο και στα μικρασιατικά παράλια, ξετυλίγονται τέσσερις ιστορίες. Επανακυκλοφορεί, με αφορμή τα 10 χρόνια από την πρώτη του έκδοση, σε μια διακριτικά αναθεωρημένη έκδοση της Διόπτρας, το κλασικό πλέον graphic novel «Αϊβαλί» του γνωστού πολιτικού γελιογράφου και δημιουργού κόμικς Soloúr (Αντώνη Νικολόπουλου). Μετά τη μεταφορά του εμβληματικού «Ζορμπά» του Ν. Καζαντζάκη σε graphic novel, ο Soloúr μάς ξανα-συστήνει το «Αϊβαλί» του, έπειτα από μια πλούσια περίοδο με εκθέσεις, ημερίδες, θεατρικές μεταφορές και μεταφράσεις. Το «Αϊβαλί» σήμερα, σ' έναν κόσμο που αλλάζει και πάλι ραγδαία, πιο επίκαιρο από ποτέ.

Soloúr
Αϊβαλί
εκδ. Διόπτρα

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑ

Έτσου Ιναγκάκι Σουγκιμότο Ιαπωνία, ένας άλλος πλανήτης

Του ΑΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

Έβλεπα τις προάλλες την εξαιρετική ταινία «Ο σαμουράι του λυκόφωτος». Την ίδια εποχή έτυχε να διαβάζω το συγκινητικό βιβλίο «Η κόρη του σαμουράι». Θα αναφερθώ σ' αυτό το τελευταίο, καθώς είναι εύκολο να το αναζητήσετε στο κοντινότερο βιβλιοπωλείο.

Όσοι έχουν επισκεφτεί την Ιαπωνία επιστρέφουν λέγοντας πως ταξίδεψαν σ' έναν άλλο πλανήτη. Φανταστείτε τώρα, στις αρχές του περασμένου αιώνα, μια Ιαπωνίδα, και μάλιστα κόρη σαμουράι, να επισκέπτεται και να ζει για λίγα χρόνια στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής.

Δεν έχει νόημα να φλυαρήσω εδώ. Διαβάζω από το βιβλίο της: «Η περιέργειά μου ήταν συχνή για τα παράξενα, ανούσια πράγματα που αντίκριζα γύρω μου, όπως γιατί οι κυρίες φορούσαν τα καπέλα τους στην εκκλησία ενώ οι άνδρες τα έβγαζαν; Ποια ήταν η χρησιμότητα των πορσελάνινων πιάτων τα οποία έβλεπα να κρέμονται στους τοίχους κάποιων όμορφων σπιτιών; Γιατί οι καλεσμένοι οδηγούνταν ιδιαίτερα σε κάποιο υπονοματίο, όπου τους ζητούσαν να τοποθετήσουν τα πανωφόρια και τα καπέλα τους πάνω στο κρεβάτι – ένα μέρος όπου καταφεύγεις όταν νυστάξεις ή όταν είσαι άρρωστος; Γιατί οι άνθρωποι κάνουν κοινωνικές επισκέψεις τα βράδια – την ώρα του ελεύθερου χρόνου στην Ιαπωνία; Από πού ξεκίνησε το κέφι και η ανοησία του Χάλουιν και της Πρωταπριλιάς και γιατί υπάρχει το παράξενο έθιμο να βάζει κανείς δώρα μέσα σε κάλτσες – κάλτσες, το πιο ταπεινό απ' όλα τα ρούχα κι αξεσουάρ που φοράει κάποιος...»

Κι ύστερα είναι και τα ποιήματα. Μεταφέρω: «Οι Ιάπωνες συχνά μαζεύονται, λίγοι φίλοι, και γράφουν ποιήματα. Συναντιούνται σε κάποιο φεστιβάλ λουλουδιών και κρεμούν τα ποιήματα στα φυτά ή σε συγκεντρώσεις παρατήρησης του φεγγαριού, όπου κάθονται στο φεγγαρόφως και φτιάχνουν ποιήματα... Κι ύστερα, όλοι επιστρέφουν στο σπίτι νιώθοντας ήρεμοι και γαλήνιοι...»

Δεν υπήρχε καμία περίπτωση να επείστρεφα σπίτι μου γαλήνιος και ήρεμος ύστερα από μια βραδιά ποίησης στη σημερινή Αθήνα – ή οπουδήποτε αλλού, για να είμαι ακριβής. Παρελθέτω απ' εμού το ποτήριον τούτο.

Η θρησκεία στη χώρα του Ανατέλλοντος Ηλίου είναι ένα μείγμα σιντοϊσμού και βουδισμού. Ακούστε τι γράφει η Έτσου Ιναγκάκι για τους θεούς της Ιαπωνίας: «Η θεά της φωτιάς είναι η ανώτατη αρχόντισσα και βοηθός της κουζίνας, την οποία ευχαριστούμε με τις λεπτές άκρες ενός υφαντού που κρέμεται δίπλα στο τζάκι. Ο αξιόλογος θεός του ρυζιού ζητάει να κρατάμε τη φωτιά κάτω από το σκεύος με το ρύζι καθαρή, χωρίς σκουπίδια. Η θεά του νερού, που ευλογεί τα ρυάκια και τα ποτάμια, απαιτεί να διατηρούμε τα πηγάδια καθαρά. Τους επτά θεούς της τύχης – την Εργατικότητα, τον Πλούτο, τη Σοφία, τη Δύναμη, την Ομορφιά, την Ευτυχία και τη Μακροζωία – τους βλέπουμε παντού και τους χαιρετούμε, καλωσορίζοντάς τους χαμογελαστά».

Να προσθέσω εδώ ότι η συγγραφέας έχασε τον Ιάπωνα σύζυγό της στην Αμερική και επέστρεψε στην πατρίδα της με τις δυο της κόρες, που αίφνης βρίσκονται σε έναν άλλο πλανήτη. Συστήνω το βιβλίο παντοιοτρόπως. Κι ας μην έχω υπάρξει σαμουράι στην προηγούμενη ζωή μου. Ή, μήπως, πάλι...

Έτσου Ιναγκάκι Σουγκιμότο
**Η ΚΟΡΗ
του σαμουράι**
εκδ. ΠΗΓΗ

Σημειώσεις Ενός Μονομανούς

CCCXXIV Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΦΛΩΡΑΚΗ

Μεγάλη Εβδομάδα: Κάτι καλό ν' ακούσω, κάτι καλό να διαβάσω

Τη Μεγάλη Εβδομάδα ο χρόνος μοιάζει να περνάει πιο αργά, έχουμε επομένως λίγο περισσότερο για να ακούσουμε και να διαβάσουμε κάτι. Πάμε λοιπόν...

Α. Να ακούσω

Λίγο πριν ξεκινήσει η Μεγάλη Εβδομάδα, είχαμε τη **Record Store Day**. Άρα αρκετό και πολύ ενδιαφέρον υλικό έκανε την εμφάνισή του στα δισκοπωλεία.

Το «*Alone*» είναι το τραγούδι που ανοίγει το πιο πρόσφατο album των **Cure**, το «*Songs Of A Lost World*». Ξέρεις πώς πάει: «*And we close our eyes to sleep / To dream a boy and girl / Who dream the world is nothing but a dream*». Κι αυτό είναι το τραγούδι που διαλέγει να δουλέψει σε remix ο **Κίραν Χέμπντεν**, γνωστός μας ως **Four Tet**. Πιο ακριβό απ' ό,τι θα θέλαμε για ένα 12" με ένα μόνο κομμάτι, αλλά η ζωή είναι (συνήθως) σκληρή.

Τρία τραγούδια με τη φωνή του **Τσέτ Μπίκερ** φέρνει το επόμενο EP, τα «*C'est Si Bon*», «*Milestones*» και κυρίως το «*Almost Blue*», όπως ακουγόταν στην ταινία «*Let's Get Lost*». Αυτό το τελευταίο είναι σύνθεση του **Ελβίς Κοστέλο**, και στη ζωντανή του εκδοχή, αυτή που υπάρχει στην ταινία, ακούγεται ο Μπίκερ – ελάχιστους μήνες πριν πεθάνει – να λέει εκείνο το βαθιά συγκινητικό «*there is not much time left*»...

Ένα από τα πιο όμορφα τραγούδια του «*Sunday at Devil Dirt*» της **Ιζομπελ Κάμπελ** και του **Μαρκ Λάνεγκαν** ήταν το «*Keep Me In Mind Sweetheart*». Είχε πρωτοκυκλοφορήσει – πέρα από το album – και σε mini cd το 2008, μαζί με 5 εξαιρετικά outtakes. Στη Record Store Day της προηγούμενης εβδομάδας το mini album κυκλοφόρησε για πρώτη φορά σε βινύλιο.

Δεν θα έλεγες ότι στα 4 τελευταία τραγούδια που ηχογράφησε η **Μαριάν Φέιθφουλ**, αυτά που κυκλοφόρησαν ως «*Burning Moonlight*» EP. Ανάμεσά τους υπάρχει κι ένα παραδοσιακό τραγούδι που έλεγε πολύ συχνά στις συναυλίες της, το «*She Moved Thru' The Fair*». Όσο για το ομώνυμο, είναι αριστούργημα.

Τέλος, αν δεν το έχεις, μη χάσεις με τίποτα την επανέκδοση του «*Mulligan Meets Monk*», του δίσκου που ηχογραφήθηκε το 1957 και άνοιξε μ' ένα απίθανο «*Round Midnight*» για να φέρει στη δεύτερη πλευρά του ένα καταπληκτικό «*Straight No Chaser*». **Τζέρι Μάλιγκαν** και **Τελόνιους Μονκ** σε μεγάλη στιγμή.

Β. Να διαβάσω

Τα βιβλία χρειάζονται πάντα λίγο περισσότερο χρόνο από τους δίσκους, αλλά περιπτώσεις όπως οι πιο κάτω υπόσχονται μεγάλες απολαύσεις.

Είχα για αρκετό καιρό στα χέρια μου τα πρώτα 3 βιβλία της σειράς «*Τα παράδοξα*», που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις **Δώμα** σε μετάφραση της **Μαργαρίτας Ζαχαριάδου**. Κι έτσι όπως αγαπώ ιδιαίτερα τον **Άλτζερνον Μπλάγκουντ**, τον Βρετανό μετρ των ιστοριών τρόμου, δεν θα μπορούσα παρά να διαβάσω την πρώτη μέρα που έπεσε στα χέρια μου το διήγημά του «*Οι ιτιές*». Πρόκειται για έναν από τους συγγραφείς τρόμου που εκτιμούσε αφάνταστα ο **Χ. Φ. Λάβκραφτ**, στον οποίο ανήκει το δεύτερο από τα κείμενα που κυκλοφόρησε το Δώμα στη σειρά αυτή, το δυσοίωνα διήγημα «*Το χρώμα που ήρθε από το διάστημα*», μια ιστορία που εκτυλίσσεται στη φανταστική πόλη Άρκαμ της Μασαχουσέτης, την οποία έχει δημιουργήσει ο Λάβκραφτ. Το τρίτο βιβλίο της σειράς και αρκετά πιο γνωστό είναι η «*Μεταμόρφωση*» του **Φραντς Κάφκα**, στην ολοκαίνουργια μετάφρασή του.

Ένα από τα βιβλία που διαβάζονται πολύ γρήγορα και καταφέρνουν να σε διασκεδάσουν είναι το «*Η ζωή δεν είναι μυθιστόρημα της Σούζαν Κούπερ*» του **Στεφάν Καρλιέ** (εκδ. **Ίκαρος** / μετ. **Χαρά Σκιαδέλλη**). Πρόκειται για ένα ψευδοστανόμικρο μυθιστόρημα γεμάτο χιούμορ, που κάνει τον χρόνο να περάσει πολύ ευχάριστα.

Δεν θα γράψω πολλά εδώ – καθώς ετοιμάζω κάτι αρκετά μεγαλύτερο – για τη «*Φωνή της σιωπής*», τον τόμο με όλα τα ποιήματα του **Αργύρη Χιόνη** (εκδ. **Κίχλη**). Εκείνο που μπορώ να πω στη φάση αυτή είναι ότι πρόκειται για ένα ποιητικό σύμπαν μέσα στο οποίο μπορείς να βυθιστείς και να ζήσεις για πολύ καιρό.

Τέλος, να μην ξεχάσω να αναφέρω το «*And the Roots of Rhythm Remain: A Journey Through Global Music*» του **Τζο Μπόιντ** – παραγωγού σπουδαίων δίσκων στο πέρας του χρόνου, από **Pink Floyd** και **Νικ Ντρίκ** μέχρι **R.E.M.** –, που ούτε για αστέιο δεν βγαίνει τη Μεγάλη Εβδομάδα. Θα έλεγα μάλιστα ότι χρειάζεται ένα ή δύο χρόνια μελέτης, καθώς στις 900 σελίδες του συναντάς μουσικούς συσχετισμούς που θα κάνουν τη γνώση σου βαθύτατη.

Clubbing

#20 ΘΑ ΠΑΣ;

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΧΟΡΕΥΕΙ ΑΚΟΜΑ

Του ΓΙΑΝΝΗ Χ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ξημέρωμα Κυριακής στο «Άσυλο» της Λένορμαν

Η ώρα είναι δύο παρά κάτι. Ανοίγω την πόρτα της μεσοπολεμικής μονοκατοικίας στην οδό Τάκη στου Ψυρρή, που με φιλοξενούσε τις περασμένες δυόμισι ώρες και βρίσκομαι ανάμεσα σε τουρίστες και ντόπιους περαστικούς. Έκανε πάρτι η φίλη μου η Έλενα σ' ένα από τα ελάχιστα σπίτια που λειτουργούν ακόμα ως υπομνήσεις μιας Αθήνας που έχει χαθεί. Σύντομα κι αυτό θα αλλάξει χέρια και θα μετατραπεί σε boutique hotel ή Airbnb, όπως τόσα και τόσα κτίρια του ιστορικού κέντρου. Μια σαρωτική πολεοδομική αλλαγή που καταδικάζει εν μέρει την πόλη σε ένα αμνήμον μέλλον.

Προχωρώ. Από τη μία, τα φώτα του Ψυρρή με τα «στεκία» τουριστοπαγίδες, από την άλλη, το σκοτάδι της Ομόνοιας: τα φώτα ξεθωριάζουν προς αυτό το σημείο της πόλης, το ίδιο και η φροντίδα που επιδεικνύουν οι αρμόδιοι εδώ και πολλά χρόνια για το αστικό τοπίο. Προχωρώ, ο δρόμος γίνεται όλο και πιο σκοτεινός, η μουσική που τράνταζε το σπίτι στην οδό Τάκη χάνεται πίσω μου. Σκουπίδια, σκαμμένα και σπασμένα πεζοδρόμια, πατημένα και λιωμένα είδη μαναβικής, σαν να πέρασε πριν λίγο μια λαϊκή απ' αυτό το σημείο. Οι γειτονιές κάτω από την Ομόνοια μοιάζουν με βομβαρδισμένο τοπίο. Μέχρι να βγεις στην Πειραιώς έχεις δει μια άλλη Αθήνα.

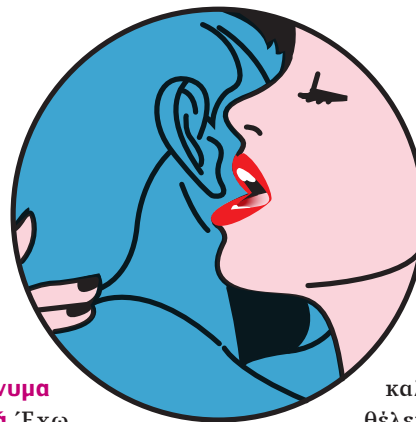
Αναζητώ ένα μπαρ που ξέρω κατά προσέγγιση πού βρίσκεται. Μου το είχαν δείξει οι κολλητοί μου ένα ξημέρωμα Κυριακής που επιστρέψαμε από Γκάζι. Μοιάζει εξωτερικά με αποθήκη. Ένα χρέπι που δεν σου γεμίζει το μάτι. Αλλά μέσα γινόταν χαμός. Δεν θυμόμουν πώς το λένε. Είναι αργά για να πάρω σβάρνα τα τηλέφωνα και να ρωτάω, οπότε το αναζητώ ποδαράτος. Κατεβαίνω σχεδόν όλη την Πειραιώς, αλλά καταλαβαίνω, λίγο πριν την Ιερά Οδό, πως μάταια. Δεν είναι επί της Πειραιώς. Περνάω στην Αχιλλέως και αρχίζω να την ανεβαίνω. Να το!

Αχιλλέως 38, λίγο πριν τη Λένορμαν. Μεταξουργείο, λοιπόν. Λέγεται «Άσυλο». Ορθόδοξο, γνωστό στις παρέες εδώ και χρόνια. Χύμα μαγαζί. Πας για να χορέψεις χωρίς συμβάσεις, χωρίς «πρέπει», χωρίς δηθενιές. Εδώ για διακόσμηση έχει άδεια μπουκάλια Absolut, έχει ταγκιές στους τοίχους, κολλημένα ηλεκτρολόγια και ψεύτικους θώρακες, σαν να ξέμειναν από κάποιον αρχαιοελληνικό Κούρο ή από κάποια κούκλα βιτρίνας. Τύπου δεν προσπάθησε ποτέ κανείς να φτιάξει κάτι σοβαρό εκεί μέσα. Κι έχει κι αυτό το ενδιαφέρον του. Έχει ντισκομπάλα και φώτα γλυκοσκοτεινά. Παίζει ποπ και ντίσκο. Άλλοτε παίζει ροκ και ρέγκε. Και όλοι θέλουν να χορεύουν.

© JOHN HOLMES

Μίλα μου Βρόμικα - RELOADED

Της ΤΖΕΝΗΣ ΜΕΛΙΤΑ

Ελπίζω αυτό το μήνυμα να σε βρίσκει καλά. Έχω

ένα οικογενειακό θέμα που έτυχε να είμαι παρών, στο περίπου παρών δηλαδή. Είχα πάει για λίγες μέρες στην πόλη που μένει η αδερφή μου με τον άντρα της και με φιλοξένησαν σπίτι τους. Ένα βράδυ, καθώς ήμουν στο μπαλκόνι, έτυχε ν' ακούσω μια συζήτηση που είχε ο άντρας της με έναν φίλο του για μια κοινή τους συνάδελφο. Εκεί που σοκαρίστηκα ήταν όταν ο άντρας της αδερφής μου του είπε ότι της την έχει πήσει, αλλά μετά δεν άκουσα περισσότερα. Έχω προβληματιστεί πολύ, δεν έχω πει κάτι στην αδερφή μου για τη συζήτηση που άκουσα. Για πες, τι κάνουμε εδώ;

Δύσκολο και λεπτό ζήτημα αυτό. Αρχικά, μπορεί να μην το εννοούσε όπως το φανταζόμαστε, μπορεί να αναφερόταν και στο βαθύ παρελθόν, αλλά μπορεί και να έπιασε λαβράκι. Εγώ στη θέση σου θα την έπιανα και θα της μιλούσα για το πώς είναι η σχέση τους και για το πώς πάνε τα πράγματα στο σπίτι γενικότερα. Στην εξέλιξη της κουβέντας, μάλλον θα της το ανέφερα με κομψό τρόπο. Δεν νομίζω ότι θα μπορούσα να κρατηθώ. Ίσως να μην πέσει κι από τα σύννεφα. Αυτή, όμως, είναι η δική μου άποψη, που είμαι έξω από τον χορό, και δεν το λέω και με 100% σιγουριά. Εύχομαι να πάνε όλα καλά. Τι να πω...

Δεν χαίρομαι πολύ που σου γράφω, γιατί έχω εκνευριστεί πολύ με τη μητέρα μου. Μετά από 16 χρόνια γάμου, οι γονείς μου πήραν την απόφαση να χωρίσουν. Βασικά είναι σε διάσταση, αλλά συνεχίζουν να μένουν ακόμα στο σπίτι μαζί, μέχρι να βρει κάτι η μητέρα μου για να μετακομίσει, γιατί το σπίτι είναι του μπαμπά μου. Η μητέρα μου, που σχεδόν ούτε ένας μήνας δεν πέρασε από τότε που πήραν την απόφαση να χωρίσουν, βρήκε γκόμενο. Δεν το έχω κωνέψει ακόμα καλά

καλά και το σκηνικό ότι θέλει να μου γνωρίσει τον νέο της φίλο με ανδιάζει. Δεν ξέρω, μπορεί να είμαι υπερβολική, όμως έτσι νιώθω!

Σε καταλαβαίνω 100%, είναι όντως δύσκολο να συνηθίσεις τη νέα πραγματικότητα. Πολλά πράγματα όμως δεν περνάνε από το δικό μας χέρι. Η μητέρα σου έχει κάθε δικαίωμα να κάνει μια νέα αρχή στη ζωή της και να ζήσει ευτυχισμένη και ήρεμη, όπως και ο πατέρας σου. Μη βιαστείς ακόμη να γνωρίσεις τον νέο της φίλο, αν δεν είσαι έτοιμη. Σιγά σιγά θα συνηθίσεις τη νέα κατάσταση και με τον καιρό θα «μαλακώσουν» τα πράγματα.

Μανεκέν μου, έχω τα χάλια μου, συναισθηματικά εννοώ. Γνώρισα ένα παιδί που μου αρέσει πολύ. Βλεπόμαστε λίγο καιρό τώρα, αυτός δεν εκφράζεται πολύ εύκολα, είναι λίγο φειδωλός με τα συναισθήματά του, ωστόσο μου δείχνει ενδιαφέρον με τον τρόπο του. Εγώ αντιμετώπισα στο παρελθόν κάποιες άσχημες οικογενειακές καταστάσεις και τώρα κάνω ψυχοθεραπεία, που με έχει βοηθήσει και έχει βελτιώσει αρκετά τις διαπροσωπικές μου σχέσεις και στο ερωτικό κομμάτι. Μια μέρα, λοιπόν, μιλούσαμε γενικά για τα δικά μας και του εξομολογήθηκα ότι κάνω ψυχοθεραπεία. Από τότε άρχισε να γίνεται απόμακρος και τώρα τελευταία μου έστειλε μήνυμα να χωρίσουμε. Απίστευτο;

Γεια σου, αγαπητή μου! Είναι απολύτως λογικό να αισθάνεσαι απογοητευμένη. Ο συγκεκριμένος σου απέδειξε με την αδιαφορία του πως δεν σου αξίζει. Καλά έκανες, αφού το αισθάνθηκες, και είπες περισσότερα πράγματα για σένα. Η συμπεριφορά του ήταν τουλάχιστον ανώριμη και φανερώνει πλήρη άγνοια. Σου αξίζει κάτι καλύτερο, πίστεψε με!

Μίλα μου βρόμικα.
Μίλα μου αληθινά.
email: info@athensvoice.gr
instagram: @melitajenny

Κριός

20 Μαρτίου - 19 Απριλίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ μου Κριέ! Μπορείς επιτέλους ν' αφήσεις ελεύθερη τη φύση σου. Ας πούμε, κυνήγησε χρήματα ή και γκομενάκια με θάρρος και τόλμη. Ή αξιοποίησε την αστείρευτη ενέργεια που θα νιώθεις να σε διακατέχει προς τη διευθέτηση εκκρεμοτήτων. Παράλληλα, άρχισε να ανοίγεται και στον τρόπο έκφρασης. Στα αισθηματικά σου, αν είσαι χωρίς ταίρι και δεν βρεις ούτε τώρα με τη λάμψη και τον ερωτισμό που θα εκπέμπεις, ε, πραγματικά δεν ξέρω τι άλλο να σου πω! Αν, πάλι, είσαι με ταίρι, μείνε μακριά από τον εγωισμό, αλλά μην πιέζεις και το αμόρε σου. Όσο περισσότερο χώρο του δίνεις, τόσο πιο κοντά σου θα έρχεται!

Ταύρος

20 Απριλίου - 19 Μαΐου

Καλή εβδομάδα, αγαπημένε Ταύρε μου! Η ενέργειά σου στα ύψη! Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι δεν θα υπάρχουν και στιγμές που θα θελήσεις να κλειστείς στον μικρόκοσμό σου. Προσοχή σε παρανοήσεις και μπερδέματα. Επιχείρησε να λύσεις θέματα που σε απασχολούν, αλλά μη γίνεις υπερβολικός. Στα γκομενικά σου, τώρα, αν είσαι αδέσμευτος, δεν νομίζω πως σε ενδιαφέρει το να ψαχτείς για κάτι νέο αυτή τη στιγμή. Πιο πολύ θα αφιερωθείς στο να βρεις τι είναι αυτό που πραγματικά θέλεις. Αν, πάλι, είσαι ήδη δεσμευμένος, κοίτα να ρουφήξεις την κάθε μικρή αλλά καλή στιγμή και σταμάτα να ζητάς τα πολλά, μη χάσεις και τα λίγα!

Δίδυμοι

20 Μαΐου - 20 Ιουνίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ μου Δίδυμε! Ξεκινάει ένα επταήμερο που λίγο πολύ θα σου μοιάζει. Από τη μια θα θελήσεις να έρθεις πιο κοντά με τους ανθρώπους ή και να κυνηγήσεις τα όνειρά σου. Από την άλλη, θα νιώσεις και μια ορμή να πιαστείς μαλλί με μαλλί με όλο τον κόσμο. Θα σου φταίει λίγο η οικογένεια που απλά υπάρχει, λίγο οι φίλοι ή το αμόρε που δεν θα σου λένε αυτά που θες ν' ακούσεις... Στα ερωτικά σου, αν είσαι ελεύθερος, ίσως κάνεις κάποια γνωριμία μέσω των social media ή των κύκλων σου. Απλώς πρόσεχε αν είναι όντως αυτό που δείχνει. Αν, τώρα, δεν είσαι ελεύθερος, κράτα μικρό καλάθι προσδοκιών και απόφυγε τους καβγάδες.

Καρκίνος

21 Ιουνίου - 21 Ιουλίου

Καλή εβδομάδα, φίλε Καρκίνε! Τα νεύρα σου θα είναι κάπως καλύτερα! Άρα γιατί δεν βάζεις μπρος τα πιο τρελά σου σχέδια και τα οικονομικά πλάνα που κάνεις καιρό; Βέβαια, μην περιμένεις ότι θα βρέξει χρήμα. Αφοσιώσου και λίγο στη δουλειά, καθώς από γκομενιλίκι άλλο τίποτα τώρα τελευταία. Στα προσωπικά σου, αν είσαι μπακουρομπάκουρο, ίσως γνωρίσεις κάποιο αμόρε μέσα από τους επαγγελματικούς σου κύκλους. Απλώς μη βιαστείς να βγάλεις συμπεράσματα. Αν, πάλι, δεν είσαι μπακουρομπάκουρο, άσε στην άκρη τα σενάρια επιστημονικής φαντασίας και επένδυσε στη σωστότερη επικοινωνία.

Λέων

22 Ιουλίου - 22 Αυγούστου

Καλή σου εβδομάδα, Λεοντά μου! Όσο προχωρούν οι μέρες, τόσο θ' αρχίζεις να βρίσκεις τη λάμψη σου! Θες σε γκομενικά; Θες σε επαγγελματικά; Θα βαρεθεί να σε βλέπει ο κόσμος, καθώς δεν προβλέπεται να βάλεις κ@λο κάτω. Μη φοβηθείς να προτείνεις τις ιδέες σου ή και (γιατί όχι;) να καθοδηγήσεις τους άλλους, αν εσύ ξέρεις καλύτερα. Στα ερωτικά σου, αν είσαι single, για σχέση δεν πας, αλλά σίγουρα πας για ατελείωτο φλερτ. Αν, τώρα, δεν είσαι single, πολλή η ερωτική διάθεση, πολλές κι ο εγωισμός όμως. Αν βρεις τη χρυσή τομή και τα εξισορροπήσεις πάντως, θα περάσεις τέλεια με το αμόρε!

Παρθένος

23 Αυγούστου - 21 Σεπτεμβρίου

Παρθενάκι μου, καλή εβδομάδα! Επταήμερο με έντονο οικονομικό ενδιαφέρον! Όσο και να τα μετράς τα κουκιά, κάτι δεν θα σου βγαίνει. Ε, φτάνει πια! Πότε θα σταματήσεις τα δανεικά και τις καλοκαρδосύνες; Επίσης πάψε να διαδίδεις τα σχέδιά σου. Κράτα τα για σένα, οργάνωσέ τα και δράσε μόνο όταν πρέπει κι όπως πρέπει! Στα αισθηματικά, αν δεν έχεις σχέση, καλύτερα να εστιάσεις στον εαυτό σου παρά να ψαχτείς για κάτι νέο. Όχι ότι δεν θα τις κάνουν τις γνωριμιές σου, απλώς δεν θα είναι κάτι που θα μείνει. Αν έχεις ήδη σχέση, γίνε λίγο πιο ξεκάθαρος, αν δεν θες να παρερμηνευτούν αυτά που λες.

Ζυγός

22 Σεπτεμβρίου - 22 Οκτωβρίου

Ζυγάκι μου, καλή εβδομάδα! Αν θες να κάνεις συζητήσεις ή και να ξεκαθαρίσεις το τοπίο σε κάποιες από τις σχέσεις σου, πρόσεξε πόση ενέργεια θα σπαταλήσεις και πόσο θα σου κοστίσει συναισθηματικά όλο αυτό. Είναι μια καλή στιγμή για να βγεις απ' το σπίτι και να περάσεις καλά με φίλους και οικογένεια! Στα προσωπικά, αν ανήκεις στους αδέσμευτους, ίσως βρεις τον έρωτα μέσα από τις παρέες και τους φίλους σου. Άρα έχει τα μάτια σου ανοικτά και μην κλειστείς μέσα, θα πω εγώ. Αν ανήκεις στους ήδη δεσμευμένους, πρέπει να καταλάβεις ότι, για να εισακουστείς, πρέπει να μιλάς και ξεκάθαρα. Αλλιώς δεν γλιτώνεις τις παρεξηγήσεις!

Σκορπιός

23 Οκτωβρίου - 21 Νοεμβρίου

Καλή εβδομάδα, Σκορπιέ μου! Αν αρπάξεις κάθε ευκαιρία που θα σου παρουσιαστεί, έχεις τα φόντα να περάσεις ένα πολύ καλό επταήμερο! Αν επιλέξεις να κοιμάσαι όρθιος, άσ' τα, βράσ' τα! Κυρίως επαγγελματικά αυτό. Παράλληλα, καλό θα ήταν να σταματήσεις να κουνάς το δάχτυλο στους άλλους και ν' αρχίζεις να κοιτάς τι κάνουν εσύ, έτσι; Στα θέματα καρδιάς, αν δεν έχεις μόνιμο δεσμό, ίσως δεις με άλλο μάτι κάποιο άτομο του εργασιακού σου περιβάλλοντος. Πρόσεξε όμως μην ωραιοποιήσεις καταστάσεις. Αν έχεις μόνιμο δεσμό, μπορείς να πιάσεις το ταίρι σου απ' το χεράκι και να επαναπροσδιορίσετε τα όρια της σχέσης σας.

Τοξότης

22 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου

Καλή εβδομάδα, φίλε Τοξότη! Αρχίζεις να διευθετείς εκκρεμότητες αλλά και να οργανώνεις τις κινήσεις σου για το μέλλον άκρως δυναμικά! Βέβαια, σε όλο αυτό θα παίξει σημαντικό ρόλο και η κοινωνικοποίησή σου, καθώς έχεις βαλθεί να ανοίξεις τους κύκλους σου! Μάλιστα δεν αποκλείεται να αρχίσεις να ονειρεύεσαι ξανά ή και να οργανώσεις και κάποιο ταξίδάκι! Στα ερωτικά, αν είσαι χωρίς ταίρι, πολλές και άκρως ενδιαφέρουσες οι νέες γνωριμιές, αρκεί να μη βιαστείς να θεωρήσεις ότι βρήκες αυτόν τον ένα και μοναδικό. Αν, πάλι, είσαι με ταίρι, δες κάποια σκηνικά με ρεαλιστική ματιά και σταμάτα να ζεις στη ροζ φούσκα σου.

Αιγόκερως

21 Δεκεμβρίου - 19 Ιανουαρίου

Καλή εβδομάδα, αγαπητέ μου Αιγόκερε! Αν εμπλέκεσαι σε ομάδες ή σε επαγγελματικούς κύκλους και δεις ότι τα πράγματα είναι θολά ή μετέωρα, μη ρίξεις λάδι στη φωτιά κάνοντας παράτολμες κινήσεις. Παράλληλα, μην κλείνεις σπίτι και μην είσαι καχύποπτος με όλους. Επιπλέον, ασχολήσου και με θέματα της καθημερινότητας, αλλά βρες χρόνο και για γκομενιλίκι. Αν είσαι ελεύθερο πουλί, ίσως γνωρίσεις κάποιο καινούργιο και πολλά υποσχόμενο αμόρε, καθώς θα σε διακατέχει μια πολύ παθιασμένη διάθεση. Αν δεν είσαι ελεύθερο πουλί, πρόσεξε τη ζήλια σου, καθώς ο Άρης στον Λέοντα σου την τονίζει. Επίσης απόφυγε τους αχρείαστους καβγάδες.

Υδροχόος

20 Ιανουαρίου - 17 Φεβρουαρίου

Καλή εβδομάδα, Υδροχόε μου! Περισσότερο θα σε απασχολήσουν το σπίτι και τα της καθημερινότητας. Μη φορέσεις όμως παρωπίδες και ασχοληθείς μόνο μ' αυτά, αφήνοντας τη ζωή γύρω σου να περνάει. Να είσαι προσεκτικός και στο πώς εκφράζεσαι και να μην πιάνεσαι από κουβέντες γυρεύοντας καβγάδες. Ειδικά στο οικογενειακό σου περιβάλλον. Στα γκομενικά, αν δεν έχεις αμόρε, προβλέπεται έντονο πάθος με κάποιο νέο άτομο. Απλά να ξέρεις πως ό,τι ξεσπάει έντονα συνήθως σταματάει κι απότομα. Άρα μην επενδύσεις πολλά. Αν έχεις ήδη αμόρε, να είσαι ειλικρινής μεν, αλλά με τέτοιο τρόπο που θα σε γλιτώσει από καβγάδες.

Ιχθύες

18 Φεβρουαρίου - 19 Μαρτίου

Καλή εβδομάδα, αγαπημένο Ψαράκι! Μπορείς να βρεις νέες πηγές εισοδήματος ή να κόψεις τα περιττά έξοδα. Επιπλέον, ασχολήσου λίγο με την υγεία σου και με τον προσωπικό σου χώρο, για να αλλάξεις λίγο το mood σου. Αλλά μην αφήσεις τις υποχρεώσεις να μονοπωλήσουν το ενδιαφέρον σου. Στα γκομενικά, αν είσαι ελεύθερος, πρόσεξε, από τις πολλές γνωριμιές που θα κάνεις, να μην ενθουσιαστείς με τον πιο μ@λάκα! Προτίμησε τα γκομενάκια που θα βρεις μέσω κοινών γνωστών σου, θα πω εγώ. Αν, τώρα, δεν είσαι ελεύθερος, θα υπάρξει πολύς ρομαντισμός στην ατμόσφαιρα μεν, αλλά τα θέματα της καθημερινότητας ίσως σας ξενερώσουν λίγο.

Την καθημερινή αστρολογική σου προβλέψη στο athensvoice.gr/zodia

* Για πιο ολοκληρωμένη εικόνα των αστρολογικών σου τάσεων θα πρέπει να διαβάξεις και τον ωροσκόπο σου

imc25 — iab.hellas

Alice in MarketingLand

Lost & Found in the Digital Era

Μήπως χάνεσαι κι εσύ στον λαβύρινθο της ψηφιακής εποχής;

Ακολούθησε τα βήματα για το **21ο IMC – Alice in MarketingLand** και μάθε για τις σημαντικότερες εξελίξεις σε **Content, Commerce, Δημιουργικότητα & New Media**, από κορυφαίους ομιλητές του χώρου. Οι νέες τάσεις που διαμορφώνουν τον ψηφιακό κόσμο είναι εκεί και σε περιμένουν!

29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΩΔΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ανακάλυψε το marketing του αύριο,
κλείσε τη θέση σου σήμερα:

www.imc25.gr

Platinum Sponsor

Grand Sponsor

Gold Sponsors

Sponsors

Supporters

Communication Sponsors

Communication Partners

Site Sponsor

Στηρίζουμε τη Συνειδητή Διατροφή

Διευκολύνουμε τον συνειδητό, υγιεινό και πιο φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής.

69,6%

πιστεύει ότι ένα διατροφικό μοντέλο με περισσότερες φυτικές ίνες θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

74,3%

πιστεύει ότι ένα διατροφικό μοντέλο με περισσότερες φυτικές πηγές μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην υγεία του.

Στη Lidl Ελλάς η υγιεινή, δίκαιη και βιώσιμη διατροφή είναι κύριος πυλώνας δράσης και αποφάσεων για το μέλλον και τις επόμενες γενιές. Όραμα της εταιρείας για την καθημερινότητα όλων μας, παραμένει η προσφορά μιας βιώσιμης γκάμας προϊόντων, με βάση τη Δίαιτα Πλανητικής Υγιεινής Διατροφής (Planetary Health Diet), στις πιο ανταγωνιστικές τιμές της αγοράς. Έτσι, η Lidl συνεχίζει να γίνεται πρώτη επιλογή για όλους!

Μάθετε περισσότερα

